

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního
ruchu v České republice**

Terezie Vyskočilová

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Terezie Vyskočilová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Název anglicky

Assessment of the Chosen Tourism Destination Potential in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu zvolené destinace a zjištění názorů a preferencí stávajících i potenciálních účastníků cestovního ruchu, zpracovat návrhy a doporučení pro případné zlepšení celkové situace v destinaci z hlediska turismu.

Metodika

K vypracování teoretické části budou využity především odborné knihy, vědecké články a další relevantní informační zdroje. Teoretická východiska budou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy sekundárních zdrojů.

Následně bude zpracována vlastní část práce, ve které bude provedeno zhodnocení potenciálu zvolené destinace a prostřednictvím ukazatelů intenzity cestovního ruchu zjišťována zatíženost sledovaného území. Dále bude realizováno dotazníkové šetření. Výsledky budou následně vyhodnoceny, interpretovány a diskutovány. Získaná zjištění budou využita ke tvorbě návrhů a doporučení pro případné zlepšení celkové situace v destinaci z hlediska turismu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

destinace, cestovní ruch, potenciál, předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Doporučené zdroje informací

- BERÁNEK, Jaromír, 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting. ISBN 978-80-86724-46-1.
- JURIGOVÁ, Zuzana, 2016. *Tourism industry analysis with the Czech Republic as the focal point*. *Procedia Economics and Finance*. (39): 305–312. DOI:10.1016/S2212-5671(16)30328-8. ISSN 2212-5671.
- KOTÍKOVÁ, Sylvie a Karolína PAVLŮ. *Evaluation of the Setting of the Global Promotion of the Czech Republic Destination*. *SHS Web of Conferences*. 2020, 74. DOI: 10.1051/shsconf/20207401016. ISSN 2261-2424.
- PAGE, Stephen J., 2019. *Tourism management*. 6. New York: Routledge. ISBN 978-1-138-39116-1.
- RYGLOVÁ, Kateřina, Ida VAJČNEROVÁ a Jakub ŠÁCHA. *Destination Quality Perception in the Context of Different Behavioural Characteristics of Visitors*. *Czech Journal of Tourism*. 2016. 5(1), 5-20. DOI: 10.1515/cjot-2016-0001. ISSN 1805-3580.
- TYSLOVÁ, Irena, Josef ABRHÁM, Zuzana HORVÁTHOVÁ a Filip RUBÁČEK, 2020. *Economic benefits of tourism: Cultural identity and tourism destinations in the Czech Republic*. *Terra Economicus*, 18(2), 139–154. DOI: 10.18522/2073-6606-2020-18-2-139-154. ISSN 2073-6606.
- VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Ondřej REPÍK, 2017. *Quantitative Analysis of Tourism Potential in the Czech Republic*. *Acta Univ. Agric. Silvic. Mendelianae Brun.* 65(3), 1085–1098. DOI:10.11118/actaun201765031085. ISSN 1211-8516.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Miroslava Navrátilová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 7. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Miroslavě Navrátilové, Ph.D za její odborné vedení, věcné rady, ochotu a čas, který mi při zpracování této diplomové práce věnovala. Taktéž bych ráda poděkovala všem, kteří mi pomohli při sběru dat, které sloužily k vypracování této diplomové práce. Poděkování rovněž patří mým rodičům a mým nejbližším za jejich podporu a trpělivost během celého mého studia.

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na zhodnocení potenciálu destinace cestovního ruchu v mikroregionu Centrum Železných hor. Formou literární rešerše je nejprve vymezen pojem cestovní ruch, jeho typologie a předpoklady. Následně je provedena klasifikace služeb cestovního ruchu a jsou objasněny pojmy region, destinace a destinační management. Nakonec je teoreticky vymezen potenciál destinace cestovního ruchu.

Ve vlastní části práce je nejprve sledovaná oblast charakterizována a jsou vymezeny lokalizační podmínky, které dále slouží k vyhodnocení potenciálu mikroregionu Centrum Železných hor dle Bínovy metody (2002). Následně je realizováno dotazníkové šetření mezi místními obyvateli, návštěvníky a potenciálními návštěvníky. Výsledky následně slouží k vyhodnocení situace ve sledované oblasti. Prostřednictvím ukazatelů intenzity cestovního ruchu je na závěr zjištěna zatíženost mikroregionu.

Veškeré poznatky získané ve vlastní části práce slouží ke zhodnocení destinace a diskuzi, a následně k vypracování doporučení a návrhů ke zlepšení celkové situace ve sledovaném mikroregionu.

Klíčová slova: cestovní ruch, destinace, lokalizační podmínky, potenciál, předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Assessment of the Chosen Tourism Destination Potential in the Czech Republic

Abstract

The diploma thesis is focused on the evaluation of the tourism destination potential in the Centre of the Iron Mountains microregion. First, the concept of tourism, its typology and assumptions are defined in the form of a literature search. Subsequently, a classification of tourism services is made and the concepts of region, destination and destination management are explained. Finally, the theoretical definition of tourism destination potential is presented.

In the actual part of the diploma thesis, the area under study is first characterized and the locational conditions are defined, which are further used to evaluate the potential of the Centre of the Iron Mountains microregion according to Bína's method (2002). Subsequently, a questionnaire survey is conducted among local residents, visitors and potential visitors. The results are then used to evaluate the situation in the study area. Finally, the tourism intensity indicators are used to determine the burden of the microregion.

All the knowledge obtained in the actual part of the diploma thesis is used to evaluate the destination and discussion, and subsequently to develop recommendations and proposals for improving the overall situation in the monitored microregion.

Keywords: tourism, destination, locational conditions, potential, prerequisites for the development of tourism

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	16
3.1 Cestovní ruch	16
3.2 Typologie cestovního ruchu.....	17
3.2.1 Formy cestovního ruchu	18
3.2.2 Druhy cestovního ruchu.....	20
3.3 Cestovní ruch jako systém	23
3.3.1 Subjekt cestovního ruchu.....	23
3.3.2 Objekt cestovního ruchu	24
3.3.3 Okolí systému cestovního ruchu.....	25
3.4 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu	26
3.4.1 Lokalizační předpoklady.....	27
3.4.2 Realizační předpoklady.....	28
3.4.3 Selektivní předpoklady	28
3.5 Služby cestovního ruchu	29
3.5.1 Klasifikace a charakteristika služeb cestovního ruchu	30
3.5.2 Dopravní služby	31
3.5.3 Ubytovací služby	31
3.5.4 Stravovací služby	33
3.5.5 Doplnkové služby	34
3.6 Organizační a řídicí struktura turismu v České republice.....	37
3.6.1 Národní úroveň	37
3.6.2 Regionální úroveň.....	38
3.6.3 Místní úroveň.....	39
3.7 Regiony a destinace cestovního ruchu	39
3.7.1 NUTS	40
3.7.2 Mikroregiony a Euroregiony	40
3.7.3 Destinace.....	41
3.8 Destinační management	42
3.9 Potenciál destinace cestovního ruchu.....	43
3.9.1 Stupně lokalizačních podmínek	44
3.9.2 Zařazení území dle lokalizačních faktorů.....	45
3.9.3 Bodové rozpětí potenciálu	49

4	Vlastní práce	50
4.1	Obecná charakteristika mikroregionu Centrum Železných hor	50
4.2	Lokalizační podmínky cestovního ruchu vybrané destinace.....	52
4.3	Dotazníkové šetření	64
4.3.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi místními obyvateli	64
4.3.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi návštěvníky.....	76
4.4	Ukazatele intenzity cestovního ruchu.....	94
5	Zhodnocení výsledků a doporučení	101
5.1	Zhodnocení výsledků a diskuze	101
5.2	Doporučení	109
6	Závěr.....	112
7	Seznam použitých zdrojů.....	114
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	123
8.1	Seznam obrázků	123
8.2	Seznam tabulek.....	123
8.3	Seznam grafů.....	124
8.4	Seznam rovnic	125
8.5	Seznam použitých zkratk.....	125
	Přílohy	126

1 Úvod

Cestovní ruch je fenoménem dnešní doby a je nedílnou součástí všech ekonomik vyspělých zemí, jelikož se podílí nejen na růstu HDP, ale také vytváří vhodná pracovní místa či podnikatelské příležitosti. Ovlivňuje nejen ekonomiky zemí, ale také kulturu a mezilidské vztahy. Turismus je stále rozvíjející se odvětví, čemuž přispívají i novodobé technologie, možnost volně cestovat téměř po celém světě či rozmanitost služeb spojených s cestováním.

Česká republika se nachází přibližně ve středu Evropy a hlavní město Praha nabízí spoustu historických míst či kulturních zážitků a patří mezi nejnavštěvovanější města Evropy. V České republice se však nachází i spousta jiných zajímavých míst, kterými jsou například národní parky, kdy nejnavštěvovanějším je Krkonošský národní park, kde se nachází i nejvyšší vrchol České republiky, kterým je Sněžka s nadmořskou výškou 1 603 metrů. Dále se na území státu nachází celkem 16 památek UNESCO, což je vzhledem k rozloze země výjimečné zastoupení. Součástí jsou i významná lázeňská střediska, a to především tzv. lázeňský trojúhelník, který je také součástí památek UNESCO a řadí se sem Františkovy lázně, Mariánské lázně a lázně v Karlových Varech. Česká republika je tak z pohledu turismu velmi navštěvovanou zemí, kterou každoročně navštíví několik milionů turistů.

Mikroregion Centrum Železných hor je oblast nacházející se v Pardubickém kraji, konkrétně v okrese Chrudim a skládá se z celkem 12 obcí. Celou svou rozlohou se nachází v CHKO Železných hor a nabízí tak spoustu především přírodních atraktivit. Na území se nachází největší vodní nádrž a rekreační oblast v Pardubickém kraji, kterou je Sečská přehrada. Nad Sečskou přehradou se také nachází přírodní rezervace Oheb se stejnojmennou zříceninou. Součástí přírodní rezervace je také vyhlídka, z které je možné pohlédnout na výše zmiňovanou přehradu a její blízké okolí. Obec Nasavrky je dalším významným místem, ve které se nachází zámek Nasavrky, kde se konají různé kulturní akce. V Nasavrkách se také nachází keltský skanzen, který návštěvníkům přibližuje, jak se v dobách keltů, tedy v době železné žilo. Na území mikroregionu se nachází i spousta dalších přírodních rezervací, ale také cyklistické a turistické trasy, a mimo jiné jsou součástí destinace i běžkařské trati, tudíž se zde nachází i určitý potenciál pro zimní sporty.

I přes to, že se v oblasti nachází spousta přírodních krás a možnost volnočasových aktivit, tak jde o lokalitu méně známou z hlediska cestovního ruchu. Je proto potřeba určit vhodné nástroje pro propagaci a možný rozvoj turismu v této destinace.

2 Cíl práce a metodika

V této kapitole je nejprve vymezen cíl diplomové práce a následně jsou popsány metody, které byly využity při zpracování práce a následně vedly k naplnění cíle.

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu vybrané destinace a zjištění názorů a preferencí místních obyvatel, stávajících a potenciálních návštěvníků cestovního ruchu, zpracovat návrhy a doporučení pro zlepšení celkové situace v destinaci z hlediska turismu.

K dosažení výše zmíněného cíle jsou v rámci práce nejprve zpracována teoretická východiska týkající se problematiky cestovního ruchu. Ve vlastní části práce je pak provedena charakteristika sledované destinace a následně je vyhodnocen její potenciál dle zvolené metodiky. Dále je realizováno dotazníkové šetření s následným vyhodnocením a interpretací výsledků. V práci jsou taktéž provedeny výpočty jednotlivých ukazatelů intenzity cestovního ruchu, které jsou aplikovány na nejzatíženější obec sledované destinace v rámci turismu. V závěru práce jsou výsledky zhodnoceny, diskutovány a jsou navržena doporučení k dosažení lepšího rozvoje cestovního ruchu ve zvolené destinaci.

2.2 Metodika

V teoretické části jsou definovány jednotlivé pojmy související s problematikou cestovního ruchu, kdy jsou využity především odborné knihy, vědecké články a relevantní informační zdroje. Zpracování probíhá na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace, deskripce a syntézy sekundárních zdrojů.

Ve vlastní části práce je využita metoda pozorování, deskripce, dotazníkové šetření a ukazatele intenzity cestovního ruchu. Nejprve je provedena charakteristika sledované destinace, a to právě na základě deskripce a pozorování, kdy je následně vyhodnocen potenciál mikroregionu dle Bíny (2002). Kvantitativní výzkum probíhá za pomoci dotazníkového šetření, jak mezi místními obyvateli, tak mezi návštěvníky a potenciálními návštěvníky. Pomocí ukazatelů intenzity cestovního ruchu je poté zjištěna zatíženost hodnocené oblasti. Zjištěná data z jednotlivých částí vlastní práce jsou následně zhodnocena, diskutována a na jejich základě jsou navržena doporučení pro zlepšení celkové situace v mikroregionu z hlediska cestovního ruchu.

Zkoumání dokumentů, deskripce, syntéza a komparace

Zkoumání dokumentů se využívá v rámci kvalitativního i kvantitativního výzkumu. Mezi dokumenty se řadí knihy, novinové články, deníky, plakáty, obrazy a další. Jedná se tedy o všechny tištěné i elektronické zdroje, které jsou vytvořeny lidmi. Veškeré dokumenty pak slouží jako podklad pro vytvoření dalšího dokumentu. Jednou z výhod je jejich rozmanitost, kdy si autor může vybrat z nespočetně mnoha zdrojů, na jejich základě pak tvoří své vlastní dílo. Druhou výhodou oproti pozorování či dotazování je, že jsou eliminovány subjektivní názory. Subjektivita v tomto případě hraje roli pouze při výběru zdrojů, které jsou následně využity při vypracování. Analýza dokumentů se využívá především v obsáhlejších vědeckých projektech (Hendl, 2005).

Po zkoumání dokumentů následuje deskripce, syntéza a komparace vybraných dat. Deskripce neboli popis je jednou z metod, kdy jsou ze zkoumaných dokumentů vybrány informace, které jsou následně interpretovány ve vlastní práci, nejčastěji vlastními slovy, a mohou tak sloužit jako podklad pro další analyzování. Analýza je pak metoda, při které dochází k rozkladu informací na jednotlivé části, kdy účelem je další zkoumání dílčích částí. Syntéza je opakem analýzy, tudíž se jedná o seskupení jednotlivých částí dohromady. Na základě nového celku jsou pak určena pravidla a principy, kterými se nový celek řídí. V případě komparace se může jednat jak o kvalitativní, tak kvantitativní metodu. V kvalitativním výzkumu se jedná o porovnání rozdílnosti jednotlivých zkoumaných dokumentů. U kvantitativní komparace pak dochází ke srovnání číselných hodnot mezi zkoumanými dokumenty. Výsledkem komparace je v obou případech buď shoda nebo případná rozdílnost, která následně vede k určení relevantních informací (Ochrana, 2019).

Zkoumání dokumentů a následná deskripce, syntéza a komparace byly použity v rámci teoretické části (kap. 3 Teoretická východiska). Dále bylo těchto metod využito ve vlastní části práce, a to konkrétně při charakteristice mikroregionu (kap. 4.1 Obecná charakteristika mikroregionu Centrum Železných hor) a při vypracování lokalizačních podmínek (kap. 4.2 Lokalizační podmínky cestovního ruchu vybrané destinace), které následně sloužily k určení potenciálu sledované oblasti.

Pozorování

Pozorování je jednou z metod kvalitativního výzkumu, při kterém jsou získávána data o reálné situaci daného tématu. Pozorovatel by tak měl během metody využít všechny lidské smysly, tedy ne pouze vizuální. Pozorování může probíhat otevřeně či skrytě (účastníci výzkumu o pozorování vědí či nikoli), strukturovaně nebo nestrukturovaně

(předem je stanoveno, jak bude pozorování probíhat nebo ne), ale také zda se jedná o pozorování zúčastněné či nezúčastněné, tzn., v jaké míře se pozorovatel výzkumu účastní (Hendl, 2005).

Pozorování bylo realizováno během osobní návštěvy dané oblasti, které bylo následně využito ve vlastní části práce, a to převážně při hodnocení potenciálu sledovaného mikroregionu (kap. 4.2 Lokalizační podmínky cestovního ruchu vybrané destinace).

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je jednou z velmi využívaných metod kvantitativního výzkumu. Jedná se o formulář, s předem připravenými otázkami, který je následně zasílán respondentům. Základními typy otázek jsou otázky otevřené, uzavřené a polouzavřené. Výhodou dotazníku je menší časová náročnost a úspora peněz při sběru dat od velkého množství respondentů. Důležité je správně a jasně položit otázky, jelikož při špatném pochopení otázky může docházet ke zkreslení výsledků (Kozel, Mynářová a Svobodová, 2011).

Dotazníkového šetření se účastnily odděleně dvě základní cílové skupiny. První šetření probíhalo mezi místními obyvateli (kap. 4.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi místními obyvateli) a druhé mezi návštěvníky či potenciálními návštěvníky (kap. 4.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi návštěvníky). Výsledky šetření sloužily jako podklad pro zhodnocení situace ve sledovaném mikroregionu v rámci cestovního ruchu. Za pomoci dotazníku byly zjištěny preference, názory a povědomí respondentů týkající se hodnocené oblasti.

Ukazatele intenzity cestovního ruchu

Za pomoci ukazatelů intenzity se stanovuje zatíženost sledované destinace. Data, která byla následně použita v jednotlivých ukazatelích, byla zjištěna z Českého statistického úřadu. Vyhledány byly hodnoty pro obec Seč, která leží ve sledovaném mikroregionu. Obec Seč je nejnavštěvovanějším a hlavním či dokonce jediným cílem návštěvy zkoumané oblasti. Sledovaným obdobím byly roky 2014 až 2021, tedy celkem 8 let.

V práci (kap. 4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu) bylo počítáno celkem s pěti následujícími ukazateli intenzity dle Zelenky a Páskové (2012):

- Míra turistické penetrace (angl. Tourist Penetration Rate – TPR)

$$TPR = \frac{\text{průměrná délka poytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů obce} * \text{počet dní v roce}} * 100 \quad (1)$$

- Hustota výskytu turistů (angl. Tourist Density Ratio – TDR)

$$TDR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{celková plocha destinace v km}^2 * \text{počet dní v roce}} \quad (2)$$

- Míra turistické intenzity (angl. Tourist Intensity Rate – TIR)

$$TIR = \frac{\text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů obce}} * 100 \quad (3)$$

- Defertova turistická funkce (angl. Defert tourist function rate – TF)

$$TF = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{počet rezidentů obce}} * 100 \quad (4)$$

- Index turistického zatížení území (angl. Impact of tourism activities on the locality – TL)

$$TL = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{celková plocha destinace v km}^2} \quad (5)$$

3 Teoretická východiska

V teoretické části jsou popsány základní pojmy související s cestovním ruchem, a jsou tak východiskem pro zpracování vlastní části práce.

3.1 Cestovní ruch

Základní a oficiální definici vydala Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO), která popisuje turismus jako „*společenský, kulturní a ekonomický fenomén, který zahrnuje pohyb lidí do zemí nebo míst mimo jejich obvyklé bydliště, a to za osobními ale i obchodními účely*“ (UNWTO, 2022). Z této definice vychází mnoho autorů, kteří vymezení turismu dále modifikují.

Půtová (2019) říká, že cestovní ruch je založen na dočasném a krátkodobém pohybu turistů v zamýšlené destinaci s rozdílným účelem a motivací, avšak záměrem by neměl být trvalý pobyt či pracovní cesta, kterou UNWTO uznává jako součást turismu. Dále uvádí časový interval pobytu v destinaci, který by měl být více než 24 hodin, ale zároveň by neměl přesahovat 1 ucelený rok. I přesto zmiňuje, že turisté mohou některá místa navštěvovat pouze na několik hodin. Může se jednat například o exkurze či výlety do blízko vzdálených lokalit. Aktivitu, které účastníci vykonávají během dočasného pobytu, by se měly odlišovat od těch, kterým se věnují v jejich místě bydliště.

Petrů a Holubová (1994) se s výše uvedenými definicemi shodují, avšak stejně jako UNWTO nespécifikují, po jakou dobu mohou lidé cestovat mimo jejich obvyklý pobyt. Pouze uvádějí, že jde o tzv. dočasnou změnu místa pobytu, především za účelem rekreace a poznání ve volném čase.

Jakubíková (2009) taktéž popisuje turismus jako pohyb lidí mimo jejich běžné bydliště. Účelem cesty by nicméně nemělo být stěhování a výkon každodenní práce. Dále poukazuje na fakt, že v běžném životě bývá cestovní ruch nahrazován pojmy jako je zotavení, rekreace či turistika. Tyto pojmy ovšem z pohledu autorky nejsou totéž, co turismus, a to i za předpokladu, že jsou vykonávány ve volném čase a mimo místo bydliště. Zotavení je možné chápat jako všechny aktivity, které vedou k eliminování únavy lidí, jsou realizovány ve volném čase a nejedná se o každodenní stereotypní činnosti. Příkladem může být práce na zahradě, nebo různé údržbářské práce v domě. Taktéž výše zmiňovanou rekreaci a turistiku nelze zaměňovat s pojmem cestovní ruch, jelikož se jedná o formy

turismu a jsou více popsány v další kapitole. O nesprávném používání pojmu „turistika“ se zmiňuje i Kotíková (2013).

Zelenka a Pásková (2012) vymezují cestovní ruch jako „*komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících na těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovní či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytující služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a rekreace místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.*“ Z definice je patrné, že autoři zahrnují do cestovního ruchu jak účastníky cestovního ruchu, tak poskytovatele služeb, místní obyvatele, ale i veřejný sektor. S tímto názorem se ztotožňují i autoři Goeldner a Ritchie (2014).

Palatková (2013) obdobně jako ostatní autoři definuje turismus jako činnost lidí, kteří cestují na přechodnou dobu do místa mimo jejich bydliště, kdy účel cesty není výdělečná činnost v navštíveném místě. Dále vymezuje i dobu pobytu, která je v rámci domácího cestovního ruchu maximálně 6 měsíců a v mezinárodním turismu se jedná o dobu do 1 roku.

Závěrem lze říci, že každý autor i běžní lidé vnímají cestovní ruch odlišně, avšak v základních prvcích se většina odborníků shoduje. Víceméně všichni výše zmínění říkají, že se jedná o **dočasný pohyb osob mimo jejich bydliště**. Někteří dále specifikují dobu přechodného pobytu, kterou lze dále dělit na domácí a mezinárodní turismus. Největší neshody je možné spatřovat v účelu cesty. Někteří odborníci řadí i pracovní cesty do cestovního ruchu a jiní nikoli.

Page (2019) ve své publikaci uvádí definici dle UNWTO a sám říká, že není lehké vymezit, co lze a nelze považovat za cestovní ruch, ze všech výše uvedených názorů vyplývá, že turismus je tak rozsáhlým tématem dnešní doby, že jej není lehké definovat.

3.2 Typologie cestovního ruchu

Typologie cestovního ruchu, někdy též nazývána klasifikace cestovního ruchu se snaží blíže vymezit a rozčlenit turismus dle specifických znaků. Většina odborníků se shoduje a dělí cestovní ruch na dvě základní skupiny, jimiž jsou formy a druhy. Názory se však rozcházejí v dalším dělení. Co jeden považuje za formy, jiný může považovat za druhy

a naopak. Dále se názory autorů liší v podrobnosti rozdělení jednotlivých skupin, někteří je dále člení do pár základních kategorií, jiní druhy a formy rozebírají podrobněji.

Palatková a Zichová (2014) potvrzují, že každý odborník má na typologii turismu svůj pohled, a proto jednotlivé druhy a formy spojují do tzv. typů.

Galvasová a kolektiv (2008) naopak rozlišují formy, druhy i typy cestovního ruchu. V následujících kapitolách jsou popsány jednotlivé formy a druhy, které vycházejí z názoru Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) a jsou potvrzeny názory dalších autorů.

3.2.1 Formy cestovního ruchu

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) dělí formy na základní a specifické potřeby účastníků. Základní potřeby mají uspokojovat potřeby všech, oproti tomu ty specifické jsou určeny pro účastníky ze stejné sociální skupiny, s profesními motivy nebo různé specifické činnosti. Toto členění je dnes již považováno za tradiční – ztotožňují se s ním i autorky Petřů a Holubová (1994).

1. Základní formy cestovního ruchu

Rekreační cestovní ruch je realizován v přírodním prostředí, kde cílem je regenerace a obnova fyzických a duševních sil. Součástí je také tzv. víkendová rekreace na chatách a chalupách (Foret a Foretová, 2001).

Kulturně poznávací cestovní ruch se zaměřuje na poznávání kultury, tradic, zvyků historie, a to v rámci domácího i zahraničního cestovního ruchu. Základem jsou architektonické a stavební památky, přírodní zajímavosti, kterými jsou například skalní útvary, jeskyně, vodní toky, pouště atd. Patří sem také různé společenské události, kam lze zařadit například koncerty nebo různé slavnosti. (Foret a Foretová, 2001).

Sportovně-turistický cestovní ruch je forma turismu, kdy účastníci tráví zpravidla čas v přírodě, avšak aktivním způsobem. Jedná se o různé sportovní aktivity, kterými mohou být například turistika, cykloturistika, míčové hry, vodní sporty, zimní sporty a spousta dalších. Do této formy je možné začlenit i pasivní sportování, tj. sledování sportovních utkání (Hesková a kolektiv, 2006).

Léčebný a lázeňský cestovní ruch zahrnuje léčbu, prevenci, relaxaci a celkovou obnovu fyzických a psychických sil (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011). Důležitou součástí je existence přírodních léčivých zdrojů (Palatková a Zichová, 2014).

2. Specifické formy cestovního ruchu

Cestovní ruch dětí a mládeže je zaměřen na rodiny s malými dětmi cca do 10 let věku, dále sem patří mládež ve věku 10 až 19 let a v neposlední řadě jsou do této skupiny řazeni mladí lidé od 20 do 29 let. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Cestovní ruch seniorů je určen lidem starším 50 let a dělí se na 3 skupiny. Do první skupiny spadají mladší senioři, kterým je 50 až 64 let, druhou skupinou jsou tzv. starší senioři ve věku 65 až 70 let a nejstarší skupina je tvořena veterány, kterým je 70 let a více. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Městský cestovní ruch zahrnuje všechny formy pobytu turistů ve městě. Může být tedy součástí například kongresového cestovního ruchu, lázeňského cestovního ruchu, kulturně poznávacího turismu atd. (Hesková a kolektiv, 2006).

Venkovský cestovní ruch je možné dále rozčlenit na *chataření a chalupaření, agroturistiku a ekoagroturistiku*. Uskutečňuje se v ekologickém prostředí, tedy mimo města (Šimková, 2008).

Chataření a chalupaření je jednou z nejoblíbenějších českých aktivit. Spousta rodin tráví víkendy na chatě či chalupě, kde si mohou odpočinout. Největší rozvoj nastal ve 20. století v období socialismu, kdy byli občané omezováni v rámci zahraničního cestovního ruchu.

Agroturistika je provozována podnikateli v zemědělství a slouží jim jako hlavní nebo vedlejší finanční zdroj. Typickými návštěvníky jsou rodiny s dětmi, kdy na farmě či statku mohou vypomáhat se zemědělskou výrobou nebo chovem zvířat.

Ekoagroturistika má stejné prvky jako agroturistika, přičemž je kladen důraz na bio-produkty a na standardy pro ekologické zemědělství, které nezatěžuje životní prostředí (Galvasová, a kolektiv, 2008).

Incentivní cestovní ruch, někdy též nazýván stimulační, má za úkol pozitivně motivovat k pracovnímu výkonu. Zaměstnavatel může zaměstnance poslat na veletrh, výstavu či dovolenou (Galvasová a kolektiv, 2008).

Dobrodružný cestovní ruch je spojen s pobytem a aktivitami v extrémních podmínkách. Může se jednat o pobyt na pustém ostrově, cesty do vesmíru, vysokohorskou turistiku, pobyt v zemi s válečným konfliktem, pobyt na poušti atd. (Linderová, 2015).

Náboženský cestovní ruch se zaměřuje na navštěvování poutních míst a církevních památek. V tomto případě je motivace odlišná, jedná se především o duchovní zážitek, nikoli zájem o určitou památku (Galvasová a kolektiv, 2008).

Existují i další specifické formy cestovního ruchu, které jsou ovlivněny dobou a trendem. Patří sem například cestovní ruch homosexuálů, cestovní ruch osob s handicapem, gurmánský cestovní ruch, nákupní cestovní ruch, kosmický cestovní ruch atd. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

3.2.2 Druhy cestovního ruchu

V cestovním ruchu jsou dále rozlišovány druhy turismu. Někteří autoři uvádějí více či méně podrobné členění. Následující dělení vychází z názorů Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) a je potvrzeno dalšími autory.

1. Podle vztahu k platební bilanci

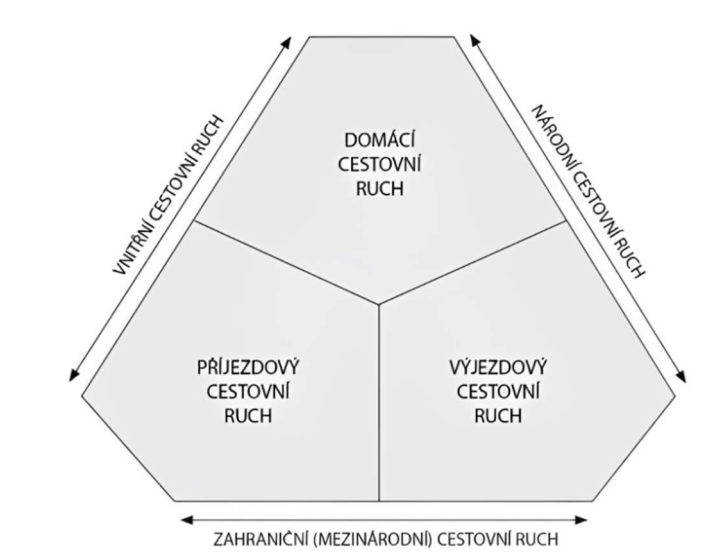
- Domácí cestovní ruch – jedná se o turismus domácího obyvatelstva v rámci vlastní země.
- Zahraniční cestovní ruch – je spojen s překročením hranic daného státu a může jít o tzv.:
 - aktivní (příjezdový) cestovní ruch – součástí jsou příjezdy zahraničních turistů do referenčního státu a jejich aktivity na cizím území,
 - pasivní (výjezdový) cestovní ruch – naopak zahrnuje výjezdy obyvatelstva sledované země do zahraničí.
- Tranzitní cestovní ruch – představuje pouze průjezd sledovanou zemí zahraničními účastníky turismu, kteří dále pokračují do jiné země (Palatková a Zichová, 2014).

Z hlediska místa realizace lze dále dělit cestovní ruch na vnitřní, národní a mezinárodní.

- Vnitřní cestovní ruch – je kombinací domácího a příjezdového turismu.
- Národní cestovní ruch – propojuje domácí a výjezdový turismus.
- Mezinárodní cestovní ruch – slučuje příjezdový a výjezdový turismus několika zemí (Hesková a kolektiv, 2006).

Propojenost mezi jednotlivými druhy cestovního ruchu podle vztahu k platební bilanci je vyobrazena na obrázku č. 1.

Obrázek 1 - Cestovní ruch dle místa realizace

Zdroj: Kotíková, 2013

2. Podle způsobu financování

- Volný cestovní ruch – někdy též nazýván jako komerční. V tomto případě si účastník hradí veškeré náklady spojené s cestou sám.
- Vázaný cestovní ruch – za daných podmínek, mohou jiné subjekty (např. pojišťovny či zaměstnavatel) částečně či plně hradit náklady na pobyt účastníka (Galvasová a kolektiv, 2008).

3. Podle délky pobytu

- Krátkodobý cestovní ruch – neměl by přesáhnout 4 dny.
- Dlouhodobý cestovní ruch – trvá déle než 4 dny.

Kotíková (2013) dále samostatně uvádí i jednodenní pobyty, tj. bez přenocování. Uváděny jsou odděleně z toho důvodu, že nejsou zahrnuty ve statistikách o ubytovaných hostech.

4. Podle způsobu zabezpečení cesty

- Organizovaný cestovní ruch – veškeré služby spojeny s cestou a pobytem jsou nejčastěji zajišťovány zprostředkovatelem, obvykle se jedná o cestovní kancelář či agenturu.
- Neorganizovaný cestovní ruch – účastník si zabezpečuje cestu i pobyt sám, avšak může využít částečně i služeb cestovních kanceláří či agentur (Palatková a Zichová, 2014).

5. Podle počtu účastníků

- Individuální cestovní ruch – jedná se především o turismus, kdy účastník cestuje sám či s rodinou.
- Kolektivní cestovní ruch – v tomto případě cestuje větší skupina osob, ať už jde o formální skupiny, které jsou tvořeny ve firmě nebo jinak neformálně utvořené skupiny.

Petrů a Holubová (1994) dále upozorňují na výraz „cestovní ruch mimo veřejné formy“. Do této kategorie spadá cestovní ruch chatařů a chalupářů či bezplatné ubytování u příbuzných a přátel.

6. Podle ročního období

- Sezónní cestovní ruch – běžně je sezóna rozdělována na zimní a letní. Je to období, kdy je typická nejen vysoká koncentrace turistů, ale také maximální nabídka služeb a maximální výše cen (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011). Podle přírodních podmínek a sociálních činitelů (prázdniny, dovolená) je možné dále sezónu rozdělit na hlavní a vedlejší (Hesková a kolektiv, 2006).
- Mimosezónní cestovní ruch – pro toto období je charakteristická nízká návštěvnost, omezená nabídka služeb a nižší ceny (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Hesková a kolektiv (2006) dále uvádějí termín celoroční cestovní ruch, ten se rozvíjí po celý rok neomezeně.

7. Podle vlivu na životní prostředí a sociokulturní prostředí

- Tvrdý cestovní ruch – je spojován s tzv. „tvrdými“ investicemi, kdy přednost má zisk před ochranou životního prostředí. Především se jedná o masový turismus.
- Měkký cestovní ruch – v tomto případě jde o cestovní ruch, který se snaží být šetrný k přírodě a prioritou je vyrovnaní přínosů a dopadů na environmentální, společensko-kulturní, ale i ekonomické prostředí destinace (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Je možné rozlišovat i spoustu dalších druhů. Hesková a kolektiv (2006) dále dělí cestovní ruch dle věku, dle převažujícího místa pobytu nebo dle převažujícího použitého dopravního prostředku. Palatková a Zichová (2014) uvádí navíc dělení dle převažujícího prostředí a dle převažujícího motivu.

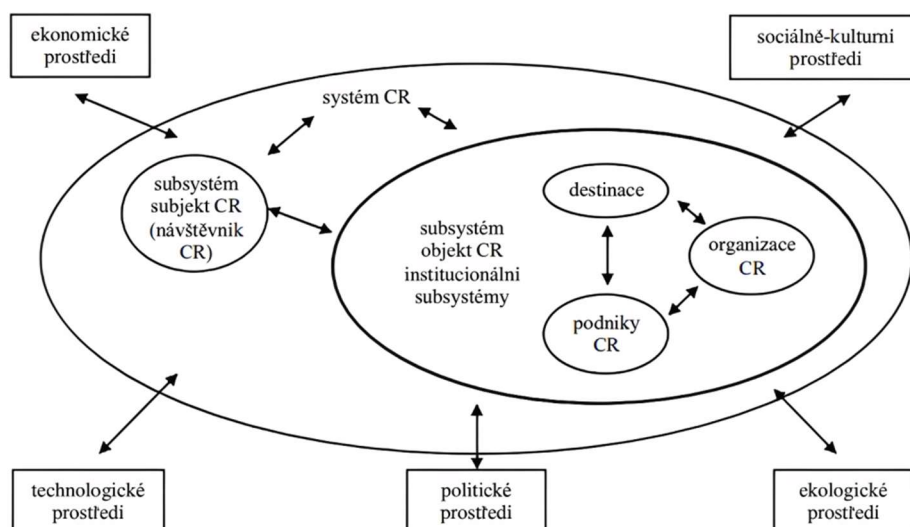
3.3 Cestovní ruch jako systém

Kaspar (1995) rozlišuje dva základní subsystemy, kterými jsou subjekt a objekt cestovního ruchu, a dohromady tvoří otevřený a dynamický systém, který je označován jako vnitřní prostředí cestovního ruchu. Nedílnou součástí je i vnější prostředí, které je též nazýváno jako systém nadřazený. Konkrétně se jedná o prostředí sociální, technicko-technologické, ekologické, politické a ekonomické. S tímto názorem se ztotožňuje většina autorů (Hesková a kolektiv, 2006; Holešinská, 2012; Šauer, Vystoupil, Holešinská a kolektiv, 2015). Schéma systému je vyobrazeno na obrázku č. 2.

Linderová (2015) se s jednotlivými složkami vnějšího prostředí ztotožňuje, avšak řadí do okolí systému ještě prostředí legislativní a kulturní.

Beránek a kolektiv (2013) oproti tomu nepracuje s vnějším prostředím, uvádí pouze 3 podsystémy, kterými jsou subjekt, objekt a předmět.

Obrázek 2 - Systém cestovního ruchu

Zdroj: Linderová, 2015

3.3.1 Subjekt cestovního ruchu

Jednoduše řečeno je subjektem každý účastník cestovního ruchu. Účastníky je možné rozčlenit na stálé obyvatele a návštěvníky, kteří se dále dělí na turisty a výletníky. Důležité je také zmínit, že právě subjekty jsou nositelem **poptávky** a spotřebitelem produktu turismu (Beránek a kolektiv, 2013).

Stálý obyvatel neboli rezident je v domácím cestovním ruchu osoba, žijící na daném místě minimálně 6 měsíců (Hesková a kolektiv, 2006) a v mezinárodním turismu je za rezidenta považována osoba žijící v zemi minimálně jeden rok (Palatková, 2011).

Opakem rezidenta je právě návštěvník, tím se rozumí osoba, která cestuje do jiného místa, než je jeho obvyklé bydliště, a to po dobu maximálně 6 měsíců v rámci domácího cestovního ruchu a po dobu kratší 1 roku v turismu mezinárodním (Beránek a kolektiv, 2013; Palatková, 2011).

Jak již bylo zmíněno výše, návštěvníka je možné dále rozdělit na **turistu**, který v dané lokalitě alespoň 1x přenocuje a **výletníka**, někdy též nazývaného jednodenního návštěvníka, který v navštíveném místě nepřenocuje a cestuje na dobu kratší 24 hodin (Petruš a Holubová, 1994).

Beránek a kolektiv (2013) samostatně vymezuje ještě pojem **tranzitní návštěvník**, který navštěvuje danou lokalitu při cestě do jiné destinace.

Tranzitní návštěvníci však nejsou zahrnuti do statistik cestovního ruchu, stejně jako například dočasní imigranti, místní cestující, diplomati, pracovníci v pohraničí a další (Hesková a kolektiv, 2006).

3.3.2 Objekt cestovního ruchu

Objektem turismu je takřka vše, co může být cílem změny obvyklého místa pobytu. Může se jednat o cílové místo, nabízené služby či organizace turismu. Objekt je naopak nositelem **nabídky**, kterou je možné dále rozdělit na nabídku primární a sekundární.

Primární nabídka je charakterizována přírodním a kulturně-historickým potenciálem pro cestovní ruch. Důležité je, aby byla tato nabídka atraktivní a vyvolávala návštěvnost, v takovém případě může být poskytnuta nabídka sekundární. V případě, že lokalita nemá dostatečný potenciál, není pro návštěvníky přitažlivá a tím pádem není realizována ani nabídka sekundární.

Pro sekundární nabídku je specifická infrastrukturní vybavenost, jinými slovy se jedná především o četnost a kvalitu ubytovacích a stravovacích služeb, dále možnost rekreace, sportovních aktivit, kulturních akcí atd. Z výše uvedeného je zřejmé, že sekundární nabídka je závislá na té primární. Příkladem jsou rekreační střediska, která se koncentrují do míst, kde je možnost zimních sportů, turistiky či koupání, dále lázeňská zařízení, která vznikla v místech, kde se nacházejí přírodní léčivé zdroje a spousty dalších (Beránek a kolektiv, 2013).

3.3.3 Okolí systému cestovního ruchu

Ekonomické prostředí zahrnuje především pozitivní a negativní vlivy ekonomického růstu, inflace, nezaměstnanosti, úrokové míry a stability měny. Hlavním faktorem je ekonomický růst, kde je rozhodující hrubý domácí produkt, jehož růst ovlivňuje objem investic a výdajů na cestovní ruch. O pozitivní vliv jde v případě, že výdaje na cestovní ruch rostou rychleji než hrubý domácí produkt. Naopak negativní vliv na turismus má růst nezaměstnanosti, hospodářská krize či zmrazení mezd. Nezaměstnanost se pojí s nízkými příjmy obyvatel a upřednostňovány jsou výdaje na nezbytné statky a výdaje na cestovní ruch klesají. Inflace se projevuje všeobecným růstem cen za zboží a služby, a to včetně služeb turismu. Stabilita měny ovlivňuje především zahraniční cestovní ruch. V případě, že dojde k devalvaci měny, tak vyjíždějící turisté musí vynaložit více peněžních jednotek na jednotku cizí měny a zájem o zahraniční cestovní ruch klesá. Devalvace měny naopak pozitivně ovlivňuje příjezdový cestovní ruch. Úroková míra je důležitá především při investování do cestovního ruchu. V případě, že úroková míra roste, lidé méně investují do cestovního ruchu a nedochází tak k jeho rozvoji (Hesková a kolektiv, 2006).

Do **politického prostředí** se řadí především bezpečností politika státu. Cestovní ruch se rozvíjí zejména v zemích, kde nedochází k válečným konfliktům, k hrozbě terorismu a jiné. Dalším důležitým faktorem jsou různá omezení v cestování do jiných zemí, jako jsou vízové povinnosti. Země EU se na základě Schengenské dohody z roku 1995 zavázaly, že občané těchto zemí mohou překračovat hranice jiných smluvních států, aniž by museli projít hraniční kontrolou, což velice usnadnilo cestování (Linderová, 2015).

Sociální prostředí je určeno společenským zřízením, které ovlivňuje například pracovní a mimopracovní podmínky, sociální politiku státu nebo rozdělování hrubého domácího produktu. Pracovní podmínky jsou spojeny především s délkou pracovní doby, s pracovním prostředím či intenzitou práce. Do mimopracovních podmínek patří především fond volného času. Významnou roli hraje zákonná placená dovolená, která ovlivňuje zejména rozvoj dlouhodobého cestovního ruchu. Sociální politika je zaměřena na sociální zabezpečení lidí, kteří mají nízký příjem nebo ho nemají vůbec. Na to má největší vliv stát, který určuje podmínky pro podporu v nezaměstnanosti, přídavky na děti, důchodové zabezpečení atd. Rozdělování hrubého domácího produktu ovlivňuje především úroveň

odívání a výživy, dále vybavenost domácností či úroveň zdravotnictví nebo školství (Hesková a kolektiv, 2006).

Technicko-technologické prostředí zahrnuje zejména dopravní infrastrukturu, která je ovlivněna vývojem technologií. Dále nesmí být opomenuty ani informační systémy, které slouží například k výběru destinace, kterou chtějí turisté navštívit. Jedná se o různé internetové stránky, kde je možné zarezervovat ubytování, letenky, místo v restauraci atd. (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kolektiv, 2015).

Ekologické prostředí je neméně důležitou součástí okolí systému. Cestovní ruch se rozvíjí především tam, kde existují vyhovující přírodní podmínky a kulturně-historické památky. Při masivním cestovním ruchu tak může docházet k produkci odpadků nebo ke znečištění ovzduší (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kolektiv, 2015).

Celkově tak může dojít k omezení či celkové likvidaci cestovního ruchu v dané lokalitě. O udržitelný rozvoj cestovního ruchu se zajímá i OSN, které vydalo dokument Agenda 21, který se zaměřuje na uspokojování potřeb současné, ale i budoucí generace.

O životní prostředí se zajímá i Společnost amerických cestovní kancelářů (ASTA), která vydala deset zásad ekologicky šetrného cestovního ruchu, kde například zmiňují, aby lidé neodnášeli a neničili části přírody, neodhazovali odpadky, dále aby respektovali zvyklosti jiných národností, aby nekupovali suvenýry ze slonoviny, želvích krunýřů, zvířecí kůže či kožešiny. Dále doporučují, aby lidé upřednostňovali veřejnou dopravu před cestováním osobním automobilem, nebo aby chodili po vyznačených stezkách (Hesková a kolektiv, 2006).

3.4 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu se zabývá vědní obor geografie turismu. Dle Hraly (2005) „*se geografie cestovního ruchu zabývá studiem zákonitostí a činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu v oblastech rozličné velikosti a ekonomické váhy.*“

Tyto předpoklady ovlivňují existenci a rozvoj turismu a jsou dále rozděleny na lokalizační, selektivní a realizační předpoklady. Toto funkčně-chronologické členění uvedl v roce 1983 Peter Mariot (Vystoupil, Šauer a Holešinská, 2009). Se členěním předpokladů na lokalizační, selektivní a realizační se shodují i autoři Linderová (2015), Hamarneh (2012) nebo Rygllová, Burian a Vajčnerová (2011).

3.4.1 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady jsou dány územím a mají takřka trvalý charakter. Popisují, jak daná lokalita vypadá a co se v ní nachází. Do lokalizačních předpokladů jsou řazeny přírodní podmínky a společenské aktivity (Hamarneh, 2012).

Přírodní podmínky jsou dány především povrchem, podnebím, vodstvem, faunou a flórou. Z hlediska výškové členitosti je možné rozlišovat nížiny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny a velehory. Tvar reliéfu umožňuje rozmanité využití pro rekreaci (Vystoupil a Šauer, 2006).

Klimatické podmínky jsou dány zejména polohou v podnebném pásu. Nejnavštěvovanější a nejpříznivější podnebí je v mírném a subtropickém pásu, jelikož je zde klima příznivé po celý rok. Ostatním pásy jsou navštěvovány především v určitém ročním období. Polární pás bývá navštěvován pouze během polárního léta (Vystoupil, Šauer a Holešinská, 2009).

Vodstvo hraje v cestovním ruchu velmi důležitou roli. Vodní plochy bývají často využívány k rekreaci, jimiž jsou především mořská letoviska, přehrady nebo rybníky. Součástí vodstva jsou i vodopády, kaňony, řeky a jejich prameny, které bývají navštěvovány během pěší turistiky. Významnou roli mají i podzemní vody, a to především tam, kde se dostávají na zemský povrch v podobě minerálních či teplých pramenů a v těchto místech díky nim vznikají lázně nebo gejzíry. (Hamarneh, 2012).

Fauna a flóra je dána především povrchem, polohou a klimatem a dotváří celkový charakter krajiny (Vystoupil, Šauer a Holešinská, 2009).

Společenské aktivity jsou dále děleny na kulturně-historické památky, kulturní, zábavní a sportovní akce. Od přírodních podmínek se liší především tím, že vznikly lidskou činností a dále souvisejí s historickým vývojem území. Kulturně-historické památky jsou považovány za relativně neměnné (Linderová, 2015).

Největší význam mají právě kulturně-historické památky, jelikož prostřednictvím nich se návštěvníci seznamují s místní historií, kulturou, architekturou, technickými památkami atd.

Kulturní akce bývají doplňkovým produktem kulturně-historických památek, může se jednat o kulturní program na hradech či zámcích.

Zábavními akcemi jsou myšleny různé karnevaly, býčí zápasy či různá folklórní představení, taktéž jsou tyto akce spojeny s různými zvyky a tradicemi.

Sportovní události bývají soustředěny do míst, kde je největší počet zájemců. Mohou být pravidelné či nepravidelné. Mezi ty pravidelné patří například různá mistrovství či olympijské hry a účastní se jich většina států celého světa či kontinentu. Nepravidelné akce bývají opět spojeny s určitou kulturou dané lokality (Hamarneh, 2012).

3.4.2 Realizační předpoklady

Realizační faktory umožňují uskutečnit nároky účastníků cestovního ruchu v oblastech s příznivými lokalizačními předpoklady. Do těchto předpokladů je tedy primárně zahrnuta doprava, ubytovací a stravovací služby. V případě nedostatečné kapacity a kvality těchto služeb není možné využít potenciál dané lokality (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Ke klasifikaci úrovně těchto předpokladů se využívá několik ukazatelů, kterými jsou např. počet a složení návštěvníku v určitém místě, počet ubytovacích jednotek, počet lůžek, velikost přepravních kapacit a jejich kvalita, občanská vybavenost, stupeň modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení (Linderová, 2015).

3.4.3 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady, někdy též nazývané stimulační, vyjadřují způsobilost dané oblasti podílet se na cestovním ruchu. Lze je rozdělit na objektivní a subjektivní vlivy. Do subjektivních faktorů ovlivňující člověka při rozhodování o účasti na cestovním ruchu patří zkušenosti, reklama, propagace či módnost destinace (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Subjektivní předpoklady obdobně popisují i další autoři, avšak v dělení objektivních vlivů se názory autorů mírně liší. Linderová (2015) uvádí vlivy politické, demografické, administrativní, urbanizační, personální, ekologické a sociologické.

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) zmiňují předpoklady politické, ekonomické, demografické a administrativní.

Hamarneh (2012) vytyčuje 5 základních objektivních předpokladů, kterými jsou vlivy demografické, urbanizační, ekonomické, politické a ekologické.

Pro potřeby této práce bude využito dělení, které uvádí Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) a bude doplněno názory jiných autorů.

Do **politických faktorů** je všeobecně zahrnuto mírové uspořádání světa, které přispívá k rozvoji cestovního ruchu, naopak válečné konflikty snižují turismus v těchto lokalitách (Hamarneh, 2012).

Mezi **ekonomické faktory** patří především výše reálné mzdy, stabilita a směnitelnost měny, míra investic do propagace dané destinace či čerpání dotací z Evropských fondů. Vztah turismu a ekonomiky lze kvantifikovat pomocí následujících ukazatelů: podíl pasivního turismu, saldo zahraničního cestovního ruchu, výdaje obyvatelstva na služby spojené s turismem a jiné (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Demografické faktory jsou důležité zejména k rozřazení obyvatelstva dle věku, dle účastníku a jejich příjmů. Rodiny s dětmi mají jiné preference, než mladí svobodní lidé nebo naopak starší obyvatelé (Vystoupil, Šauer a Holešinská, 2009).

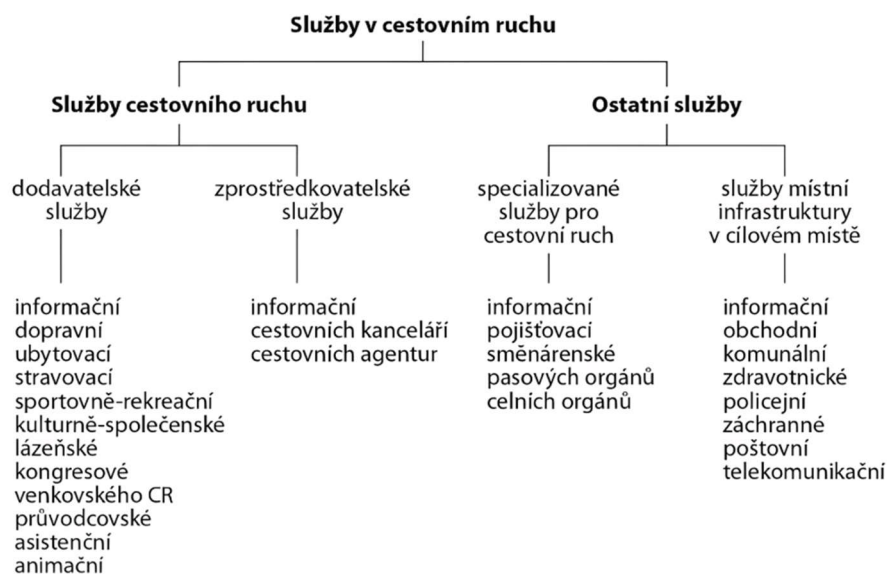
Do **administrativních faktorů** jsou řazeny právní předpisy, vyhlášky, zákony, pasové a vízové podmínky, potřeba očkování apod. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

3.5 Služby cestovního ruchu

Služby cestovního ruchu je možné označit jako komplexní služby, které představují činnosti, jejichž výsledkem je užitný efekt. Tyto služby jsou poskytovány jak podnikatelskými, tak nepodnikatelskými subjekty (Jakubíková, 2012).

Hesková a kolektiv (2006) člení služby na služby cestovního ruchu, kam patří dodavatelé a zprostředkovatelé služeb a na ostatní služby, které jsou spíše doplňujícího charakteru. Struktura služeb dle Heskové a kolektiv (2006) je vyobrazena na obrázku č. 3.

Obrázek 3 - Struktura služeb v cestovním ruchu

Zdroj: Hesková a kolektiv, 2006

3.5.1 Klasifikace a charakteristika služeb cestovního ruchu

Následující klasifikace vychází z názorů Orišky (1999) a Jakubíkové (2012), kteří se na členění shodují.

1. Podle významu

- Základní – zahrnují služby spojené s přepravou účastníků z jejich místa trvalého bydliště do rekreačního prostoru a zpět a služby spojené s pobytem v dané lokalitě. Jedná se tedy o služby dopravní, ubytovací a stravovací. Tyto základní služby budou podrobněji popsány níže.
- Doplnkové – jedná se o služby komplementární a jsou využívány dle preferencí návštěvníků a dle místa pobytu. Mezi doplňkové služby patří např. směnářské, rekreační, lázeňské služby atd.

2. Podle charakteru

- Osobní – v tomto případě se užitný efekt dostaví ihned po vykonání služby, může jít o odnesení zavazadel či výklad průvodce.
- Věcné – užitný efekt se dostaví zprostředkovaně hmotným statkem, typickým příkladem je stravování či úprava lyžařského vybavení.

3. Podle způsobu úhrady

- Placené – jsou hrazeny z příjmů návštěvníků.
- Neplacené – nepřímo hrazené z příjmu společnosti či organizace.

4. Z územního hlediska

- Služby poskytované v místě obvyklého pobytu
- Služby poskytované během přepravy
- Služby poskytované v rekreačním prostoru

5. Z časového hlediska

- Poskytované během sezóny
- Poskytované mimo sezónu

6. Podle způsobu zabezpečení

- Vlastní – jde o služby mezi dodavatelem a účastníkem turismu, bez mezičlánku. Může jít o služby stravovací, ubytovací a další.

- Zprostředkovatelské – též někdy nazývané obstarávané. Zprostředkovatelem bývá nejčastěji cestovní kancelář, která je mezičlánkem mezi dodavatelem služeb a účastníkem cestovního ruchu.

3.5.2 Dopravní služby

Dopravní služby jsou nedílnou součástí cestovního ruchu, jelikož umožňují přepravu účastníků z místa trvalého pobytu do rekreačního prostoru, během rekreace i na cestě zpět do místa obvyklého pobytu (Orieška, 2010).

Hesková a kolektiv (2006) říká, že *„dopravními službami v cestovním ruchu rozumíme takové, které jsou spojené se zabezpečením vlastní přepravy účastníků a jejich zavazadel včetně poskytování informací o dopravním spojení, o rezervování míst v dopravních prostředcích, o prodeji dopravních cenin, o vyřizování reklamací apod.“*

Dopravu je možné rozdělit na dvě základní skupiny, a to na dopravu **veřejnou**, která se uskutečňuje hromadně s ostatními účastníky a **individuální**, při které jsou využity osobní dopravní prostředky (Hesková a kolektiv, 2006).

Orieška (1999) dále člení dopravu dle jejího druhu na **silniční, železniční, leteckou, vodní a ostatní dopravy**. Ostatní dopravou je myšlena doprava v destinacích, jedná se tedy především o městskou hromadnou dopravu.

Jakubíková (2012) mimo výše uvedené druhy dopravy uvádí dopravu vertikální, kam se řadí lanovky a vleky a dopravu v terénu, kterou je myšlena chůze, jízda na koni, velbloudech a další.

Z územního hlediska se dopravní služby dělí na **vnitrostátní a mezinárodní** a v neposlední řadě je doprava členěna dle periodicity na **pravidelnou a nepravidelnou** (Orieška, 1999).

3.5.3 Ubytovací služby

Charakteristickým znakem ubytovacích služeb v cestovním ruchu je dočasný a přechodný pobyt mimo místo obvyklého pobytu, a to včetně uspokojování dalších potřeb, které s přenocováním souvisejí. Ubytovací zařízení často rozšiřují nabídku ubytovacích služeb a nabízejí i doplňkový sortiment, kterým mohou být například dnes hojně využívané wellness programy (Jakubíková, 2012).

Ubytovací služby jsou nezbytným předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu, a proto je dnes možné vybrat si z mnoha typů ubytovacích zařízení a tvoří tak nejvýraznější

část příjmů v cestovním ruchu, ačkoliv ubytování jako takové není považováno za cíl cesty (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

S názorem, že jsou ubytovací služby nepostradatelnou součástí turismu, se shoduje i Jurigová (2016), která uvádí, že ubytovací služby jsou nejrychleji rostoucím odvětvím v rámci cestovního ruchu.

Jakubíková (2012) dělí ubytovací zařízení dle několika následujících hledisek.

1. Dle způsobu výstavby

- pevná – hotely, motely, penziony
- částečně pevná – montované domy
- přenosná – stany
- pohyblivá – karavany, přívěsy, lůžkové vozy

2. Dle časového hlediska

- celoroční
- sezonní

3. Dle kategorií

- tradiční – hotely, hostely, motely, penziony
- doplňkové – chaty, bungalovy, botely, kempy
- ostatní – ubytovny, internáty, vysokoškolské koleje

Ubytovací zařízení je možné členit na **třídy**, které vymezují minimální nároky na vybavení, úroveň a rozsah nabízených služeb spojených s ubytováním, tj. vyznačují se tzv. hvězdičkami a **kategorie**, které určují druh ubytovacího zařízení, čímž může být např. hotel, motel, penzion atd. (Jakubíková, 2012).

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) ubytovací zařízení člení na hromadná a individuální.

1. Hromadná ubytovací zařízení

- Hotel – je vybaven minimálně 10 pokoji, součástí hotelu je recepce, ve většině případech i stravovací a jiné služby. Je členěn do 5 tříd.
- Hotel garni – stejně jako hotel musí mít minimálně 10 pokojů pro hosty, ostatní služby jsou však omezené, jsou podávány pouze snídaně a člení se pouze do 4 tříd.

- Motel – součástí musí být alespoň 10 pokojů, které jsou určeny zejména pro motoristy a dělí se do 4 tříd stejně jako hotel garni. Pro motel je charakteristická bezprostřední blízkost silnic s možností parkování. Recepce i restaurace nemusí být ve stejné části jako ubytování.
- Penzion – má minimálně 5 a maximálně 20 pokojů, součástí bývá i stravovací zařízení, ostatní služby mohou být omezené. Člení se 4 tříd.
- Botel – jedná o ubytování na pevně zakotvené lodi a je členěno do 4 tříd (Beránek, 2016; Křížek a Neufus, 2014).

2. Individuální ubytovací zařízení

Jedná se především o ubytování v soukromí. Ubytovací jednotky neslouží primárně k přechodnému pobytu, ale k trvalému využívání nebo k individuální rekreaci. Jedná se zejména o pronájem apartmánu, bytu, chaty či chalupy (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

3.5.4 Stravovací služby

Stravovací služby slouží k uspokojování potřeby výživy účastníků turismu během přepravy a v místě pobytu. Stravování je též možné realizovat **individuálně**, a to především v soukromých ubytovacích zařízeních či během vysokohorské turistiky, kde je omezená možnost stravování nebo se vůbec nevyskytuje. Vedle individuálního stravování je stravování **veřejné**, které se uskutečňuje v různých hostinských zařízeních, a to je možné dále členit do různých kategorií (Orieška, 2010).

Dle metodiky EU se hostinská zařízení člení do 2 základních kategorií, kterými jsou restaurace a bary.

Restaurace je souhrnný název pro restaurace, jídelní restaurační vozy, motoresty, samoobslužné restaurace, bufety, bistra a kiosky.

- Restaurace – hostinská provozovna s obslužným systémem a širokým sortimentem pokrmů.
- Jídelní restaurační vůz – poskytuje stravování během přepravy ve veřejné dopravě.
- Motorest – nachází se v blízkosti frekventovaných silnic, důležitou součástí je dostatek parkovacích míst.
- Samoobslužná restaurace – provozovna zajišťující stravování samoobslužným způsobem.

- Bufet – může mít obslužný i samoobslužný charakter, obvykle se jedná o specializovaný prodej, např. mléčný bufet, rybí bufet atd.
- Bistro – jedná se o obdobný způsob stravování jako je bufet, tzv. rychlé občerstvení, kde jsou charakteristické jednorázové obaly.
- Kiosek – ve většině případech zajišťuje občerstvení během sezóny a nemá odbytovou plochu (Beránek a kolektiv, 2013).

Druhou kategorií jsou **bary**, které se dále dělí na denní bar, noční bar, noční klub, varieté, dancing, vinárnu, kavárnu, espresso, hostinec, pivnici a výčep piva.

- Denní bar – hlavní součástí je barový pult, pokrmy a nápoje jsou poskytovány obslužným způsobem. Některé denní bary se dále specializují na gril bar, pizzerie, snack bar atd.
- Noční bar, noční klub, varieté, dancing – charakteristická je večerní/noční otevírací doba, v tomto případě dominuje barový pult a taneční parket.
- Vinárna – hostinské zařízení specializující se na nabídku vína. Podávány jsou i studené, případně i teplé předkrmy.
- Kavárna – provozovna, která se orientuje na prodej teplých nápojů a cukrovinek, případně i dalších pokrmů. Některé kavárny slouží k delšímu pobytu hosta, a to především kavárny, které jsou vybaveny křesly, stylovým nábytkem, případně společenskými hrami, tiskárnou atd.
- Espresso – obslužné zařízení zabezpečující prodej teplých nápojů, především kávy a cukrářských výrobků. Nezbytnou součástí je přístroj na výrobu espressa.
- Hostinec, pivnice – hostinské zařízení, specializující se na podávání piva a pokrmů k němu vhodná.
- Výčep piva – provozovna zaměřující se na prodej piva a dalších nápojů do přinesených nádob (Beránek a kolektiv, 2013).

3.5.5 Doplnkové služby

Základní služby jsou doprovázeny službami doplňkovými, kterých je nespočetně mnoho a napomáhají ke zlepšení a rozvoji cestovního ruchu v různých lokalitách. Následující dělení vychází z názoru autorů Orišky (2010) a Heskové a kolektivu (2006), kteří se na členění služeb nejvíce shodují. Dále budou typy služeb potvrzeny názory i jiných autorů.

Mezi doplňkové služby neodmyslitelně patří **služby informační**, které lze dále rozdělit na informační služby v místě bydliště, během cestování a na služby v cílové lokalitě. Jedním ze zdrojů jsou turistická informační centra, která návštěvníkům bezplatně poskytují komplexní informace o dané lokalitě. Doplňkovou činností jsou dále i zpoplatněné služby, kterými mohou být například prodej map, upomínkových předmětů, jízdenek, služby průvodců atd. Internet je dalším zdrojem, na kterém je možné získat spoustu bezplatných informací nebo vytvořit rezervace do různých stravovacích, ubytovacích či jiných zařízení. Prostřednictvím internetu je také možné komunikovat s cestovními kanceláři či agenturami (Orieška, 2010).

Sportovně-rekreační služby jsou jedny z nejvýznamnějších doplňkových služeb v rámci cestovního ruchu. Z názvu je patrné, že se jedná o služby spojené se sportovními aktivitami, kterými jsou například stadiony, hřiště, lanovky a vleky, lyžařské svahy aj. Mezi rekreační služby lze zařadit například koupaliště, aquaparky, rybníky, jezera a další (Jakubíková, 2009).

Dalšími velmi významnými službami turismu jsou **kulturně-společenské služby**, které mohou výrazně ovlivnit délku pobytu v dané lokalitě, jelikož se většinou pojí s jiným druhem cestovního ruchu, kterým je například lázeňský, kongresový nebo rekreační turismus. Tento typ cestovního ruchu se dále dělí na kulturně-historické objekty mezi které jsou řazeny především zámky, hrady, technické památky, skanzeny a další obdobné památky. Druhou složkou jsou kulturní a osvětová zařízení, kam patří divadla, kina, galerie, knihovny, zoologické a botanické zahrady a spousty dalších. Poslední skupinou jsou společenská a zábavní zařízení, která jsou součástí ubytovacích a stravovacích zařízení a jsou mezi ně řazeny kavárny, espressa a jiná obdobná zařízení (Hesková a kolektiv, 2006).

Lázeňské služby, které jsou taktéž součástí turismu tvoří komplexní činnosti související s lázeňskou léčbou a pobytem v lázeňských zařízeních. K realizaci lázeňských služeb je vyžadována existence přírodních léčivých zdrojů na jejichž základě probíhá lázeňská léčba a je doprovázena dalšími metodami, jimiž jsou například rehabilitace, psychoterapie, diety či medikamenty. Součástí základní lázeňské péče jsou služby zdravotnické, ubytovací, stravovací a kulturně-společenské. Mezi doplňkové služby pak patří léčebná kosmetika, manikúra, pedikúra, prodej suvenýrů, směnářské služby aj. (Hesková a kolektiv, 2006).

Další specializovanou formou cestovního ruchu jsou **kongresové služby**, které jsou realizovány za předem daných podmínek. Je znám počet účastníků, tematické zaměření, cíl

jednání, datum konání a případný doprovodný program. Do kongresové turistiky se zahrnují především kongresy, konference, semináře nebo incentivní turistika. Nezbytné jsou velké místnosti, které slouží k jednáním a poskytování informací. Součástí jsou i služby spojeny s pobytem účastníků, tj. ubytování, stravování a doprava. Dále mohou být zřizovány doprovodné programy, kdy účastníci poznávají danou oblast, její kulturu a tradice (Jakubíková, 2009).

Služby venkovského cestovního ruchu jsou charakteristické především pobytem v přírodním prostředí a s tím spojené rekreační aktivity. Rurální turismus je velmi rozsáhlou formou cestovního ruchu a dělí se na více podskupin, a to na agroturismus, ekoagroturismus a ekoturismus. V agroturismu se návštěvníci zapojují do každodenní práce spojených se zemědělskou výrobou či chovem zvířat na farmě. Ekoagroturistika má stejné prvky jako agroturistika, ale je zde kladen důraz na bio-produkty a na standardy pro ekologické zemědělství, které nezatěžuje životní prostředí. Ekoturismus je formou cestovního ruchu, kdy účastníci navštěvují různé přírodní oblasti, kterými jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace a zároveň jsou k přírodě šetrní. Nejlepším dopravním prostředkem v rámci ekoturismu je kolo (Orieška, 2010).

Průvodcovské služby mohou být poskytovány samotným návštěvníkům, ale i cestovním kancelářím, které si tuto službu pronajímají, a proto je kladen důraz na určitou úroveň kvality, mezi které patří především odborné znalosti, vhodné psychické vlastnosti, organizační předpoklady a fyzická kondice. Dalším důležitým aspektem je i slovní projev a s tím spojená dostatečná kvalita poskytovaných informací. Průvodcovské služby tak slouží konečným zákazníkům k poznání dané lokality, kultury a jiných aktivit, mezi které se řadí například plavba na lodi, horská turistika a další adrenalinové sporty (Seifertová a kolektiv, 2013).

Animační služby bývají spojovány s výrazem péče o návštěvníky, jelikož animace je synonymem pro oživení či zabavení se. Animace jsou buď alternativou výletu při nepříznivém počasí či běžnou aktivitou například v ubytovacích zařízeních, kdy buď sami animátoři tvoří program nebo do něj zapojují i návštěvníky. Aktivitami jsou různé sporty, taneční či pěvecká vystoupení, kreslení, diskuze a mnoho dalších (Hesková a kolektiv, 2006).

V případě **zprostředkovatelských služeb** lze rozlišit cestovní kanceláře a cestovní agentury, které nabízejí a prodávají zájezdy, avšak nelze tyto názvy zaměňovat, jelikož se celkem zásadně liší v rozsahu jejich kompetencí. Cestovní kancelář lze definovat jako

organizaci, která podniká na základě živnosti koncesované, a je tak oprávněna nabízet a prodávat vlastní zájezdy. Může vypracovat individuální objednávky pro klienty, dále je oprávněna nabízet kombinaci mnoha služeb, zprostředkovávat zájezdy pro jiné cestovní kanceláře či agentury a celkově jednat pod svým jménem cestovní kanceláře. Oproti tomu cestovní agentura podniká na základě volné živnosti a má tak omezené kompetence oproti cestovní kanceláři. Může nabízet a prodávat pouze jednotlivé služby cestovního ruchu. V případě, že prodává kombinaci více služeb, tak je pouze zprostředkovatelem cestovní kanceláře, která má oprávnění prodávat zájezd (Palatková, Mráčková, Kittner, Kašťák a Šesták, 2013; Beránek a kolektiv, 2013).

Během cestování může dojít i k různým škodám, zraněním či k jiným zdravotním obtížím, které mohou značně zkomplikovat dovolenou a navýšit rozpočet, a to především v zahraničním cestovním ruchu. **Pojišťovací služby** jsou tak vhodným nástrojem pro minimalizování důsledků rizik spojených s cestováním do zahraničí. V domácím turismu povětšinou stačí zákonné pojištění s výjimkou náročných sportovních aktivit (Orieška, 2010).

Směnárenské služby jsou primárně spojeny se zahraničním cestovním ruchem. Činností je prodej či nákup devizových a valutových prostředků, které jsou určeny pro účastníky výjezdového či příjezdového turismu (Jakubíková, 2009).

3.6 Organizační a řídicí struktura turismu v České republice

V České republice je uplatňován třístupňový systém, jehož stupně tvoří národní, regionální a místní úroveň.

3.6.1 Národní úroveň

Národní úroveň je nejvyšším stupněm a spadá sem obecně Ústava ČR, která rozděluje orgány státní moci na orgány zákonodárné, výkonné a soudní. Moc zákonodárnou představuje Parlament České republiky a je tvořen Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Moc výkonná je zastoupena prezidentem a vládou ČR. Soudní moc je vykonávána nezávislými soudy, kterými je Ústavní soud a soustava soudů tvořena Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem, vrchními, krajskými a okresními soudy (Palatková a Zichová, 2014).

Důležitou částí jsou tzv. výbory, které jsou zřizovány Poslaneckou sněmovnou a jejich význam spočívá především v legislativní a kontrolní činnosti. Schůze výborů jsou veřejné

s výjimkou schůzí výborů organizačního, mandátového a imunitního. Výbory mohou zřídit i tzv. podvýbory, ve kterých se dále řeší konkrétní otázky, avšak jednání podvýborů nejsou veřejná. Výbor pro cestovní ruch nikdy nebyl zřízen a momentálně je zřízen podvýbor pro cestovní ruch, který spadá do výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2022).

Z moci výkonné je důležitou součástí ministerstvo pro místní rozvoj, které prostřednictvím odboru cestovního ruchu zajišťuje různé činnosti, kterými jsou například:

- formulace politiky cestovního ruchu a spolupráce s dalšími rezorty,
- tvorba legislativních a metodických podmínek pro rozvoj turismu,
- vyhlášení programů pro podporu cestovního ruchu (národní či státní programy),
- vytyčení pravidel a kompetencí pro cestovní kanceláře a agentury,
- zřizování kompetencí vůči České centrále cestovního ruchu – CzechTourism,
- spolupráce s profesními a regionálními sdruženími a další (Palatková a Zichová, 2014).

Česká centrála cestovního ruchu neboli CzechTourism je příspěvková organizace, která spadá pod ministerstvo pro místní rozvoj a jejím základním cílem je propagace České republiky jako destinace cestovního ruchu, a to jak v zahraničním turismu, tak i v domácím. Celkově se aktivity spojené s propagací ČR dělí do 4 částí, a to na propagaci v rámci České republiky, Střední Evropy, zbytku Evropy a zbytku světa (Kotíková a Pavlů, 2020).

3.6.2 Regionální úroveň

Dle Českého statistického úřadu (2012) lze region definovat jako „*území s více či méně přesně vyznačenými hranicemi, které často slouží jako správní jednotka nižší, než je úroveň národního státu.*“ Regiony bývají tvořeny na základě společných rysů, kterými může být krajina, podnebí, jazyk, etnický původ či společná historie.

Na regionální úrovni lze Českou republiku členit ze dvou pohledů. Prvním z nich jsou kraje, které dle Ústavního zákona č. 1/1993Sb. představují vyšší stupeň územní samosprávy a jejich činnost se řídí zákonem č. 129/2000Sb., o krajích a zákon č. 131/2000Sb, o hlavním městě Praze, které neukládají povinnost rozvíjet cestovní ruch, ale pouze stanovují povinnost pečovat o všestranný rozvoj území a potřeby občanů. Na druhé straně se země dělí na 15 turistických regionů a jeho rozdělení je vyobrazeno na obrázku číslo 4.

Kvůli dvojímu rozdělení na regionální úrovni dochází hned k několika problémům. Z obrázku č. 4 je patrné, že teritorium kraje se nutně nekryje s územím turistického regionu

a dochází tak k situaci, kdy se v jednom kraji nachází dva turistické regiony anebo naopak je jeden turistický region součástí dvou či více krajů. Dalším nedostatkem tohoto rozdělení je marketing turistických regionů a jeho financování. Problémem jsou také vysoké nároky a tlak ke spolupráci mezi jednotlivými kraji na projektech, které přesahují hranice krajů a spousty dalších nesrovnalostí. (Palatková a Zichová, 2014).

Obrázek 4 - Turistické regiony v České republice

1. Praha	6. Západočeské lázně	11. Vysočina
2. Okolí Prahy	7. Severozápadní Čechy	12. Jižní Morava
3. Jižní Čechy	8. Český sever	13. Střední Morava
4. Šumava	9. Český ráj	14. Severní Morava a Slezsko
5. Plzeňsko	10. Východní Čechy	15. Krkonoše

Zdroj: vlastní zpracování dle czregion.cz, 2022

3.6.3 Místní úroveň

Místní úroveň je tvořena základní jednotkou územní samosprávy, tj. obcemi a sdruženími obcí. Řídí se zákonem č. 128/2000Sb, o obcích, avšak stejně jako zákon o krajích neukládá povinnost rozvíjet a podporovat cestovní ruch, úkolem obcí je pouze péče o všestranný rozvoj území a o potřeby svých občanů (Palatková a Zichová, 2014).

3.7 Regiony a destinace cestovního ruchu

V této kapitole budou popsány jednotlivá dělení, která vychází z názorů Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011). Nejprve bude věnována pozornost rozdělení dle EU do systému NUTS a následně budou popsány pojmy mikroregion, euroregion a destinace, které v cestovním ruchu nelze opomenout. Autoři popisují i pojem turistické regiony, které však byly popsány již v kapitole 3.6 (Organizační a řídicí struktura turismu v ČR).

3.7.1 NUTS

Základ pro rozdělení územních celků tvoří klasifikace územních statistických jednotek NUTS (z franc. Nomenclature des Unites Territoriales Statistique), který zavedla Evropská unie a slouží tak především pro potřeby srovnání statistických dat hodnocení úrovně jednotlivých regionů a v neposlední řadě k rozdělení dotací z fondů EU. V České republice má klasifikace název CZ-NUTS a je rozdělena do 4 úrovní. První z nich je **NUTS 0**, kam je řazen stát, tedy Česko. Tento název byl aktualizován 1.1.2021 a nahradil tak dřívější označení Česká republika. Druhou úrovní je **NUTS 1**, kam spadá území celého Česka. Třetí úroveň nese označení **NUTS 2**, kam patří regiony soudržnosti, tj. sdružení krajů, kterých je celkem 8. Konkrétně se jedná o Prahu, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Moravu a Moravskoslezsko, Do 1.1.2013 byly regiony soudržnosti pod názvem oblast, avšak počet ani názvy jednotlivých regionů se nezměnil. Momentálně je poslední úrovní **NUTS 3**, kam spadají všechny kraje Česka, kterých je celkem 14. V této úrovni došlo ke změně pouze v názvu u Kraje Vysočina, který byl do roku 2011 pouze pod názvem „Vysočina“. Dříve existovala ještě úroveň NUTS 4, která označovala jednotlivé okresy, tato úroveň byla zrušena 1.1.2008 (czso.cz, 2021).

3.7.2 Mikroregiony a Euroregiony

V České republice mají obce možnost sdružovat se i mimo jiné do tzv. mikroregionů. Jedná se většinou o sdružení jen několika málo obcí, která se neřadí mezi oficiální administrativní členění státu. Obce se tedy mohou do mikroregionů sdružovat na základě vlastní iniciativy, bez příkazu nadřízeného orgánu nebo ze zákona. Mikroregiony bývají vymezeny přírodním reliéfem krajiny, chráněnými krajinnými oblastmi, zajímavými turistickými místy nebo například historicky. Formálně pak vycházejí ze zákona č. 128/2000Sb. a jedná se o tzv. dobrovolné svazky obcí (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Jedním z hlavních důvodů, proč se obce sdružují do mikroregionů je, že samotné obce často nemají dostatek prostředků na provoz a rozvoj. Momentálně se na českém území nachází více než 550 mikroregionů, které mají určitý společný cíl, na kterém se podílejí a čerpají finanční podporu ze společných fondů (Kocourková a Vaňková, 2018).

Součástí mikroregionů jsou i tzv. občanská sdružení nebo obecně prospěšné společnosti, kdy se obce sdružují společně s občany a firmami. V takovém případě se

sdužují do tzv. Místních akčních skupin (MAS) a mohou získat podporu z fondů Ministerstva zemědělství (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Místní akční skupiny jsou zřizovány zejména pro podporu podnikání, rozvoj vzdělání a celkově pro rozvoj venkova a krajiny (NSMAS České republiky, 2022).

Euroregion, stejně jako mikroregion označuje určitou regionální spolupráci, avšak v tomto případě se jedná o přeshraniční slučování obcí. V minulosti vznikaly euroregiony především v oblasti hospodářské spolupráce, dnes se však mezi cíle sdružování řadí i sbližování zemí v rámci Evropy, jejich kulturního a společenského života (Regionální informační servis, 2021).

3.7.3 Destinace

Zelenka a Pásková (2012) říkají, že *„destinace cestovního ruchu je cílová oblast v daném regionu, typická významnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastruktury cestovního ruchu“*.

Vystoupil a Šauer (2006) vymezují dva různé pohledy na pojem destinace, a to pohled marketingový a geografický. Z marketingového hlediska se jedná o produkt cestovního ruchu neboli jinak řečeno jde o nabídku jednotlivých služeb turismu. Geografické pojetí je dáno územím, které má určitá specifika. V případě spojení pohledu marketingového a geografického se pak jedná o tzv. systémové pojetí destinace, při kterém dochází k nabídce určitých služeb na určitém místě.

Světová organizace cestovního ruchu definuje destinaci jako *„místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh.“*

Pro vymezení destinace neexistují žádná oficiální kritéria ani hranice administrativního charakteru. Destinaci je možné chápat z širšího i užšího pojetí, kde je určující vzdálenost destinace od běžného pobytu účastníka. V případě větší vzdálenosti, kterou může být jiný stát, může účastník chápat destinaci jako celý stát, jelikož si vyhledává atraktivitu a služby celé země. Naopak při domácím cestovním ruchu může jít pouze o město či část města, která je cílovým místem návštěvníků (Vystoupil a Šauer, 2006).

Z výše uvedených názorů je patrné, že všichni autoři se shodují, že destinaci tvoří především místo a služby v dané lokalitě.

3.8 Destinační management

Zelenka a Pásková (2012) definují destinační management jako „*soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci.*“

Problematikou destinačního managementu se zabývá také Goeldner a Ritchie (2012), kteří říkají, že destinace je úspěšná v případě, že je udržitelná a konkurenceschopná. Udržitelnost spatřují ve stabilitě kvality služeb, oproti tomu konkurenceschopnost zajišťuje úspěšnost na turistickém trhu s co nejvyššími zisky a efektivností.

Otázku destinačního managementu řeší i Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011), kteří se ztotožňují s názorem Goldnera a Ritchieho (2012), avšak dále upozorňují na to, že se jedná o proces, ve kterém je důležitá dobrovolná spolupráce mezi podnikatelskými a veřejnoprávními subjekty a s tím spojené optimální zhodnocení a využití pozitivních dopadů. Výsledkem by tak měl být produkt s přidanou hodnotou. Samotnou nabídku vytvářejí ti, co služby přímo poskytují, avšak prostředí pro jejich realizaci vytváří veřejná správa.

Ryglová, Vajčnerová a Šácha (2016) uvádí celkem 20 faktorů, které udávají kvalitu dané lokality, a to konkrétně:

- přírodní atraktivita,
- kulturně-společenské aktivity,
- ubytovací služby,
- stravovací služby,
- zážitkové aktivity,
- dopravní dostupnost,
- komunikace před příjezdem,
- přátelské přijetí místních obyvatel,
- produktové balíčky,
- vzhled destinace,
- úroveň cen služeb a zboží,
- pocit bezpečnosti,
- výjimečnost destinace,
- aktivní destinační management,
- spolupráce,

- respektování udržitelnosti ve všech ohledech,
- spokojenost místních podnikatelů s aktivitami veřejnosprávních útvarů,
- spokojenost místních obyvatel s aktivitami veřejnosprávních útvarů.

Výše zmíněné názory autorů se v zásadní otázce destinačního managementu shodují, a to především v tom, že se jedná o řízení dané destinace, kde je kladen důraz na efektivnost služeb a udržitelný rozvoj.

Tyslová a kolektiv (2020) kladou důraz na sledování nabídky služeb v destinaci v rámci několika let, a to skrze různá média, kterými jsou internetové stránky, sociální sítě, televize, ale i tištěné zdroje jako jsou časopisy nebo noviny. Nejedná se však pouze o sekundární nabídku služeb, kam patří například služby ubytovací, stravovací nebo dopravní, ale i o primární nabídku, která zahrnuje přírodní a kulturně-historický potenciál. Konkrétně je tedy důležité sledovat četnost článků, příspěvků či jiných zmínek o sledované destinaci během několika let. Na základě toho, je pak možné vyhodnotit, zda destinace skrze média spíše roste či klesá během sledovaných let.

3.9 Potenciál destinace cestovního ruchu

K vyhodnocení potenciálu destinace byla využita publikace Jana Bína (2002) a je z ní vycházeno v celé této kapitole.

Destinace se může rozvíjet pouze za předpokladu, že splňuje především určité lokalizační a realizační podmínky. Tyto faktory byly podrobněji popsány již v kapitole 3.4 (Předpoklady rozvoje cestovního ruchu), proto jim již nebude věnována taková pozornost.

Na základě lokalizačních podmínek je možné situovat a rozvíjet aktivity turismu v určité destinaci podle toho, co dané místo nabízí. Konkrétně se jedná o přírodní a kulturní pozoruhodnosti. V případě příznivých lokalizačních podmínek je pak možné uskutečňovat nároky účastníků pomocí těch realizačních, které zahrnují služby dopravní, ubytovací, stravovací, sportovní a další. To znamená, že pokud nejsou v dané oblasti vhodné lokalizační podmínky, jen těžko se zde bude rozvíjet cestovní ruch na základě podmínek realizačních.

V některých výjimečných případech mohou být realizační podmínky důležitějších než ty lokalizační. Jedná se o situace, kdy je významně zastoupen lidský faktor a iniciativa místní cestovní ruch rozvíjet. Příkladem mohou být uměle zasněžené lyžařské sjezdovky v teplých nížinatých oblastech.

3.9.1 Stupně lokalizačních podmínek

Bína (2002) rozděluje lokalizační podmínky do 4 možných stupňů a destinace v rámci každé kategorie mohou získat určitý počet bodů na základě kterých je poté vyhodnocený celkový potenciál destinace:

- 0.stupeň – lokalizační podmínky v dané destinace neexistují,
- 1. stupeň – základní úroveň lokalizačních podmínek,
- 2. stupeň – zvýšená úroveň lokalizačních podmínek,
- 3. stupeň – vysoká úroveň lokalizačních podmínek.

U některých kategorií není rozlišen stupeň, ale pouze zda se v dané lokalitě podmínky vyskytují či nikoli. Přehled jednotlivých složek a jejich bodové hodnocení je uvedeno v tabulce č. 1.

Tabulka 1- Hodnocení lokalizačních podmínek cestovního ruchu

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	20
Vhodnost krajiny pro sjezdové a zimní sporty	7	15	30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory	7	13	20
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
Vhodnost krajiny pro horolezectví			2
Vhodnost krajiny pro závěsné létání			2
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost			2
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov			2
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků			1
Kulturně historické památky a soubory	10	25	50
Skanzeny a muzea	5	15	35
Lázeňská funkce	5	15	35
Kongresy a konference	2	10	20
Kulturní akce	10	20	40
Sportovní akce	2	7	20
Církevní akce	2	4	10
Veletřhy a tematické trhy	5	20	40
Místní produkty	5	10	25
Příhraniční specifika	2	5	10

Zdroj: vlastní zpracování dle Bíny, 2002

3.9.2 Zařazení území dle lokalizačních faktorů

Bína (2002) uvádí postup, na jehož základě je možné zařadit danou lokalitu do určitého stupně v rámci každé kategorie.

Přírodní pozoruhodnosti

Krajiny zařazené do stupně 1 jsou charakteristické pro jednotlivé atraktivní přírodní výtvořy, kterými jsou především skalní formace. Do 2. stupně jsou pak řazeny větší a významnější přírodní útvary s širší publicitou v turistických mapách či průvodcích, jedná se zejména o krasové povrchové i podzemní úkazy. Do nejvyššího stupně patří pozoruhodnosti, které jsou celostátně, ale i mezinárodně známé, a často se stávají jediným objektem návštěvy dané lokality. Jde například o jeskyně, přírodní rezervace, skalní města či kaňony.

Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku

Do 1. stupně se řadí povrch, který je velice rozmanitý, s výskytem mimosilničních tras vhodných pro pěší turistiku. Dále jsou typické mírné pahorkatiny až vrchoviny, s přítomností vodstva, menším procentem lesů a zemědělských ploch. 2. stupeň je charakteristický větší členitostí reliéfu či vyšší nadmořskou výškou. Vyskytuje se zde větší procento lesů a objevují se zde louky a pastviny. Horská a podhorská krajina se řadí do 3. stupně spolu se souvislými lesními porosty, rozsáhlými zemědělskými plochami, turistickými stezkami, vyhlídkami, rozhlednami a drobnými osídleními.

Vhodnost krajiny pro cykloturistiku

Pro stupeň 1 je typická rovinatá až pahorkatinná krajina v zemědělských oblastech bez výrazného ekologického poškození. Území je zastoupeno malým podílem lesů a souvislými sídly. Dále jsou součástí vedlejší silnice a polní cesty. Stupeň 2 tvoří stejně jako 1. stupeň převážně roviny a pahorkatiny s větším výskytem lesů, vodstva, rozprostřených údolí a širokých hřbetů. 3. stupeň zahrnuje území s nižší hustotou zalidnění, větší podíl lesních ploch a značnou krajinnou estetiku.

Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty

Stupeň 1 zahrnuje oblasti s nadmořskou výškou do 500 m, případně i oblasti s nižší nadmořskou výškou, které splňují klimatické podmínky a jsou pokryté dostatečnou sněhovou pokrývkou s vhodnou svažitostí k lyžování. Krajiny s nadmořskou výškou 800 m

se pak řadí do 2. stupně. Samozřejmostí jsou i vhodné klimatické podmínky a svažitost povrchu. Nejvyššího stupně pak dosahují oblasti s nadmořskou výškou okolo 1000 m a výše.

Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku

V tomto případě se nadmořská výška posuzuje opačně oproti předchozí kategorii, tzn. čím nižší nadmořská výška, tím lépe. Výjimkou jsou hřebenovité cesty, ty jsou řazeny do 3. stupně. Důležitou součástí všech stupňů je souvislá dostačující sněhová pokrývka a lyžařské turistické tratě.

Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody

V tomto případě jsou stupně rozděleny dle velikosti plochy, kterou je možné k rekreaci využívat. V rámci 1. stupně se tedy může jednat i vodní plochu většího rozměru, avšak pouze malá část je využívána k rekreaci. Ve 2. stupni jsou zařazeny vodní plochy většího charakteru s regionálním či nadregionálním významem. Typickým příkladem jsou rybníky či vodní nádrže střední velikosti s možností blízkého ubytování. Do 3. stupně spadají velké vodní plochy, které jsou využívány obyvateli celé země, případně i zahraničními turisty.

Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory

Stupeň 1 tvoří pahorkatiny a výjimečně může jít i o nížiny s vyšším podílem lesního porostu a maximálně průměrnou hustotou zalidnění. Do stupně 2 patří vrchoviny s nadmořskou výškou 500–800 m. Dále je charakteristický vyšší podíl lesních porostů a nižší hustota osídlení. Horské oblasti s nepřerušovanými lesními porosty a s nadmořskou výškou nad 900 m jsou charakteristické pro 3. stupeň.

Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku

Stupněm 1 jsou obce s vesnickými sídly v rovinaté až mírně zvlněné krajině se zemědělskými rysy. Dalším typickým znakem jsou průměrně až podprůměrně osídlená území s menším podílem lesů, vodních ploch či turistických cest. Členitější povrch s venkovskými sídly a s vyšším podílem lesních porostů, vodních ploch a turistických cest jsou charakteristické pro stupeň 2. Souvislá venkovská sídla v podhorských až horských krajinách s vysokým podílem lesů a s mnoha turistickými trasami jsou řazena do stupně 3. Vzácně sem mohou být zařazeny i lokality s mimořádně atraktivní krajinou v nižších polohách, které jsou celostátně známé a turisticky navštěvované.

Vhodnost krajiny pro vodní turistiku

I v tomto případě se lokality dělí dle vhodnosti a využitelnosti vodních ploch. Do 1. stupně se řadí území s vodními plochami, které jsou vhodné pro turistiku, avšak nejsou

velmi využívané k těmto účelům. 2. stupeň zahrnuje lokality s vodními toky vhodnými pro turistiku, které jsou současně i využívány. Součástí jsou i území, ve kterých jsou realizovány výlety na lodích. Do 3. stupně spadají oblasti s nejvýznamnějšími toky řek, které jsou určeny pro vodáckou turistiku.

Vhodnost turistiky pro horolezectví

Lokalizační podmínky jsou splněny v případě, že se v oblasti vyskytují skály, které umožňují horolezecké výstupy, případně možnost výcviku.

Vhodnost krajiny pro závěsné létání

Oblast musí splňovat podmínky vhodné pro start rogalových křídel a pro paragliding. Jedná se především o málo zalesněné osamělé vrchy a prudké svahy, které spadají do roviny nebo širší kotliny. Přistávací místa by neměla být v blízkosti vodních ploch, lesů, dálnic a silnic první třídy.

Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost

Důležitý je výskyt mysliveckých revírů, které vydávají turistická lovecká povolení. Jedná se o všechna místa s výjimkou silně osídlených oblastí a intenzivně využívaných zemědělských krajin.

Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov

V tomto případě se v lokalitě musí vyskytovat rybářské revíry a dále musí být zájem o turistické rybářské lístky. Rybáři však nevyhledávají pouze turisticky zajímavá místa, proto kladné hodnocení dostávají všechna místa, kde se nacházejí pstruhové a mimopstruhové revíry.

Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků

Tato kategorie je kladně ohodnocena v případě, že je na daném území možné sledovat páření či hnízdění ptáků. Nejvíce ptáků se vyskytuje u vodních ploch, případně ve stepních lesích či horských oblastech.

Kulturně historické památky a soubory

Rozdělení do jednotlivých stupňů je podmíněno přítomností památkových zón a rezervací, přičemž do 1. stupně patří oblasti s vesnickou památkovou zónou. Městské památkové zóny se řadí do stupně 2 a lokality s výskytem památek UNESCO nebo národních kulturních památek jsou řazeny do 3. stupně.

Skanzeny a muzea

1. Stupeň tvoří oblasti se skanzeny a muzei místního a regionálního významu. 2. stupeň je zastoupen skanzeny a muzei s nadregionálním významem a 3. stupeň s celostátním a mezinárodním významem.

Lázeňská funkce

Všechna města označená jako lázeňská spadají do minimálně 1. stupně. Lázeňská a zdravotnická střediska se střední kapacitou jsou zařazeny do 2. stupně. Lázeňská města s minimálně 30 tisíci pacienty za rok tvoří 3. stupeň.

Kongresy a konference

Lokality jsou rozdělovány do jednotlivých stupňů dle četnosti a možnosti pořádání kongresových akcí. Stupeň 1 tvoří oblasti, kde se konají konference regionálního a místního významu, do 2. stupně spadají akce s nadregionálním a celostátním významem a 3. stupeň tvoří obce s celostátním a mezinárodním významem, kde se konají nejvýznamnější kongresy, konference a sympózia.

Kulturní akce

Do 1. stupně byly zařazeny lokality s pravidelnými akcemi regionálního a místního významu. Obce, ve kterých se konají pravidelné festivaly a slavnosti nadregionálního až celostátního charakteru jsou řazeny do stupně 2. Do nejvyššího stupně jsou pak řazeny akce s celostátním až mezinárodním významem. Typickou akcí jsou letní divadelní představení.

Sportovní akce

Sportovní akce jsou stejně jako jiné kategorie děleny dle významu regionálního, nadregionálního, celostátního až mezinárodního do 3 stupňů.

Církevní akce

1. stupeň tvoří všechny lokality, kde se nachází církevní poutní místa. 2. stupeň zastupují obce s vyšším významem, tj. místa kde je více poutí během roku. Do 3. stupně spadají lokality s nejvyšším církevním významem.

Veletrhy a tematické trhy

Veletrhy a tematické trhy jsou členěny do stupňů dle jejich významu stejně jako sportovní či kulturní akce.

Místní produkty

Do této kategorie jsou řazeny řemeslné a tradiční potravinářské produkty a jsou do jednotlivých stupňů řazeny dle jejich známosti. 1. stupeň tvoří produkty známé za hranice dané lokality. Do 2. stupně patří produkty, které jsou návštěvníky přitahovány v rámci regionálního turismu. Obce s celostátně významnými produkty se řadí do stupně 3.

Příhraniční specifika

Cizinci ze sousedních států navštěvují Českou republiku za předpokladu, že jsou produkty v České republice levnější než v jejich zemi. Dalším kritériem je vzdálenost míst, které se musí nacházet v pásmu do 15 km od státních hranic. Do 1. stupně patří všechny obce splňující tato kritéria. 2. stupeň tvoří obce vzdálené 7–15 km od státních hranic a zároveň leží na silnicích I. a II. třídy. Obce ležící přímo na hraničních přechodech jsou řazeny do 3. stupně.

3.9.3 Bodové rozpětí potenciálu

Dle získaných bodů z každé kategorie lze lokalitu zařadit do jedné z 5 zón potenciálu, které uvádí Bína (2002):

- Zóna základního potenciálu (1 až 25 bodů)
- Zóna zvýšeného potenciálu (26 až 50 bodů)
- Zóna vysokého potenciálu (51 až 100 bodů)
- Zóna velmi vysokého potenciálu (101 až 200 bodů)
- Zóna výjimečného potenciálu (201 bodů a více)

4 Vlastní práce

Obsahem vlastní práce jsou 4 hlavní kapitoly, kterými jsou obecná charakteristika daného mikroregionu, dále zhodnocení lokalizačních podmínek dle Bíny (2002), třetí kapitola je věnována vyhodnocení dotazníkového šetření a poslední kapitola je tvořena výpočty pomocí ukazatelů intenzity cestovního ruchu.

4.1 Obecná charakteristika mikroregionu Centrum Železných hor

Mikroregion Centrum Železných hor, který vznikl již v roce 1999, je tvořen 12 obcemi a jeho cílem je především spolupráce a rozvoj všech členských obcí. Sdružení obcí tak iniciuje mnoho významných a zajímavých aktivit, které podporují soudržnost místních obyvatel. Od roku 2005 je mikroregion také součástí MAS Železnohorského regionu, jehož cílem je obnovit pospolitost oblasti a rozvoj regionálního turismu, a to pomocí metody LEADER.

Oblast se nachází v Pardubickém kraji, konkrétně jižně od města Chrudim v těsné blízkosti kraje Vysočina. Dále je také mikroregion součástí Chráněné krajinné oblasti Železné hory. Leží 400 až 500 m. n. m. a na jeho území je možné nalézt největší přehradní nádrž a rekreační oblast daného kraje, jíž je Sečská přehrada.

Daný mikroregion tvoří konkrétně obce: Bojanov, České Lhotice, Ctětín, Hodonín, Horní Bradlo, Křižanovice, Libkov, Liboměřice, Lukavice, Nasavrky, Seč a Krásné, které je zároveň i sídlem tohoto mikroregionu. Mapa s umístěním jednotlivých obcí ležících ve sledované oblasti je na obrázku č. 5. Obrázek č. 6 pak znázorňuje umístění celého mikroregionu v rámci České republiky. Použita je pouze část mapy státu se zeleně vyznačenými krajskými městy a červeně vyznačeným mikroregionem Centrum Železných hor. V příloze 1 je vyobrazena celá mapa České republiky s vyznačeným mikroregionem.

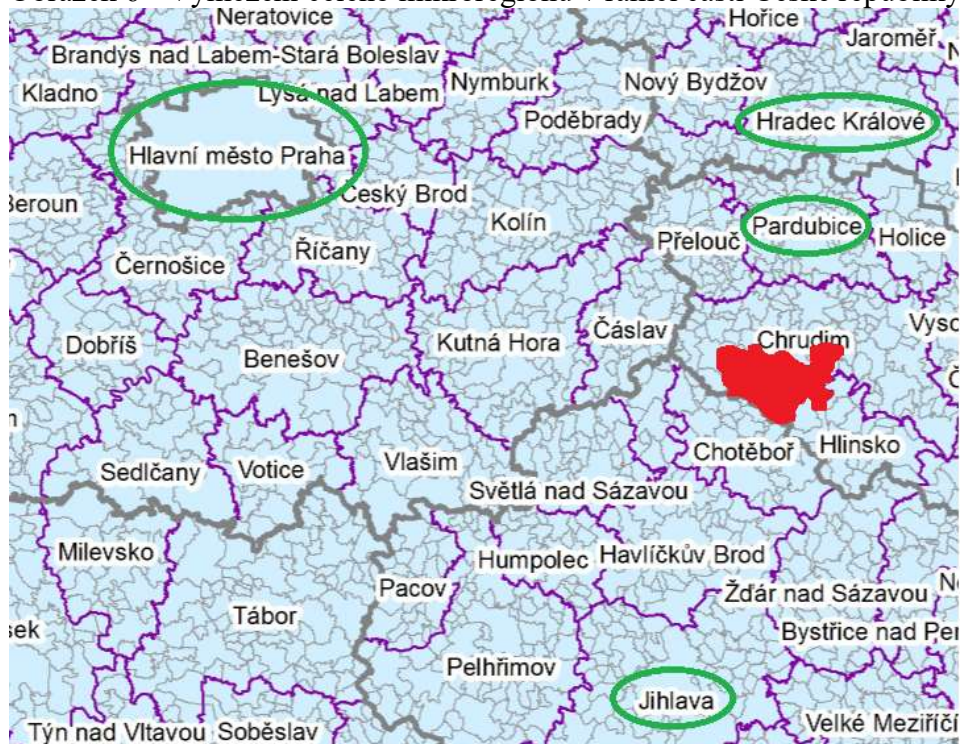
Vybraná lokalita je vhodná jak pro letní, tak pro zimní turistiku, jelikož je tvořena velkým počtem turistických tras, cyklostezek, ale také zimními běžkařskými trasami (Centrum Železných hor, 2023).

Obrázek 5 - Jednotlivé obce tvořící mikroregion Centrum Železných hor

Zdroj: Centrum Železných hor, 2023

Obrázek 6 - Vymezení celého mikroregionu v rámci části České republiky

Zdroj: vlastní zpracování dle Informačního webu územního plánování, 2019

4.2 Lokalizační podmínky cestovního ruchu vybrané destinace

V této kapitole jsou nejprve charakterizovány lokalizační podmínky dle Bíny (2002), na základě zjištěných skutečností jsou poté přiřazeny body v rámci jednotlivých kategorií, a nakonec jsou body sečteny a je určen potenciál dané destinace.

Přírodní pozoruhodnosti

Mikroregion Centrum Železných hor se rozkládá na území **CHKO Železných hor**, a proto je tato krajina velmi bohatá především na přírodní rezervace. Jednou z nejvýznamnějších rezervací mikroregion je **přírodní rezervace Oheb**, kde se také nachází stejnojmenná zřícenina hradu. Toto přírodní území se nachází asi 2 km od města Seč směrem na východ, v těsné blízkosti Sečské přehrady. Součástí jsou i přilehlé bučiny a skalní sutě s vzácnými rostlinami a živočichy. Na samém vrcholu se nachází již zmíněná zřícenina hradu a skalní vyhlídka, z které je možné spatřit vodní nádrž a blízké okolí (Turistik, 2023). Pohled z vyhlídky je možné nalézt v příloze 2.

Mezi další významné přírodní rezervace patří **Krkanka** a **Strádovské peklo** nacházející se v údolí řeky Chrudimky. Obě rezervace se nacházejí mezi Křižanovickou a Práčovskou přehradou. Jsou tvořeny skalními útvary a lesními porosty, a to především bučinami a dubinami. Strádovské peklo je také součástí Slavické obory, kde se chovají jeleni a mufloni. Na vysoké skále se také tyčí zřícenina hradu Strádov (Kudy z nudy, 2023).

Přírodní rezervace **Vršovská olšina** se nachází mezi obcemi Krásné a Vršov a je známá a navštěvovaná především díky bohatému výskytu chráněné bledule jarní. Dále se zde vykytuje i medvědí česnek nebo prvosenka vyšší (BOTANY.cz, 2011). Fotografie z Vršovské Olšiny s kvetoucí bledulí jarní je k nahlédnutí v příloze 2.

Polom je další přírodní rezervací nacházející se ve sledované oblasti. Nachází se asi 1,5 km od obce Horní Bradlo, v nadmořské výšce 625 metrů, a patří mezi nejvzácnější oblast v celém CHKO Železné hory. Dělí se na Velký a Malý Polom, někdy též nazýván Prales, který je tvořen především buky, javory, ale i smrky. V oblasti roste také více než 400 druhů hub (Kudy z nudy, 2023).

Vápenice je přírodní rezervace nacházející se u obce Bojanov, nad řekou Chrudimkou. Je tvořena především bukovým a dubohabrovým lesem (Východní Čechy, 2023).

Přírodní památka Kaštanka je unikátním sadem kaštanovníku s jedlými kaštany ležícím v obci Nasavrky. Sad byl založen již roku 1776 a obec Nasavrky má strom kaštanovníku i ve svém znaku (Nasavrky, 2015). Kaštanka je k nahlédnutí v příloze 2.

Horní a Dolní Peklo jsou rybníky nacházející se v obci Kraskov u Seče. Jedná se o významné rekreační a rybářské centrum. Slouží také jako zásobárna užitkové vody pro cementárnu v Prachovicích. Z Dolního Pekla vytéká Zlatý potok do Pekelské rokly, která již ale není součástí mikroregionu Centrum Železných hor (Turistika.cz, 2023). Pohled na rybník Dolní peklo je ve fotoarchivu v příloze 2.

Jižně od Nasavrky se nachází přírodní památka **V Koutech**, která je tvořena bažinatou loukou a je chráněná díky výskytu vzácného d'áblíku bahenního (Nasavrky, 2015).

Přírodní památka **Polánka**, v obci Krásné, je tvořena především suchou loukou a je jediným místem v Železných horách, kde se vyskytuje prstnatec bezový. Dále zde také roste prstnatec májový, konvalinka vonná a vítod obecný (Východní Čechy, 2023).

Markova Skála se nachází nedaleko Sečské přehrady a dosahuje výšky necelých 30 metrů. Svůj název získala dle zdejší pověsti o hajném Markovi, který sloužil na panství Františka de Couriers, který měl zálibu v lovu, při nichž vylekaná zvířata často padala ze skály, což hajný Marek těžce nesl, a proto se snažil zvěř odhánět pryč od skály, avšak neúspěšně, a proto pověst praví, že ze žalu ze skály skočil (Kudy z nudy, 2023).

V mikroregionu Centrum Železných hor se také nachází památná lípa, která nese název **Lipka**. Nachází se v Horním Bradle a její stáří je odhadováno na 800 let. Kmen má v obvodu 905 cm. V roce 2016 byla tato lípa vyhlášena jako nejkrásnější Strom roku v České republice, díky tomu pak byla zařazena do evropské soutěže o Evropský strom roku 2017, ve kterém obsadila třetí místo (Horní Bradlo, 2020). Památná lípa je také součástí fotoarchivu v příloze 2.

Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku

Ve sledované lokalitě se nachází velké množství vycházkových a naučných tras, které sahají i za hranice mikroregionu.

Jednou z nejvýznamnějších naučných tras je **Keltská stezka Železnými horami**. Jedná se o 9,5 km dlouhý okruh, který vede z Nasavrky, údolím řeky Chrudimky, přes bývalé oppidum, kolem rozhledny Boiky zpět do Nasavrky. Na stezce je celkem 20 zastávek a 6 z nich je přímo v prostorách oppida (Nasavrky, 2015).

Trasa s názvem **Vlastivědná stezka Krajem Chrudimky** měří celkem 82 km a částečně vede skrze hodnocený mikroregion. Konkrétně trasa začíná mimo sledovanou

destinaci u Filipínského pramene řeky Chrudimky, dále vede přes město Hlinsko, následně zasahuje do hodnocené oblasti, a to skrze obce Seč, Bojanov, Nasavrky a Lukavice. Dále pokračuje mimo mikroregion až do města Chrudim (Nasavrky, 2015).

Kolem Sečské přehrady existuje nespočetně mnoho vycházkových tras, které je možné spojit do celodenního výletu. Kolem přehrady se v letních měsících nachází mnoho stánků či restaurací s občerstvením. Konkrétně se jedná o trasy, které zveřejnilo samotné město Seč (2016):

- *Na hráz a kolem přehrady* – 4 km dlouhá trasa vedoucí z náměstí Seče, přes hráz přehrady až pod Autokemp Seč Pláž a z něj zpět na náměstí
- *Z náměstí na Oheb a kolem přehrady zpět* – 6,5 km dlouhá stezka, kdy se opět vychází z náměstí Seče, za hrází vede cesta lesem po modré značce až ke zřícenině hradu Oheb, cesta zpět je stejná jako u stezky „Na hráz a kolem přehrady“
- *Z náměstí „Na Špici“ a kolem přehrady zpět* – 6,5 km trasa začíná na Sečském náměstí, vede po modré turistické značce kolem kapličky sv. Jiří k Domovu seniorů až k vyhlídce „Na Špici“, zpět se jde nejprve po modré značce, následně po žluté přes hasičskou zbrojnicu a končí opět na náměstí Seče
- *Na Oheb z Ústupek* – 6 km stezka začíná u hotelu Jezerka na Ústupkách, kdy se jde po modré značce až ke zřícenině hradu Oheb a stejnou cestou se jde zpět
- *Kolem židovského hřbitova* – jedná se o trasu vedoucí celou dobu po silnici, která je dlouhá 5 km, kolem Hoješínského hřbitova po červené turistické značce
- *K Penzionu Čtyřlístek a na Oheb* – 6 km dlouhá trasa začíná u autokempu U Letadla, vede podél plotu elektrárny přes mostek, až na Hořelec k penzionu U Čtyřlístku, dále se jde po modré značce až ke zřícenině hradu Oheb a cesta zpět vede přes hráz přehrady a podél silnice k autokempu
- *Ke Klokočovské lípě* – trasa vede z Hoješína po červené stezce podél přehrady na Klokočov, kde stojí „Tisíciletá lípa“, cesta zpět vede stejnou trasou a celkem je cesta dlouhá 6 km
- *Na Šibenici* – pěší trasa začíná opět u Autokempu Seč Pláž, vede kolem vody, dále kolem Domovu seniorů, kolem makety šibenice až do Žďárce u Seče,

cestou zpět se jde přes náměstí Seče, kolem kostela sv. Vavřince až zpět do autokempu, celá trasa je dlouhá asi 6,5 km.

Šibenička na Šibenici, stojící ve městě Seč, na které se v dřívějších dobách vykonávaly rozsudky, dnes slouží jako vyhlídkové místo, odkud jsou vidět například hřebeny Železných hor. Stojí v nadmořské výšce 500 metrů (Chrudimsko-Hlinecko, 2021).

Celkově je daná krajina významná pro pěší turistiku, kde se nadmořská výška pohybuje v rozmezí 400-500 metrů, tudíž zde horská turistika není zastoupena (Centrum Železných hor, 2023).

Vhodnost krajiny pro cykloturistiku

Cykloturistika je nedílnou součástí sledovaného mikroregionu a vzhledem k velikosti území, samozřejmě přesahuje i jeho hranice.

Velmi významnou trasou je naučná geologická cyklostezka **Magma**, která je první svého druhu v České republice. Stezka dlouhá 56 km vede z Hlinska, tedy mimo sledovaný mikroregion, dále přes Centrum Železných hor až do Chrudimi. Ze samotného názvu vyplývá, že se jedná o trasu, při které nejde pouze o výlet na kole, ale také o poznání zajímavé geologie Železných hor. Součástí je 8 zastávek na geologicky zajímavých místech z nichž 4 jsou ve sledovaném mikroregionu. Konkrétně se jedná o zastávky v Horním Bradle, Nasavrkách, Křižanovicích a v Lukavicích (Chrudimsko-Hlinecko, 2023).

Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty

V dané lokalitě nejsou žádná lyžařská střediska, a proto není region vyhledáván v oblasti sjezdového lyžování. Nejbližší lyžařská střediska se nacházejí v obcích Hlinsko, Hluboká a Trhová Kamenice, ty však nespádají do sledovaného mikroregionu.

Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku

V mikroregionu se nachází celkem 6 běžkařských tratí, které lze v případě příznivých sněhových podmínek i kombinovat, jelikož jsou vzájemně propojeny. Provozovatelem běžkařských tratí je právě mikroregion Centrum Železných hor, který na svých webových stránkách uvádí nejen jednotlivé tratě, ale i jejich aktuální stav, tedy zda jsou upravené, částečně upravené či neupravené. Jednotlivé trasy jsou následující (Centrum Železných hor, 2023):

- Trasa 1 – délka 11 km; Nasavrky – České Lhotice – Krásné
- Trasa 2 – délka 4 km; okolí Krásného
- Trasa 3 – délka 15 km; Krásné – Prosíčka – Ústupky

- Trasa 4 – délka 5 km; Horní Bezděkov – Prosíčka
- Trasa 5 – louky v okolí Kovářova
- Trasa 6 – délka 10 km – Horní Bradlo – Modletín – Spálava – Lipka

Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody

Sečská přehrada o velikosti 220 ha byla vybudována v první polovině 20. století a je největší a nejvyhledávanější rekreační lokalitou v celém Pardubickém kraji. V okolí přehrady se nachází mnoho ubytovacích a stravovacích zařízení, je zde možnost přírodního koupání, rybolovu a mnoha vodních sportovních aktivit, kterými jsou například vodní lyžování, jízda na paddle boardu či možnost vyjížděky na šlapadlech či pramici. Koupání a další aktivity pro letní rekreaci nabízí především Autokemp Seč Pláž, který je tak důležitým místem pro rozvoj tamního cestovního ruchu (Kudy z Nudy, 2023). Letecký snímek Sečské přehrady je v příloze 2.

Sečská přehrada však není jediným vhodným místem pro rekreaci u vody. Mezi další místa patří například **Horní rybník v Nasavrkách**, který je mimo jiné využíván i k rybolovu (Východní Čechy, 2023).

Rekreačním a rybářským centrem jsou i rybníky **Horní a Dolní Peklo**, které se nacházejí u obce Kraskov (Turistika.cz, 2023).

Ve sledované lokalitě se nachází i vodní nádrž Křižanovice, ve které je však rybolov i koupání zakázáno.

Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory

Jak již bylo zmíněno výše, v mikroregionu Centrum Železných hor se nachází mnoho zalesněných přírodních rezervací. Přímo v přírodní rezervaci Polom roste více než 400 druhů hub. Přirozené přírodní podmínky jsou tak základem nejen pro koupání a rybaření, ale také pro houbaření. Nadmořská výška sahá do 400-500 metrů, tudíž region není vyhledáván kvůli horské rekreaci, ale pouze pro rekreaci v lesích (Centrum Železných hor, 2023).

Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku

V hodnocené oblasti se nachází většinou menší obce, kde má zemědělství své zastoupení a je možné zde navštívit hned několik statků či farem, kde lze zakoupit jejich masné a mléčné výrobky. Některé z nich získaly i ocenění „Železné hory regionální produkt“ Tyto produkty jsou více přiblíženy v kapitole „Místní produkty“ níže.

Vhodnost krajiny pro vodní turistiku

Jediným vodním tokem využívaným k vodní turistice je řeka Chrudimka, na které probíhá krátký 10km sjezd, a to od vodní nádrže Seč do Mezisvětí. Trasa končí těsně před vodní nádrží Křižanovice, ve které je zákaz rekreace, rybolovu i splouvání (Kudy z Nudy, 2023).

Vhodnost krajiny pro horolezectví

Ve sledované lokalitě se nenacházejí žádné skalní útvary, které by umožňovaly horolezecké výstupy ani výcvik. Nejbližší vhodným místem je skalní útvar Škrovád, který spadá pod město Slatiňany v okrese Chrudim (Český horolezecký svaz, 2023).

Vhodnost krajiny pro závěsné létání

Daný mikroregion nedisponuje přírodními podmínkami, kde by bylo možné a bezpečné provozovat závěsné létání. Nejbližším vhodným místem, které poskytuje tyto služby je letiště Podhořany, které se nachází v Železných horách, avšak ne přímo v hodnocené oblasti (Letiště Podhořany, 2023).

Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost

K vykonávání sportovní myslivosti je potřeba zařídit si povolení, která dnes vydávají myslivecká sdružení. Jak sám Bina (2002) uvádí, dnes je mysliveckých sdružení tolik, že je nelze evidovat, a proto jsou všechny lokality vhodné k vykonávání sportovní myslivosti, vyjma silně urbanizovaných lokalit. Ani mikroregion Centrum Železných hor není výjimkou, a snad v každé obci existuje myslivecký spolek. Jedná se konkrétně například o Myslivecký spolek Hubert v Horním Bradle, Myslivecké sdružení Tarabka v Nasavrkách, Honební společenstvo v Liboměřicích nebo Myslivecký spolek v Libkově, který pořádá i myslivecký dětský den za podpory právě sledovaného mikroregionu (Chrudimský deník, 2022).

Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov

V Horním Bradle se nachází rybářský spolek, který pořádá rybářské akce, a to konkrétně u rybníku v Travné. Významným místem jsou rybářské revíry na řece Chrudimce, které jsou číselně označeny dle úseku. Jedním z nejvýznamnějších revírů je mimopstruhový revír začínající u Údolní nádrže Seč vedoucí až jezeru Na Pilce. Dalším místním revírem je Libkov Vedralka nebo Novomlýnský rybník v Bojanově (Český rybářský svaz, 2019).

Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků

Česká společnost ornitologická (2023) uvádí přímo seznam a doplňuje jej mapou, kde se tzv. „ptačí oblasti“ nacházejí. V celé České republice se nachází celkem 41 ptačích oblastí na rozloze 7 035 km², avšak mikroregion Centrum Železných hor nedisponuje takto vhodnou krajinou. Nejbližší možné sledování vodní ptáků je na Bohdanečsku v Pardubickém kraji.

Kulturně historické památky a soubory

Kostel sv. Štěpána se nachází na Sečském hřbitově a jedná se také o první postavený kostel v této obci. Jde o jednoduchou, barokní stavbu, která byla od roku 1350 farní budovou, avšak po dostavění pozdně renesančního **kostela sv. Vavřince** na počátku 17. století, byla fara přenesena tam, a od té doby je kostel sv. Štěpána pouze hřbitovním kostelem, jehož interiér je prázdný a nevyužívaný (Hrady.cz, 2021).

Pozdně renesanční **zámek Seč** byl postaven kolem roku 1577 Václavem Robmhápem ze Suché, avšak na počátku 17. století byl přestavěn a rozšířen a byl využíván především k hospodářským účelům. Od roku 1948 je majetkem státu a dnes v něm sídlí městský úřad (Hrady.cz, 2004).

V Sečském parku, který se nachází uprostřed náměstí, se nachází **socha sv. Jana Nepomuckého**, která pochází z 18. století a její autor je neznámý. Socha je od roku 1958 památkově chráněná (Turistika.cz, 2023).

Zámek Hoješín, který dnes vlastní Školské sestry sv. Františka, byl původně rokokový zámeček vystavěn v polovině 18. století. Ve století 19. a 20. probíhaly přestavby zámku a jeho původní styl byl zcela smazán. Poslední zbylé rokokové výzdoby se zachovaly v kapli Nejsvětější Trojice. Zámek není přístupný veřejnosti (Hrady.cz, 2016).

V Hoješíně u Seče se nachází také zbytky **židovského hřbitova**, který pochází z 18. století. Původně zde bylo asi 300 hrobů, následně během 2 sv. v. byl vydán příkaz k jeho likvidaci a bylo ponecháno pouze 7 náhrobků s hebrejskými a hebrejsko-německými nápisy (Kudy z nudy, 2023).

Tvrz Lipka, původně gotická stavba ze 14. století, stojí na mírném návrší v obci Lipka nedaleko Horního Bradla. V 16. století byla tvrz renesančně přestavěna. Po roce 2000 byla stavba necitlivě přestavována novým soukromým majitelem, avšak roku 2015 koupil tvrz další majitel, který by chtěl opravit celý objekt. Následně by měl sloužit jako rodinná usedlost. Součástí by mělo být i muzeum a možnost agroturistiky. Od té doby však nebyli nalezeny žádné zmínky o vývoji rekonstrukce (Horní Bradlo, 2020).

Zřícenina hradu Vildštejn je dnes tvořena pouze několika kusy malých zdí, které se nacházejí nad tunelem, který vede na most Sečské přehrady. Při pohledu nad tento tunel není na první pohled vůbec zřejmé, že se zde nějaký hrad vůbec kdy nacházel, což je možné vidět v příloze 2. Původní hrad vznikl na přelomu 13. a 14. století (Hrady.cz, 2010).

Nedaleko zříceniny Vildštejn se nachází také **zřícenina hradu Oheb**, která je součástí stejnojmenné přírodní rezervace. Nad zříceninou se nachází také skalní vyhlídka na Sečskou přehradu a okolí. Samotný hrad Oheb měl dle pověsti vzniknout již v 11. století, avšak již v roce 1455, kdy se stali pány hradu Trčkové z Lípy měl začít hrad chátrat. Dnes se zachovalo pár zbytků zdíva hraděb, napůl zasypaný příkop, 3 bašty a část vstupní brány (Kudy z nudy, 2023).

Ve Strádovském pekle nad údolím řeky Chrudimky se nachází také **zřícenina hradu Strádov**. Původní hrad byl na skále postaven ve 14. století a během 15. století byl středem panství, kdy jeho součástí byla i obec Nasavrky. Od 16. století byl hrad neobydlený a začal chátrat. Dodnes je zachována pouze jedna větší zeď a několik menších (Nasavrky, 2015).

Zámek Nasavrky byl vystavěn kolem roku 1600 v renesančním stylu a původně patřil, k již zmíněnému hradu Strádov. Dnes je zámek kulturní památkou České republiky a konají se zde různé kulturní akce, svatby a v prvním patře je možné navštívit stálou expozici „Po stopách Keltů“ (Nasavrky, 2015). Fotografie zámku se nachází taktéž ve fotoarchivu v příloze 2.

Skanzeny a muzea

Nejvýznamnějším skanzenem mikroregionu je **Keltský skanzen Nasavrky**, který je součástí Země Keltů a nabízí nespočetně mnoho aktivit a programů. Skanzen je veřejnosti přístupný od dubna do října, v měsících listopad až březen je možná prohlídka pouze pro objednané skupiny. Skanzen má návštěvníkům přiblížit žití z mladší doby železné. Skanzen v Nasavrkách je jediným skanzenem tohoto druhu v celé střední Evropě. Součástí Země Keltů je i rozhledna Boika, expozice „Po stopách keltů“ v Nasavreckém zámku nebo keltské oppidum v Českých Lhoticích (Země Keltů, 2023).

Vesnické muzeum v Kovářově nabízí stálou expozici, která se týká historie a života v obcích kolem přehrad a druhou výstavní expozici s názvem „Konečně pravda o budování přehrady Seč“. Jelikož se jedná o malé muzeum v obci nedaleko Seče je nutné předem telefonicky prohlídku rezervovat (Město Seč, 2023).

Lázeňská funkce

Dle Bíny (2002) jsou lázeňskými místy minimálně ta, která jsou oficiálně klasifikována jako lázeňská. V daném regionu se žádné takové lokality nenacházejí.

Kongresy a konference

Jedním z významných hotelů, kde se konají kongresy a konference je hotel Jezerka ve městě Seč. Hotel disponuje kongresovým sálem s maximální kapacitou 350 osob a dalšími 10 sály a salonky s kapacitou 10 až 120 míst. Součástí jsou i doprovodné služby, kterými jsou především služby ubytovací, stravovací, možnost vnitřních i venkovních sportovních aktivit, wellness a spa (Kongres hotel Jezerka, 2023).

Konají se zde kongresy a konference jak regionálního, tak celostátního významu. Mezi již konané akce patří například „Dny mladých chirurgů prof. MUDr. Stanislava Čárského, DrSc“, která se konala v červnu roku 2022 (Česká chirurgická společnost, 2022).

Další konference celostátního charakteru je „Právní konference Svazu měst a obcí ČR“, která se každoročně koná právě v hotelu Jezerka a zabývá se problémy, se kterými se nejčastěji představitelé měst a obcí potýkají (Svaz měst a obcí České republiky, 2023).

Druhým hotelem, který nabízí prostory určené ke konferencím je hotel Kraskov. Jedná se však o menší, spíše regionální akce. Součástí je kongresový sál s maximální kapacitou 180 míst. Dále hotel disponuje velkým sálem, salonkem a učebnou. Taktéž nabízí i doplňkové služby, které jsou víceméně stejné jako u hotelu Jezerka (Hotel Kraskov, 2023).

Kulturní akce

Největší kulturní akcí sledovaného mikroregionu je akce **Přehradý Fest**, který se každoročně koná v srpnu v Autokempu Seč Pláž. Jedná se o dvoudenní hudební festival, kde vystupují čeští a slovenští interpreti. Dále se festival koná na Vranovské přehradě a na přehradě Veselí nad Lužnicí. Obdobou jsou pak festivaly Hradý CZ, které se konají u známých českých hradů (Přehradý Fest, 2023). Od května do června probíhá v Autokempu Seč Pláž sraz majitelů vozů různých značek. Jejich harmonogram je vždy zveřejněn na webových stránkách autokempu (Autokemp Seč Pláž, 2022). Mezi další akce, které jsou významné spíše pro místní obyvatele je například **Nasavrcká paleta**, kdy se na zámku v Nasavrkách koná letní výstava děl významných výtvarníků (Nasavrky, 2020). Součástí Nasavrcké palety je pak **Nasavrcké hudební léto**, kdy se na zámku koná 4 až 5 koncertů, které doplňují výstavu děl (Nasavrky, 2015). S podporou mikroregionu Centrum Železných

hor se v Libkově koná **Myslivecký dětský den**. Akce se koná na místním hřišti, kde si děti mohou vyzkoušet různé aktivity spojené s myslivostí (Chrudimský deník, 2022).

Sportovní akce

V již dříve zmíněné Zemi Keltů se kromě různých prohlídek koná také orientační běh zvaný **Železný Kelt**. Celkem jsou k dispozici 3 varianty závodu, a to od nejdelšího 35 km po 13 km dlouhého závodu, který je určen pro děti. Během závodu je možné poznat jak Železné hory, tak si vyzkoušet různé dnes již netradiční disciplíny či si osvojit nové dovednosti (Země Keltů, 2023). Od roku 2000 se jezdí závod na kolech **Manitou Železné hory CARDION**, který má celkem 3 různě obtížné a dlouhé tratě. Všechny trasy sice začínají a končí v Chrudimi, ale jedna z nich prochází velkou částí sledovaného mikroregionu. Konkrétně se závod jede skrze Křižanovice, České Lhotice, Hodonín, Krásné, Horní Bradlo a Bojanov (Kolo pro život, 2023).

Místní běžeckou akcí je **Lukavický kahan**, který začíná v obci Lukavice. Jedná se o krátký běh, kdy muži běží 7 km a ženy 3,5 km. V roce 2022 se konal již 35. ročník (Svět běhu, 2023).

Významnou sportovní akcí je **Rally Železné hory**, která má mnoholetou tradici. Závod se jede převážně po asfaltu, po silnicích II. nebo III. třídy. V roce 2022 bylo celkem 8 závodních tras, kdy dvě trasy začínaly v obci Ctětín a končily v malé vsi v Drahoticích, která je částí města Nasavrky a další dvě trasy z Petrkova do Vedralky, jež jsou též součástí mikroregionu Centrum Železných hor (Betarena, 2022).

Církevní akce

Ve sledované destinaci nebyly zjištěny žádné zmínky o poutních místech. Nejbližším poutním místem je Poutní chrám Panny Marie Pomocné, avšak tento chrám se nachází v Luži, tudíž není součástí mikroregionu Centrum Železných hor. Na hodnoceném území se však nachází řeholní společenství Školských sester sv. Františka, které sídlí na zámku Hoješín, který je součástí města Seč. Samozřejmostí jsou organizované bohoslužby a jiné církevní akce pro širokou veřejnost především v období Vánoc a Velikonoc (Zámek Hoješín, 2023).

Veletrhy a tematické trhy

Na území mikroregionu Centrum Železných hor se konají pouze každoroční tradiční akce regionálního charakteru, kterými jsou klasické vánoční a velikonoční jarmarky. Větší akcí, kterou pořádá Žďárec u Seče je vinobraní, která má ale též spíše místní význam.

Místní produkty

Všechny níže zmíněné výrobky získali označení „Železné hory regionální produkt“ od Asociace regionálních značek (Asociace regionálních značek, 2023). Jedním z významných produktů sledované lokality je **ruční dřevořezba ze Seče**, kdy se autorka zabývá vyřezáváním různých figurek již mnoho let. Figurky jsou vyřezávány z lipového dřeva a ve většině znázorňují pohádkové postavy, betlém či zvířata. Finální výrobek je poté upraven včelím voskem.

Med z Nasavrku je dalším významným produktem s dlouholetou tradicí. V obci se nachází i Střední odborné učiliště včelařské a Včelařské vzdělávací centrum. Jeho výjimečnost lze spatřovat v jeho nenahraditelné a specifické chuti, která je dána pestrostí rostlin, které jsou typické pro danou oblast. Výsledkem je med, který rovněž splňuje podmínky pro používání označení Český med. Jelikož je med z Nasavrku specifický pro jeho chuť, tak dalším zdejším produktem je **Železnohorská medovina**, která vychází ze starých receptur. Základní surovinou je samozřejmě med, kdy při jeho vykvašení a přidání dalších surovin vznikne tento nápoj. Medovina následně zraje v dřevěných sudech, což též přispívá k výjimečnému konečnému výsledku. Dále se ve sledované destinaci nachází **farma v obci Proseč u Seče**, která nabízí mléčné výrobky, a to především kefíry, jogurty, tvarohy a různě zpracované sýry.

Bojanovské krajkové kresby jsou výtvořem paní Ludmily Sadílkové. Jednotlivá díla jsou jedinečná a je vytvořeno vždy jen jeden originál. Díla jsou tvořena pomocí uměleckého pera a jsou nanášeny na tmavé, tvrdší malířské papíry, technikou krajkové kresby. Dalším regionálním produktem je **Bojanovská keramika**, kterou se taktéž zabývá paní Ludmila Sadílková. Stejně jako krajkové kresby, je každý kus originál. Významnou roli hraje v regionu také **hovězí maso ze statku Lipka**. Statek chová výjimečné francouzské plemeno Parthenaise, a to v harmonii s přírodou, tedy na cca 300 hektarech pastvin, luk a lesů. Statek má za sebou dlouholetou tradici, a proto je vyhledáván místními, ale i lidmi z širšího okolí. Statek Lipka dodává pravidelně do mnoha restaurací, a to buď do blízkých Nasavrku, či do vzdálenějších obcí jako je Krhov v Jihomoravském kraji nebo do Hradce Králové. Maso z Lipky odebírá dokonce i slovenská restaurace v Žilině.

Hoješínská placka je typickou přílohou v Hostinci Pod Drnem v Hoješíně. Základní surovinou placky je mouka, připravuje se na kamenném grilu a podává se společně s masem.

Regionální značku získala i **Zemědělská společnost J+V s. r. o. z Lukavic**, a to díky jejich farmě, kde chovají dančí a mufloní zvěř a následně jejich maso prodávají.

Mimo výrobky, které získaly označení regionální produkt, se v mikroregionu Centrum Železných hor nachází také **pivovar Libora Hančara** v Počátcích, jehož nejvýznamnější pivo je jedenácti stupňové pivo Mikeš, avšak nabídku tvoří i různé speciály, kterými jsou pивní burčáky (Pivovar Libor Hančar Počátky, 2023).

Příhraniční specifika

Mikroregion Centrum Železných hor se nachází v Pardubickém kraji, při hranici kraje Vysočina, tudíž není vyhledávaným místem pro zahraniční turisty. Jak sám Bína (2002) uvádí, jedná se především o přilehlé obce u státních hranic s Německem a Rakouskem.

Tabulka 2 - Vyhodnocení lokalizačních podmínek mikroregionu Centrum Železných hor

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti		20	
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku		10	
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku		15	
Vhodnost krajiny pro sjezdové a zimní sporty	-	-	-
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3		
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody			40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory		13	
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3		
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3		
Vhodnost krajiny pro horolezectví		-	
Vhodnost krajiny pro závěsné létání		-	
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost		2	
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov		2	
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků		-	
Kulturně historické památky a soubory	10		
Skanzeny a muzea	5		
Lázeňská funkce	-	-	-
Kongresy a konference		10	
Kulturní akce		20	
Sportovní akce	2		
Církevní akce	2		
Veletrhy a tematické trhy	5		
Místní produkty		10	
Příhraniční specifika	-	-	-
Celkem		175	

Zdroj: vlastní zpracování dle Bíny, 2002

V tabulce číslo 2 jsou k jednotlivým kategoriím přiřazeny body na základě předchozího zhodnocení dané lokality. Celkem bylo sledované oblasti uděleno 175 bodů, a je tak zařazena do zóny velmi vysokého potenciálu.

4.3 Dotazníkové šetření

V této části práce jsou rozpracována data z kvantitativního výzkumu, konkrétně se jedná o dotazníkové šetření, kde byly dotazovány dvě cílové skupiny. Prvního dotazníkového šetření se účastnili místní obyvatelé a druhý dotazník byl určen pro návštěvníky či potenciální návštěvníky. Některé otázky byly koncipovány tak, aby se daly odpovědi mezi místními a návštěvníky porovnat, a zjistit tak jejich názory či preference ohledně sledované lokality. Náhled obou dotazníků je vložen na konci práce, v příloze 3.

4.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi místními obyvateli

Dotazník určený pro místní obyvatele starších 15 let obsahoval celkem 16 otázek, přičemž většina otázek byla polouzavřených s možností dopsat vlastní odpověď. Všichni respondenti museli povinně odpovědět na jednu otevřenou otázku. Druhá otevřená otázka byla povinná pouze pro část respondentů, a to v závislosti na odpovědi otázky předchozí. Nepovinné otevřené otázky se v dotazníku objevily celkem dvakrát. Dotazník byl vytvořen na webových stránkách vyplnto.cz a následně byl sdílen ve skupině na Facebooku určené místními obyvatelům. Zároveň šetření probíhalo i během osobního setkání s místními obyvateli. Výzkumu se účastnilo celkem 95 respondentů (n=95), v době od 1.7. 2022 do 1.11. 2022.

Otázka č. 1 – Jak nejčastěji trávíte volný čas v této oblasti?

V první otázce, která se týkala využití volného času místních obyvatel ve sledované lokalitě, bylo zaznamenáno celkem 295 odpovědí od všech 95 respondentů (n=95). V otázce bylo možné zvolit 1 až 5 odpovědí s možností dopsání i vlastní odpovědi. Více než polovina (58,95 %; 56) respondentů uvedla, že nejvíce času tráví prací v domě či na zahradě. Zbylé předem nabízené možnosti byly zastoupeny téměř rovnoměrně (viz tabulka č. 3) s výjimkou návštěvnosti přírodních a kulturních památek, kde odpověď vybralo jen 15,79 % (15) respondentů. Možnost vlastní odpovědi využilo pouhých 6,32 % (6) dotázaných, kde se vyskytovaly další dvě možnosti, kterými byl rybolov a trávení času s přáteli. Celkový

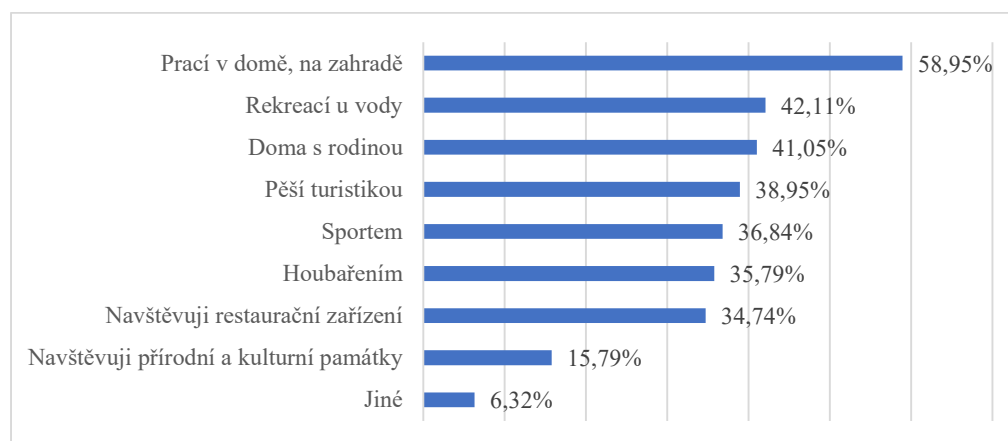
přehled odpovědí je zobrazen v tabulce č. 3 a odpovědi jsou následně zaneseny i do grafu č. 1.

Tabulka 3 - Volný čas

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Doma s rodinou	39	41,05 %
Pěší turistikou	37	38,95 %
Houbařením	34	35,79 %
Sportem	35	36,84 %
Prací v domě, na zahradě	56	58,95 %
Navštěvuji přírodní a kulturní památky	15	15,79 %
Navštěvuji restaurační zařízení	33	34,74 %
Rekreací u vody	40	42,11 %
Jiné	6	6,32 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 1 - Volný čas

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 2 – Jakých sportovních a kulturně–společenských akcí se v tomto mikroregionu účastníte?

Otázka zaměřená na účast na sportovních a kulturně–společenských akcí byla povinnou otázkou pro všechny dotázané (n=95) s možností vybrat 1 až 4 odpovědi a případnou možností dopsat vlastní odpověď. Místní obyvatelé se nejčastěji účastní sportovních akcí, kdy tuto možnost označila více než polovina (58,95 %; 56) dotázaných. Téměř polovina (45,26 %; 43) respondentů se účastní také hudebních koncertů a velmi blízko se umístily i trhy a jarmarky, kdy bylo zaznamenáno 42,11 % (40) odpovědí. Vlastní odpověď využili pouze 3,16 % (3) dotázaných, kteří uvedli hasičské soutěže, akce určené pro děti či traktoriádu. Zastoupení jednotlivých odpovědí je uvedeno v tabulce č. 4.

Tabulka 4 - Účast na sportovních a kulturně-spoločenských akci

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Sportovních akci	56	58,95 %
Hudebních koncertů	43	45,26 %
Divadelních představení	5	5,26 %
Promítání kina	11	11,58 %
Trhů a jarmarků	40	42,11 %
Tanečních zábav a plesů	27	28,42 %
Žádných	8	8,42 %
Jiné	3	3,16 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 3 – Jak se o sportovních a kulturně-spoločenských akciích v daném mikroregionu nejčastěji dozvídáte?

V této otázce bylo cílem zjistit, kde místní obyvatelé (n=95) získávají informace o pořádaných akciích ve sledované oblasti. Dotázaní mohli zvolit 1-5 možností. Více než polovina respondentů získává nejvíce informací od známých, přátel či rodiny (64,21 %; 61) a ze sociálních sítí (53,68 %; 51). Zhruba třetina dotázaných využívá internetových stránek (35,79 %; 34) a vývěsek (30,53 %; 29). Z předem navržených odpovědí bylo pak nejméně zastoupeno informační centrum s celkem 3,16 % (3) odpovědí. Vlastní možnosti odpovědi využil pouze jeden člověk, který uvedl, že je o konaných akciích informuje obec prostřednictvím SMS. V tabulce níže (tabulka č. 5) lze sledovat všechny získané odpovědi.

Tabulka 5 - Získávání informací o sportovních a kulturně-spoločenských akciích

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Z novin, časopisů	5	5,26 %
Z internetových stránek	34	35,79 %
Ze sociálních sítí (Facebook, Instagram, ...)	51	53,68 %
Z místního rozhlasu	13	13,68 %
Z vývěsky	29	30,53 %
Z letáků	13	13,68 %
Od známých, přátel, rodiny	61	64,21 %
V informačním centru	3	3,16 %
Jiné	1	1,05 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 4 – Jaká místa jste v mikroregionu Centrum Železných hor navštívil/a?

V této otázce mělo být zjištěno, do jaké míry jsou přírodní a kulturní památky daného mikroregionu navštěvovány místními obyvateli. Stejná otázka se poté vyskytuje i u dotazníkové šetření celorepublikové populace. Otázka je polouzavřená a respondenti

mohli označit neomezené množství odpovědí. Celkem bylo zaznamenáno 588 odpovědí od 95 respondentů, tudíž každý respondent v průměru označil přibližně 6 možností. Až na jednoho dotazovaného všichni navštívili vodní nádrž Seč, tedy 98,95 % (94) respondentů. Téměř všichni označili i zříceninu hradu Oheb (96,84 %; 92), která se tyčí právě nad již zmiňovanou přehradou Seč. Nadpoloviční většina navštívila také vodní nádrž Křižanovice (69,47 %; 66) a Keltský skanzen Nasavrky (53,68 %; 51). V kolonce jiné bylo zaznamenáno celkem 25 odpovědí, avšak 14,74 % (14) z nich byla místa, která se nenacházejí ve sledovaném mikroregionu a pouze 11,58 % (11) odpovědí, tedy méně, než polovina z vlastních odpovědí byla místa nacházející se v hodnocené oblasti. Mezi místa, která respondenti uváděli nejvíce, a zároveň jsou součástí sledovaného mikroregionu, patří například rybníky Horní a Dolní Peklo nebo pivovar v Počátcích.

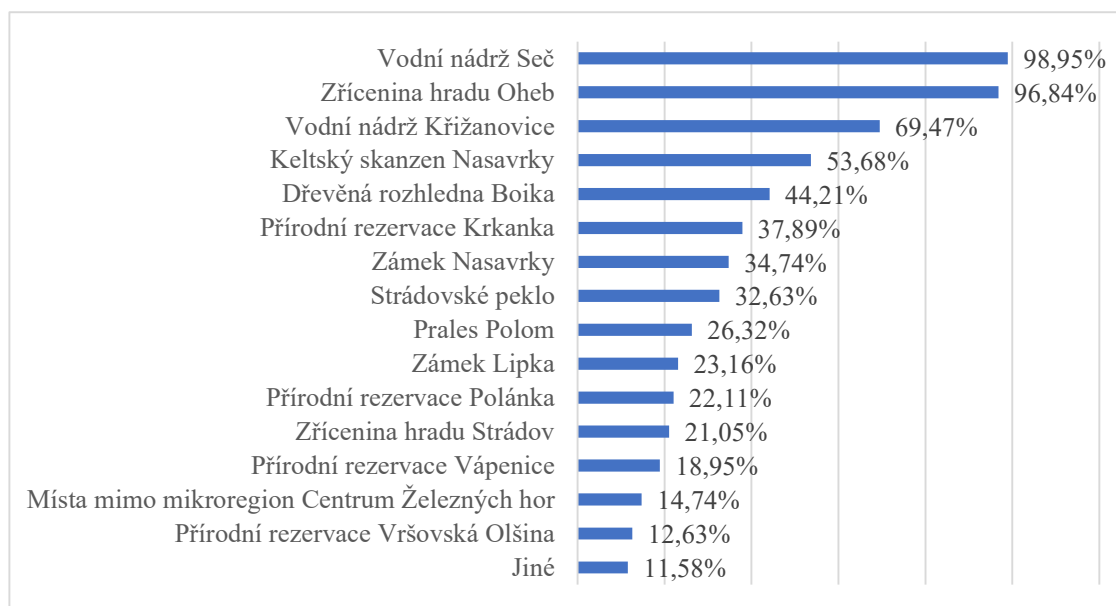
Celý výčet označených odpovědí je vyobrazen v tabulce č. 6 a následně je graficky zpracován v grafu č. 2.

Tabulka 6 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vodní nádrž Seč	94	98,95 %
Zřícenina hradu Oheb	92	96,84 %
Dřevěná rozhledna Boika	42	44,21 %
Keltský skanzen Nasavrky	51	53,68 %
Přírodní rezervace Krkanka	36	37,89 %
Strádovské peklo	31	32,63 %
Zámek Lipka	22	23,16 %
Přírodní rezervace Vršovská Olšina	12	12,63 %
Přírodní rezervace Polánka	21	22,11 %
Přírodní rezervace Vápenice	18	18,95 %
Vodní nádrž Křižanovice	66	69,47 %
Zámek Nasavrky	33	34,74 %
Zřícenina hradu Strádov	20	21,05 %
Prales Polom	25	26,32 %
Jiné	11	11,58 %
Místa mimo mikroregion Centrum Železných hor	14	14,74 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 2 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 5 – Jaké místo byste v tomto mikroregionu doporučil/a turistům navštívit?

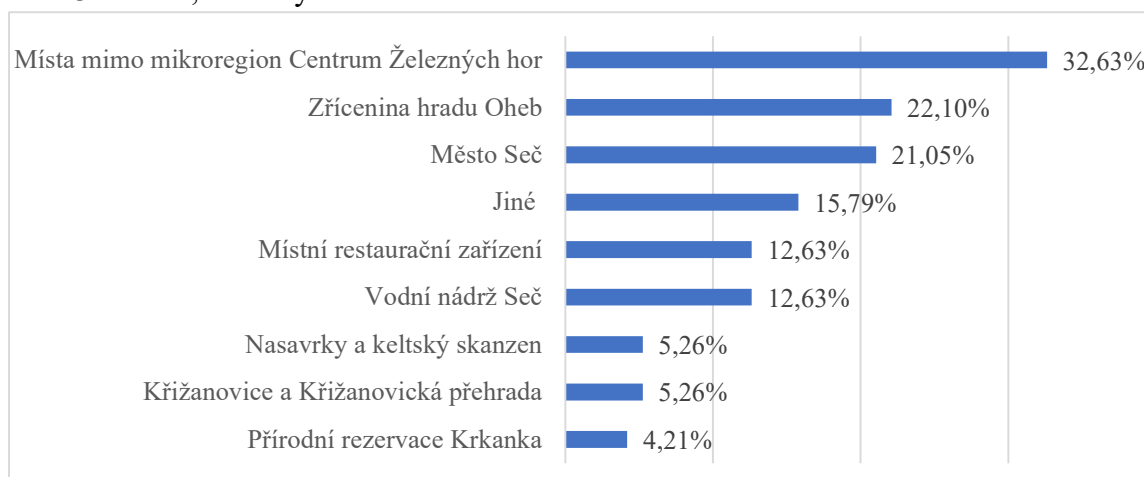
Pomocí této otázky mělo být zjištěno, jaké místo by doporučili turistům navštívit, respektive by se tedy mělo jednat o lokalitu či místo, které mají sami obyvatelé rádi. Otázka byla otevřená a povinná pro všechny respondenty (n=95), jelikož se předpokládá, že každý místní má alespoň jedno místo, které by doporučil ostatním. Již z tabulky č. 7 a především z grafu č. 3 je patrné, že místní obyvatelé nejvíce uváděli místa, která se nenacházejí ve sledovaném mikroregionu, tedy v oblasti, ve které sami žijí. Celkem bylo mimo sledovaný mikroregion zachyceno 32,63 % (31) odpovědí. Druhou nejčtenější odpovědí byla zřícenina hradu Oheb (22,1 %; 21), dále se umístilo město Seč (21,05 %; 20). Vodní nádrž Seč a místní restaurační zařízení uvedl stejný počet respondentů, tedy 12,63 % (12).

Tabulka 7 - Místa, která by měli turisté navštívit

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Zřícenina hradu Oheb	21	22,1 %
Město Seč	20	21,05 %
Vodní nádrž Seč	12	12,63 %
Místní restaurační zařízení	12	12,63 %
Křižanovice a Křižanovická přehrada	5	5,26 %
Nasavrky a Keltský skanzen	5	5,26 %
Přírodní rezervace Krkanka	4	4,21 %
Jiné	15	15,79 %
Místa mimo mikroregion Centrum Železných hor	31	32,63 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 3 - Místa, která by měli turisté navštívit

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 6 – Jaké místo byste naopak nedoporučil/a turistům navštívit?

V této otázce měli naopak dotázaní napsat místo, které by ostatním turistům nedoporučili navštívit, avšak tato otázka byla nepovinná. Z celkového počtu respondentů (n=95) využila možnost odpovědi necelá pětina dotázaných (17,9 %; 17), kdy každý z nich uvedl pouze jedno místo, které by nedoporučil navštívit. I v této otázce se objevovala místa mimo sledovanou lokalitu, a to konkrétně ve 23,53 % (4) případech. Stejný počet respondentů pak napsalo město Seč (23,53 %; 4) a o jednoho méně (17,65 %; 3) uvedlo zámek Lipka, což je celkem očekávanou odpovědí, jelikož i v této práci bylo zmíněno, že se zámek potýkal s dlouhodobými problémy a se změnou majitelů. Více než třetina (35,29 %; 6) dotázaných uvedlo jinou odpověď, kdy se jednalo spíše o nekonkrétní odpovědi, kterými byly všeobecně restaurace nebo místa, kde jsou poničené lesy. Odpovědi jsou taktéž zaneseny v tabulce č. 8.

Tabulka 8 - Místa, která by neměli turisté navštívit

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Město Seč	4	23,53 %
Zámek Lipka	3	17,65 %
Jiné	6	35,29 %
Místa mimo mikroregion Centrum Železných hor	4	23,53 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 7 – Jaký přínos má podle Vás rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci?

Prostřednictvím této otázky mělo být zjištěno, jaký přínos místní shledávají v rozvoji cestovního ruchu a zda si vůbec myslí, že rozvoj turismu přináší něco pozitivního. Otázka byla polouzavřená, povinná pro všechny respondenty (n=95) a bylo možné označit 1 až

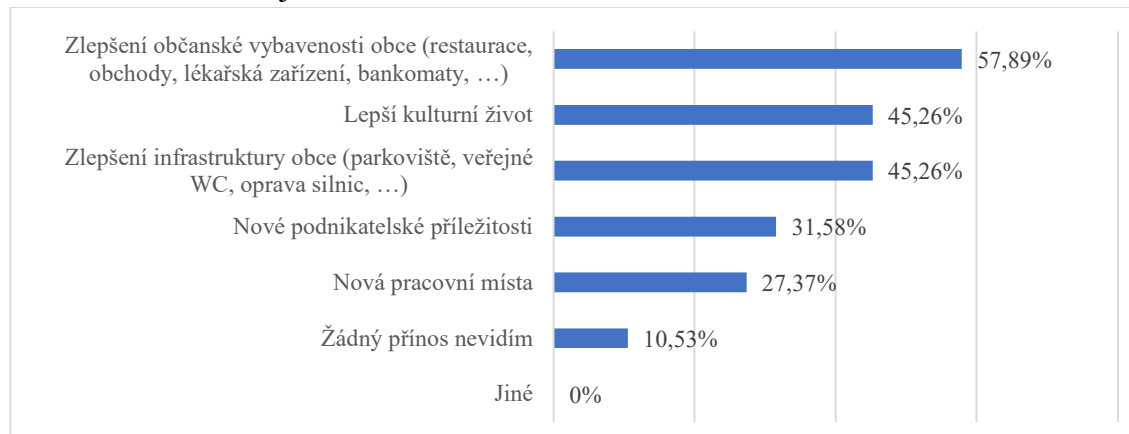
4 odpovědi. Největší přínos místní shledávají ve zlepšení občanské vybavenosti obce, kdy bylo zaznamenáno celkem 57,89 % (55) odpovědí. Druhou nejčastější odpovědí bylo zlepšení infrastruktury a současně i lepší kulturní život se 45,26 % (43) odpověďmi. Pouhá desetina (10,53 %; 10) respondentů uvedla, že žádný přínos neshledávají. Nikdo z dotázaných nevyužil možnost vlastní odpovědi. Přehled všech odpovědí a jejich zastoupení je vyobrazen v tabulce č. 9 a v grafu č. 4.

Tabulka 9 - Přínos rozvoje cestovního ruchu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nové podnikatelské příležitosti	30	31,58 %
Nová pracovní místa	26	27,37 %
Zlepšení občanské vybavenosti obce (restaurace, obchody, lékařská zařízení, bankomaty, ...)	55	57,89 %
Zlepšení infrastruktury obce (parkoviště, veřejné WC, oprava silnic, ...)	43	45,26 %
Lepší kulturní život	43	45,26 %
Žádný přínos nevidím	10	10,53 %
Jiné	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 4 - Přínos rozvoje cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 8 – Je podle Vás dostačující zastoupení hromadné veřejné dopravy v daném mikroregionu?

V povinné uzavřené otázce č. 8 bylo cílem zjistit subjektivní názor místních (n=95) obyvatel ohledně zastoupení hromadné veřejné dopravy. V otázce bylo možné zvolit pouze jednu odpověď. Více než třetina (40 %; 38) respondentů hromadnou veřejnou dopravu nevyužívá, a tudíž nemůže situaci hodnotit. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou jsou dotázaní, kteří spatřují zastoupení hromadné veřejné dopravy jako spíše nedostačující

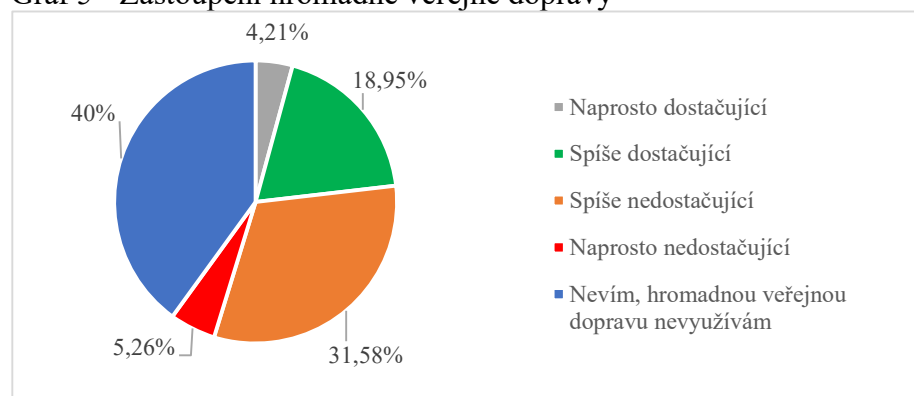
a jedná se o přibližně třetinu (31,58 %; 30) dotázaných. Méně než pětina (18,95 %; 18) respondentů označila dopravní zastoupení jako spíše dostačující. Přehled odpovědí lze pozorovat v tabulce č. 10 nebo v grafu č. 5.

Tabulka 10 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Naprosto dostačující	4	4,21 %
Spíše dostačující	18	18,95 %
Spíše nedostačující	30	31,58 %
Naprosto nedostačující	5	5,26 %
Nevím, hromadnou veřejnou dopravu nevyužívám	38	40 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 5 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 9 – Jak vnímáte přítomnost turistů ve Vaší obci?

Ze sociálního hlediska je také dobré zjistit, jak vnímají přítomnost turistů právě místní obyvatelé. Již v otázce č. 7 bylo zjištěno, že místní vnímají rozvoj cestovního ruchu víceméně pozitivně, jelikož spatřují určitý přínos. S rozvojem cestovního ruchu souvisí také přítomnost turistů v dané lokalitě. I v této uzavřené otázce s možností zvolit jednu odpověď reagovala většina místních převážně kladně. Z celkového počtu respondentů (n=95), více než polovina (58,95 %; 56) dotázaných uvedla, že vnímají přítomnost turistů spíše pozitivně. Zhruba pětina (21,05 %; 20) přítomnost turistů nevnímá. V případě, že respondent (7) odpověděl, že turisty vnímá spíše nebo zcela negativně, byl následně vyzván k uvedení důvodu v otázce č. 10. Ostatní dotazování se přenesli na otázku č. 11.

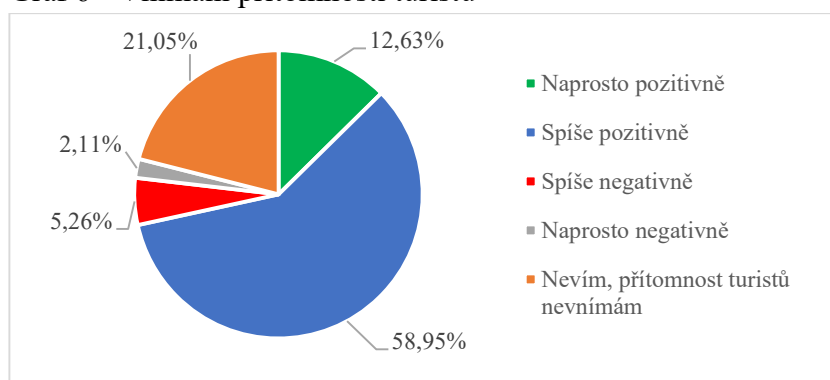
Všechny response a jejich výsledky jsou uvedeny v tabulce č. 11 a následně jsou zaneseny do výsečového grafu č. 6.

Tabulka 11 - Vnímání přítomnosti turistů

Odpoověď	Absolutní počet	Relativní počet
Naprostο pozitivně	12	12,63 %
Spíše pozitivně	56	58,95 %
Spíše negativně	5	5,26 %
Naprostο negativně	2	2,11 %
Nevím, přítomnost turistů nevnímám	20	21,05 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 6 - Vnímání přítomnosti turistů

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 10 – Proč vnímáte přítomnost turistů spíše nebo naprostο negativně?

Na tuto otevřenou otázku odpovídalο pouze 7 respondentů (n=7), kteří v předchozí otázce uvedli, že vnímají přítomnost turistů spíše nebo naprostο negativně. Někteří dotazovaní vypsali i více odpovědí. Objevovali se víceméně shodně 2 typy odpovědí, kterými jsou hluk a znečištěná a poničená příroda. S těmito názory se ztotožnili víceméně všichni respondenti, a to buď pouze v jedné z nich nebo převážně uváděli obě negativní zkušenosti. Celkem se v obou kategoriích nashromáždilo po 6 (85,71 %) odpovědích. Přehled odpovědí je k vyobrazen taktěž v tabulce níže (tabulka č. 12).

Tabulka 12 - Negativní vnímání přítomnosti turistů

Odpoověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hluk	6	85,71 %
Znečištěná a poničená příroda	6	85,71 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 11 – Jak byste ohodnotil/a zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci?

Respondenti měli v otázce č. 11 ohodnotit zastupitelstvo obce a jejich zájem o rozvoj cestovního ruchu ve sledované lokalitě. Na výběr bylo 5 předem stanovených odpovědí

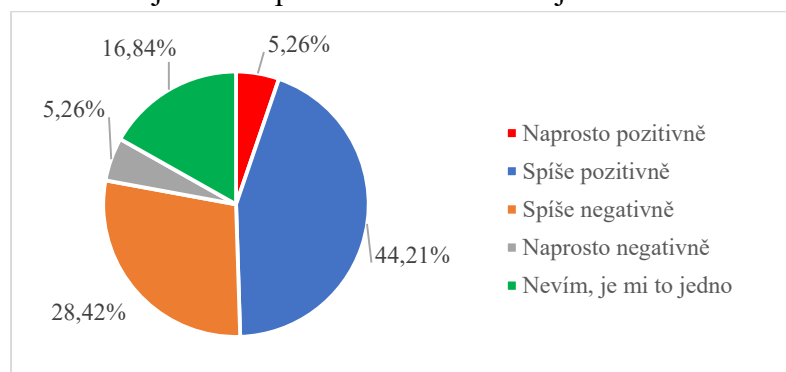
a dotazování (n=95) mohli vybrat právě jednu z nich. Téměř polovina respondentů (44,21 %; 42) vnímá zájem zastupitelstva obce spíše pozitivně. Přibližně třetina obyvatelstva (28,42 %; 27), pak hodnotí zastupitelstvo z tohoto pohledu přesně opačně, a to tedy spíše negativně. Naprosto negativně a pozitivně pak shodně hodnotí zastupitelstvo celkem 5,26 % (5) respondentů. Výsledky otázky jsou vyobrazeny v tabulce č. 13 a na základě těchto dat jsou pak hodnoty vyneseny na graf č. 7.

Tabulka 13 - Zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Naprosto pozitivně	5	5,26 %
Spíše pozitivně	42	44,21 %
Spíše negativně	27	28,42 %
Naprosto negativně	5	5,26 %
Nevím, je mi to jedno	16	16,84 %
Celkem	95	100 % (99,99 %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 7 - Zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 12 – Vnímáte nějaké nedostatky v rámci mikroregionu Centrum Železných, které omezují cestovní ruch?

Poslední otázkou, která je zaměřena na subjektivní názory respondentů se týká nedostatků, které v hodnoceném mikroregionu omezují cestovní ruch. Otázka byla dobrovolná a celkem na ní odpovědělo 49 dotázaných (n=49). Odpovědi byly celkem různorodé, avšak nejvíce nedostatků spatřují místní obyvatelé v dopravním spojení, které uvedlo celkem 18,37 % (9) dotázaných. Dalším problémem destinace je kůrovcová kalamita a nedostatečná kvalita silnic. Tuto odpověď napsalo shodně po 12,24 % (6) respondentech. Další nedostatky místní obyvatelé spatřují v nízké kvalitě cyklostezek, kulturním vyžití nebo nedostatečné propagaci hodnocené destinace. Výčet všech odpovědí je zobrazen v tabulce č. 14.

Tabulka 14 - Nedostatky omezující cestovní ruch

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Dopravní spojení	9	18,37 %
Kůrovcová kalamita a zničené lesy	6	12,24 %
Nedostatečná kvalita silnic	6	12,24 %
Kvalita cyklostezek	5	10,2 %
Kulturní vyžití	5	10,2 %
Znečištěná příroda	4	8,16 %
Málo turistických míst	4	8,16 %
Přístup obce k místním obyvatelům	4	8,16 %
Nedostatečná propagace	3	6,12 %
Jiné	3	6,12 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 13 – Jste:

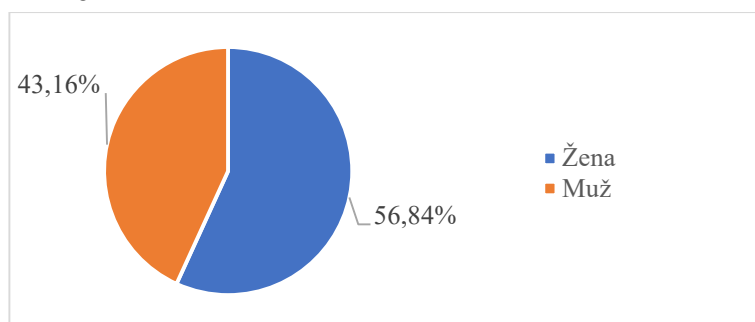
Z celkového počtu 95 (n=95) se dotazníkové šetření účastnilo celkem 56,84 % (54) žen a 43,16 % (41) mužů. Dá se tedy říci, že zastoupení obou pohlaví bylo poměrně vyrovnané, což je patrné i z výsečové grafu č. 8. Výsledky jsou taktéž k nahlédnutí v tabulce č. 15.

Tabulka 15 - Pohlaví

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Žena	54	56,84 %
Muž	41	43,16 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 8 - Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 14 – Jaký je Váš věk?

Dalším sledovaným sociodemografickým údajem byl věk respondentů (n=95). Téměř třetina (27,37 %; 26) respondentů se pohybuje ve věku 61-70 let. Druhou

nejpočetnější skupinou s celkem 18, 95 % (18) respondenty jsou lidé ve věku 51-60 let. Naopak nejméně dotázaných (6,32 %; 6) bylo ve věku 15-20 let.

Dotazníkové šetření se účastnilo více starších osob, což je zapříčiněno především oslovením respondentů na sociální síti Facebook ve skupině určené místní komunitě, kde jsou členy převážně lidé staršího věku. I přes tento fakt se šetření účastnily osoby ze všech předem určených věkových skupin. Rozdělení respondentů dle věku se nachází v tabulce č. 16.

Tabulka 16 - Věk

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
15-20 let	6	6,32 %
21-30 let	9	9,47 %
31-40 let	12	12,63 %
41-50 let	16	16,84 %
51-60 let	18	18,95 %
61-70 let	26	27,37 %
71 let a více	8	8,42 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 15 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Předposlední otázka byla položena všem respondentům (n=95) a týkala se jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Téměř polovina (48,42 %; 46) dotázaných jsou lidé se středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou. Druhou nejčetnější skupinou jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé (25; 26,32 %). Se základním vzděláním vyplnilo dotazník celkem 5,26 % (5) respondentů. Celkový přehled odpovědí je v tabulce č. 17.

Tabulka 17 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nedokončené základní vzdělání	0	0 %
Základní	5	5,26 %
Středoškolské bez maturity	13	13,68 %
Středoškolské s maturitou	46	48,42 %
Vyšší odborné	6	6,32 %
Vysokoškolské	25	26,32 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 16 – Jste:

Pomocí závěrečné otázky měl být zjištěn pracovní status účastníků dotazníkového šetření. Otázka byla položena všem 95 respondentům, kde necelá polovina (43,16 %; 41)

jsou zaměstnané osoby. Přibližně třetina (28,42 %; 27) dotázaných jsou osoby v důchodu, kteří již nepracují, což je vzhledem k věkovému zastoupení při tomto šetření logické. Pouze 2,11 % (2) označilo, že jsou momentálně nezaměstnaní. Rozložení dotazovaných dle jejich pracovního statusu je znázorněno v tabulce č. 18.

Tabulka 18 - Pracovní status

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nezaměstnaný/á	2	2,11 %
Zaměstnaný/á	41	43,16 %
Podnikatel/ka	12	12,63 %
Student/ka	5	5,26 %
V důchodu bez práce	27	28,42 %
V důchodu a stále pracuji	4	4,21 %
Na mateřské/rodičovské dovolené	4	4,21 %
Jiné	0	0 %
Celkem	95	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

V tomto dotazníkovém šetření nebyla položena otázka týkající se jejich bydliště, jelikož celý mikroregion se nachází na území Pardubického kraje, tudíž se předpokládá, že všichni dotázaní pocházejí právě z tohoto kraje.

4.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi návštěvníky

Druhé dotazníkové šetření probíhalo mezi návštěvníky a mezi potenciálními návštěvníky celé České republiky starších 15 let. Celkový počet otázek byl 27, avšak nikdo z respondentů neodpovídal na všechny tyto otázky, jelikož zde probíhalo větvení podle jejich povědomí a návštěvnosti sledované lokality. Šetření probíhalo převážně online formou, a to prostřednictvím Facebooku a Instagramu. K vytvoření dotazníku byly využity webové stránky vyplnto.cz. Celkem se šetření zúčastnilo 406 respondentů (n=406) v době od 1.7. 2022 do 1.11. 2022.

Otázka č. 1 – Pokud se chystáte na dovolenou, kde se inspirujete při výběru destinace?

V první otázce byli respondenti (n=406) dotázáni, kde se při výběru destinace inspirují. Účastníci dotazníkového šetření mohli označit z předem navolených odpovědí 1 až 4 možnosti, ale mohli také vyjádřit i svůj vlastní názor. Celkem bylo nasbíráno 996 odpovědí od 406 respondentů, tudíž každý v průměru vybral 2 až 3 možnosti. Téměř tři čtvrtiny (74, 63 %; 303) respondentů vybírá destinaci dle doporučení od známých, přátel či rodiny. Více než polovina (52,43 %; 213) se inspiruje na různých sociálních sítích a přibližně polovina

(50,25 %; 204) respondentů vyhledává destinace na internetových stránkách. Ti, co využili možnost napsat vlastní odpověď (8,37 %; 34) nejčastěji uváděli, že si destinace vyhledávají v mapách nebo jezdí do destinací, o kterých slyšeli v rádiu či v televizi. Přehled všech odpovědí je vyobrazen v tabulce č. 19.

Tabulka 19 - Inspirace při výběru destinace

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Doporučení od známých, přátel, rodiny	303	74,63 %
Sociální sítě (Facebook, Instagram, ...)	213	52,43 %
Internetové stránky	204	50,25 %
Cestovní kanceláře a agentury	68	16,75 %
Propagační materiály (brožury, letáky, plakáty, ...)	44	10,84 %
Turistické informační portály (CzechTourism, VisitBohemia, Kudy z Nudy, ...)	99	24,38 %
Noviny a časopisy	31	7,64 %
Jiné	34	8,37 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 2 – Mikroregion Centrum Železných hor leží v CHKO Železné hory, jehož součástí jsou obce Seč, Bojanov, Liboměřice, Krásné, Horní Bradlo, Libkov, Hodonín, České Lhotice, Nasavrky, Ctětín, Lukavice a Křižanovice. Znáte tento mikroregion?

Pomocí druhé otázky, kde bylo možné vybrat pouze jednu odpověď, byli respondenti (n=406) selektováni do různých skupin a na základě jejich zvolené možnosti se jim dále ukazovali další otázky.

Více než třetina (33,74 %; 137) respondentů uvedlo, že oblast neznají, ale rádi by ji navštívili. Pro tuto část respondentů byly pak určeny otázky č. 4 až 9 a dále sociodemografické otázky č. 23 až 27.

Necelá třetina (27,09 %; 110) byli dotázaní, kteří danou lokalitu znají a zároveň ji i navštívili. Ti pak odpovídali na otázky č. 10 až 27.

V 17,73 % (72) případech respondenti uvedli, že danou oblast neznají a ani návštěvu neplánují. Tato skupina dotázaných byla následně odkázána na otázku č. 3 a poté jim byly položeny pouze otázky sociodemografického charakteru, tedy otázky č. 23 až 27.

14,53 % (59) dotázaných oblast znají, nebyli zde, ale rádi by mikroregion Centrum Železných hor navštívili. Těm pak byly položeny otázky č. 4 až 9 a následně otázky č. 23 až 27.

Poslední skupinou jsou respondenti, kteří již sice o lokalitě slyšeli, ale návštěvu neplánují (6,9 %; 28). Ti byli přesměrováni na otázku č. 3 a následně na otázky č. 23 až 27.

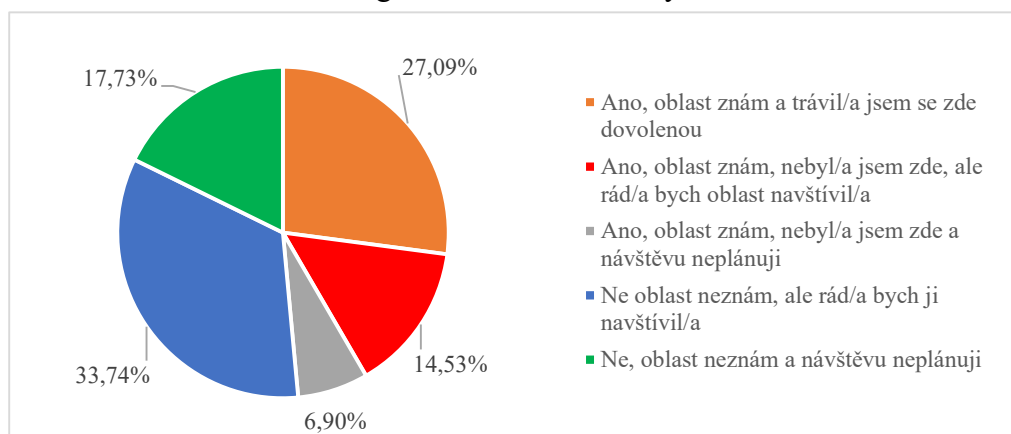
Všechny odpovědi jsou zaneseny v tabulce č. 20 a následně je poměr odpovědí graficky znázorněn (graf č. 9).

Tabulka 20 - Povědomí o mikroregionu Centrum Železných hor

Odpo věď	Absolutní počet	Relativní počet
Ano, oblast znám a trávil/a jsem se zde dovolenou	110	27,09 %
Ano, oblast znám, nebyl/a jsem zde, ale rád/a bych oblast navštívil/a	59	14,53 %
Ano, oblast znám, nebyl/a jsem zde a návštěvu neplánuji	28	6,9 %
Ne oblast neznám, ale rád/a bych ji navštívil/a	137	33,74 %
Ne, oblast neznám a návštěvu neplánuji	72	17,73 %
Celkem	406	100 % (99,99 %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 9 - Povědomí o mikroregionu Centrum Železných hor

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 3 – Z jakého důvodu nechcete oblast navštívit?

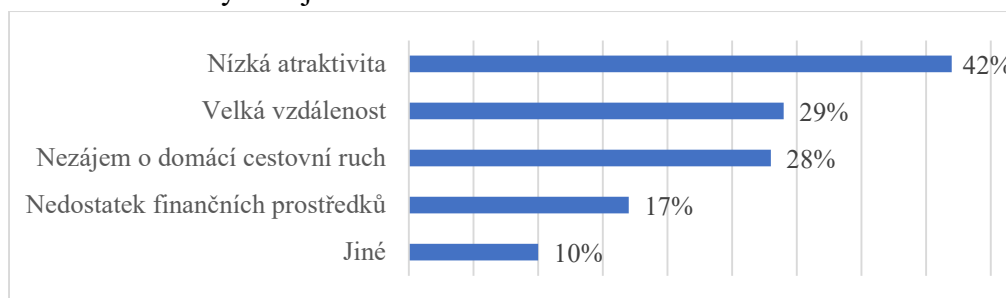
Tato otázka byla položena celkem 100 respondentům (n=100), kteří uvedli, že o danou oblast nemají zájem. Dotázaní mohli vybrat 1 až 3 možnosti, přičemž většina volila pouze jednu odpověď. V ojedinělých případech volili respondenti možnosti 2. Nejčastěji respondenti uváděli, že je oblast málo atraktivní, a to přesně ve 42 % (42) případech. Téměř třetina (29 %; 29) respondentů označila, že je lokalita velmi vzdálená. Mezi vlastními odpověďmi se nejčastěji objevovalo, že o dané lokalitě nikdy neslyšeli, tudíž neví, proč by ji měli navštívit. Odpovědi jsou znázorněny jak v tabulce č. 21, tak v grafu č. 10.

Tabulka 21 - Důvody nezájmu o destinaci

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nízká atraktivita	42	42 %
Velká vzdálenost	29	29 %
Nedostatek finančních prostředků	17	17 %
Nezájem o domácí cestovní ruch	28	28 %
Jiné	10	10 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 10 - Důvody nezájmu o destinaci

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 4 – Jaký by byl účel návštěvy tohoto mikroregionu?

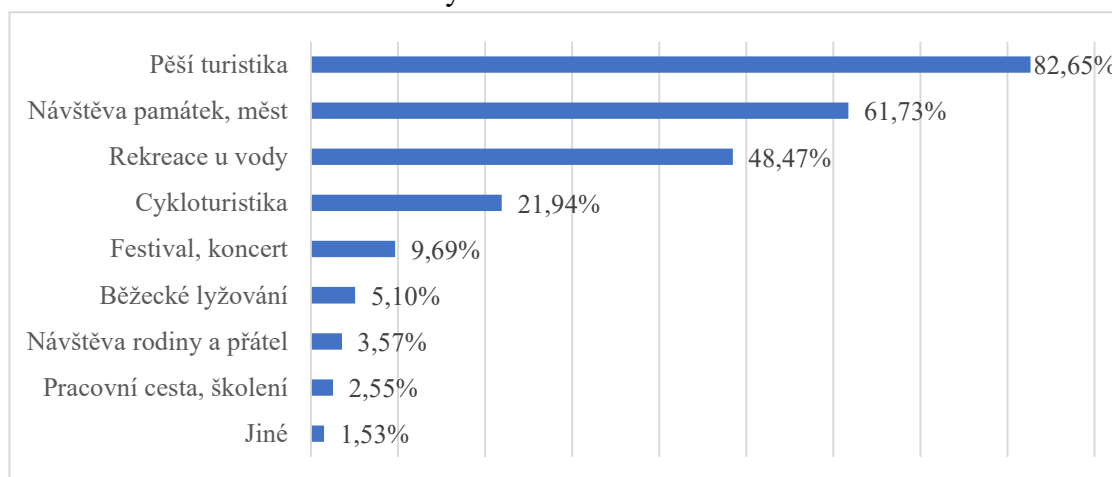
Tato otázka byla směřována k respondentům, kteří mikroregion sice ještě nenavštívili, ale rádi by. Celkem na ni odpovídalo 196 respondentů (n=196) a bylo zaznamenáno 465 odpovědí, tudíž většina potenciálních návštěvníků by v dané lokalitě provozovala více aktivit. Více než tři čtvrtiny (82,65 %; 162) respondentů by do dané lokality jeli za pěší turistikou. Druhou nejčtenější odpovědí byla návštěva památek či měst, přičemž tuto odpověď zvolilo 61,73 % (121) dotázaných. Necelá polovina (48,47 %; 95) respondentů by se rekreatovala u vody. V tabulce č. 22 a v grafu č. 11 je přehled všech odpovědí.

Tabulka 22 - Potenciální účel návštěvy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Pěší turistika	162	82,65 %
Cykloturistika	43	21,94 %
Návštěva památek, měst	121	61,73 %
Běžecské lyžování	10	5,1 %
Pracovní cesta, školení	5	2,55 %
Festival, koncert	19	9,69 %
Rekreace u vody	95	48,47 %
Návštěva rodiny a přátel	7	3,57 %
Jiné	3	1,53 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 11 - Potenciální účel návštěvy

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 5 – Kolik nocí byste v dané oblasti strávil/a?

V této otázce bylo cílem zjistit, na jak dlouho by se dotázaní (n=196) v této lokalitě nejspíše zdrželi. Necelá polovina respondentů (45,92 %; 90) by v oblasti strávili 1 až 2 noci. Nejméně respondentů (3,57 %; 7) by naopak volilo týdenní dovolenou a déle. Všechny odpovědi jsou k nahlédnutí v tabulce níže (tabulka č. 23).

Tabulka 23 - Potenciální délka pobytu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Bez přespání	25	12,76 %
1-2 noci	90	45,92 %
3-6 noci	74	37,76 %
Více než 6 nocí	7	3,57 %
Celkem	196	100 % (100,01 %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 6 – Jaký typ ubytování byste preferoval/a v dané destinaci?

V otázce č. 6 měli účastníci šetření uvést jaký typ ubytování by preferovali. Na otázku odpovídalo celkem 196 respondentů, přičemž bylo zachyceno 380 odpovědí, tudíž téměř všichni by se rozhodovali mezi 2 typy ubytování. Více než polovina (58,16 %; 114) potenciálních návštěvníků by se nejraději ubytovala v penzion. Druhou nejčastější odpovědí bylo ubytování na chatě či chalupě. Tuto odpověď označila více než třetina (40,31 %; 79) respondentů. Naopak nejméně dotázaných (5,61 %; 11) by se ubytovalo v karavanu či obytném vozu. Stejný počet odpovědí byl u možnosti v soukromém ubytování, tj. u přátel či rodiny. Možnost vlastní odpovědi využilo pouze 1,53 % (3) respondentů. Odpovědi bylo spaní pod širákem. Přehled všech odpovědí je vyobrazen v tabulce č. 24.

Tabulka 24 - Potenciální preferovaný typ ubytování

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hotel	72	36,73 %
Penzion	114	58,16 %
Apartmán	68	34,69 %
Chata, chalupa	79	40,31 %
Motel	0	0 %
Stan	22	11,22 %
Karavan/obytný vůz	11	5,61 %
V soukromém ubytování (u přátel, rodiny)	11	5,61 %
Jiné	3	1,53 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 7 – S kým byste oblast navštívil/a?

V této otázce měli potenciální návštěvníci (n=196) uvést, s kým by nejspíše do mikroregionu cestovali, přičemž mohli zvolit maximálně 3 odpovědi. Více než polovina respondentů by cestovala s rodinou (60,2 %; 118) nebo s partnerkou či partnerem (57,14 %; 112). Nejméně dotázaných (4,08 %; 8) by oblast navštívili s kolegy. Všechny zvolené odpovědi jsou vyobrazeny v tabulce níže (tabulka č. 25).

Tabulka 25 - Potenciální doprovod při cestování do destinace

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
S rodinou	118	60,2 %
S přáteli	107	54,59 %
Sám/sama	30	15,31 %
S partnerkou/partnerem	112	57,14 %
S kolegy	8	4,08 %
Jiné	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 8 – Jaký dopravní prostředek byste využil/a pro cestu do destinace?

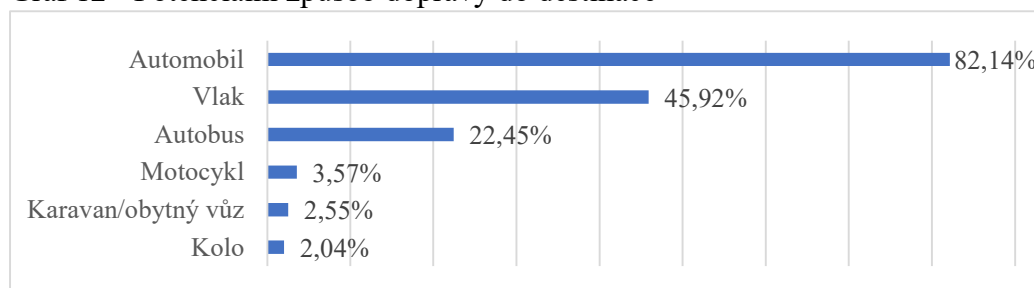
Cílem bylo také zjistit, jaký dopravní prostředek by pro cestu do sledované oblasti potenciální návštěvníci (n=196) využili. Bylo možné zvolit více odpovědí, jelikož je samozřejmě možné některé typy dopravy kombinovat. Více než tři čtvrtiny (82,14 %; 161) by pro cestu do destinace využili automobil. Jako druhý nejčastěji označovaný dopravní prostředek byl vlak, který by využila téměř polovina (45,92 %; 90) dotázaných. Nejméně využívaným dopravním prostředkem by bylo kolo, které označili pouze 2,04 % (4) respondentů. Důvodem pravděpodobně bude fakt, že je destinace vzdálená od jejich bydliště. Přehled odpovědí s výsledky je k nahlédnutí v tabulce č. 26 a v grafu č. 12.

Tabulka 26 - Potenciální způsob dopravy do destinace

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vlak	90	45,92 %
Autobus	44	22,45 %
Automobil	161	82,14 %
Kolo	4	2,04 %
Motocykl	7	3,57 %
Karavan/obytný vůz	5	2,55 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 12 - Potenciální způsob dopravy do destinace

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 9 – V jaké roční období byste oblast navštívili/a?

V otázce č. 9 měli respondenti zvolit roční období, kdy by pravděpodobně oblast navštívili, mohli však vybrat více možností, přičemž bylo celkem zaznamenáno 374 odpovědí od 196 dotázaných (n=196), tudíž každý respondent vybral v průměru 1 až 2 roční období. Přibližně tři čtvrtiny (77,04 %; 151) dotázaných by preferovala návštěvu destinace v létě. Druhým nejčastějším zvoleným ročním obdobím bylo jaro, které označila více než polovina (53,57 %; 105) respondentů. Naopak nejméně potenciálních návštěvníků by se rozhodlo trávit dovolenou v této oblasti v zimě, přičemž se jednalo o méně než pětinu (13,27 %; 26) dotázaných. Odpovědi jsou zaneseny v tabulce níže (tabulka č. 27).

Tabulka 27 - Potenciální preferované roční období návštěvy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Jaro	105	53,57 %
Léto	151	77,04 %
Podzim	92	46,94 %
Zima	26	13,27 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 10 – Jaký byl účel návštěvy tohoto mikroregionu?

Od této otázky byl již dotazník zobrazován respondentům, kteří danou oblast navštívili, konkrétně se jedná o 110 dotázaných (n=110). Otázka byla zaměřena na aktivity,

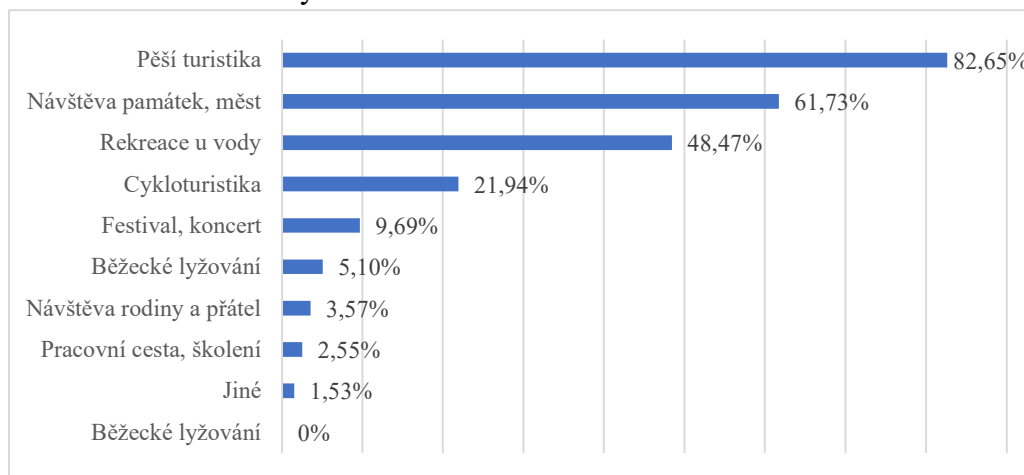
kteře ve sledovaném mikroregionu provozovali, přičemž mohli vybrat až 5 odpovědí s možností dopsat svou vlastní. Více než polovina dotázaných do mikroregionu zaměřila kvůli pěší turistice (56,36 %; 62) a rekreaci u vody (55,45 %; 61). Přibližně jedna třetina (34,55 %; 38) dotázaných jela do mikroregionu za rodinou či přáteli. Pouze 7,27 % (8) respondentů zde navštívilo festival či koncert. I přes fakt, že se ve sledované lokalitě nachází běžkařské trati, tak tuto odpověď neoznačil jediný respondent. Mezi vlastními odpověďmi se nejčastěji objevoval rybolov, školní výlet či chataření. Celkový přehled odpovědí je přiblížen v tabulce č. 28 a následně je graficky znázorněn (graf č. 13).

Tabulka 28 - Účel návštěvy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Pěší turistika	62	56,36 %
Cykloturistika	23	20,91 %
Návštěva památek, měst	34	30,91 %
Běžecké lyžování	0	0 %
Pracovní cesta, školení	11	10 %
Festival, koncert	8	7,27 %
Rekreace u vody	61	55,45 %
Návštěva rodina a přátel	38	34,55 %
Jiné	13	11,82 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 13 - Účel návštěvy

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 11 – V jaké roční období jste oblast navštívili/a?

Dále bylo zjištěno, že je oblast nejvíce navštěvována v letním období. Z celkového počtu dotázaných (n=110), tuto možnost označila téměř většina (88,18 %; 97) respondentů. Více než polovina (55,45 %; 61) dotázaných trávila dovolenou ve sledované lokalitě i na

jaře. Naopak nejméně, avšak více než třetina (34,55 %; 38) respondentů navštívilo mikroregion v zimě. Všechny odpovědi jsou zaneseny do tabulky č. 29.

Tabulka 29 - Preferované roční období návštěvy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Jaro	61	55,45 %
Léto	97	88,18 %
Podzim	54	49,09 %
Zima	38	34,55 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 12 – S kým jste daný mikroregion navštívil/a?

V otázce č. 12 měli respondenti (n=110) uvést, s kým sledovanou oblast navštívili, přičemž mohli označit více odpovědí. Přibližně dvě třetiny (65,45 %; 72) dotázaných cestovalo do mikroregionu s rodinou. S přáteli navštívila oblast necelá polovina (43,61 %; 48) respondentů. Více než třetina (36,36 %; 40) dotázaných uvedla, že zde trávila dovolenou s partnerkou či partnerem. Možností bylo napsat i svou vlastní odpověď, které využilo 1,82 % (2) respondentů, kteří uvedli, že ve sledované lokalitě byli se školou. Veškeré odpovědi jsou vyobrazeny taktéž v tabulce č. 30.

Tabulka 30 - Doprovod při cestování do destinace

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
S rodinou	72	65,45 %
S přáteli	48	43,64 %
Sám/sama	19	17,27 %
S partnerkou/partnerem	40	36,36 %
S kolegy	8	7,27 %
Jiné	2	1,82 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 13 – Kolik nocí jste v dané oblasti strávil/a?

Odpovědi na otázku, která se týkala počtu nocí strávených v hodnocené lokalitě, byly překvapivě celkem vyrovnané. Z celkového počtu respondentů (n=110), téměř třetina dotázaných uvedla, že v oblasti strávili 3 až 6 nocí (27,27 %; 30) a také 6 nocí a více (27,27 %; 30). Pouze o 2 méně, tedy 28 (25,45 %) dotázaných v oblasti nepřespali. Nejméně respondentů (20,91 %; 23) v oblasti trávila 1 až 2 noci. V otázce bylo možné zvolit více odpovědí, tuto možnost však využil pouze jeden respondent. Všechny odpovědi jsou vyobrazeny v tabulce níže (tabulka č. 31).

Tabulka 31 - Délka pobytu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Bez přespání	28	25,45 %
1-2 noci	23	20,91 %
3-6 nocí	30	27,27 %
Více než 6 nocí	30	27,27 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 14 – V jakém typu ubytování jste byl/a ubytován/a?

Dále bylo zjišťováno, jaký typ ubytování při dovolené ve sledované lokalitě návštěvníci (n=110) využili, přičemž mohli označit více možností nebo využít prostoru pro vlastní odpověď. Více než třetina (31,82 %; 35) dotázaných byla ubytována u přátel či rodiny, což byla zároveň i nejčastější odpověď. Přesně třetina (30 %; 33) respondentů uvedla, že byla ubytována v chatě či chalupě. Tato odpověď autorku velice nepřekvapila, jelikož se kolem vodní nádrže Seč nachází velké množství chat, které je možné si pronajmout. Asi čtvrtina (24,55 %; 27) dotázaných ve sledované lokalitě nikdy nespala, což je logické, jelikož v předchozí otázce tuto odpověď uvedlo celkem 28 respondentů, avšak jeden z nich uvedl i jinou možnost. Nejméně dotázaných pak bylo ubytováno v karavanu či obytném voze (1,82 %; 2) a v motelu (0,91 %; 1). Ve vlastní odpovědi 2 (1,82 %) respondenti uvedli, že spali pod širákem. Odpovědi, včetně absolutního a relativního počtu, jsou vyobrazeny v tabulce č. 32.

Tabulka 32 - Typ ubytování

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hotel	12	10,91 %
Penzion	7	6,36 %
Apartmán	3	2,73 %
Chata, chalupa	33	30 %
Motel	1	0,91 %
Stan	11	10 %
Karavan/obytný vůz	2	1,82 %
V soukromém ubytování (u přátel, rodiny)	35	31,82 %
Netrávil/a jsem zde noc	27	24,55 %
Jiné	2	1,82 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 15 – Jaký dopravní prostředek jste využil/a pro cestu do destinace?

V otázce, která byla zaměřena na dopravení se do destinace, nejvíce dotázaných, z celkového počtu (n=110), uvedlo, že využilo automobil (93,64 %; 103). Méně než jedna šestina (14,55 %; 16) respondentů využila autobusové dopravy. Na kole do destinace přijelo

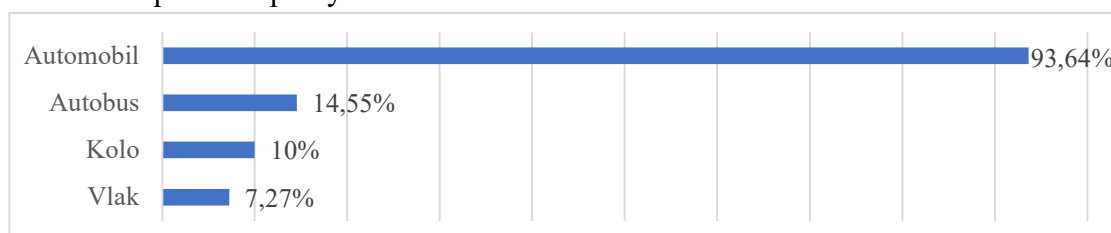
celkem 10 % (11) dotázaných a vlakem jelo pouhých 7,27 % (8) respondentů. Z předem navržených odpovědí, kterými byl motocykl a karavan či obytný vůz, nepřišel do destinace nikdo. Přehled odpovědí a jejich poměrné zastoupení je v tabulce č. 33 a následně graficky znázorněno (graf č. 14).

Tabulka 33 - Způsob dopravy do destinace

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vlak	8	7,27 %
Autobus	16	14,55 %
Automobil	103	93,64 %
Kolo	11	10 %
Motocykl	0	0 %
Karavan/obytný vůz	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 14 - Způsob dopravy do destinace

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 16 – Jak byste danou oblast ohodnotil/a na škále od 1 do 5? (1 – nejlepší, 5 – nejhorší) – vyplňte prosím jen kategorie, které můžete posoudit.

V této otázce měli respondenti za úkol ohodnotit jednotlivé oblasti, které jsou schopni posoudit, a to na škále od 1 (nejlepší) do 5 (nejhorší). Otázka byla zobrazena všem 110 respondentům (n=110), kteří oblast navštívili. S průměrem 1,83 byly nejlépe ohodnoceny přírodní podmínky. Druhou nejlépe hodnocenou kategorií byla možnost sportovních aktivit s průměrem 2,08. Na třetím místě se umístily ubytovací služby s průměrem 2,31. O něco hůře se pak umístily služby stravovací s průměrem 2,4. Druhou nejhůře hodnocenou kategorií, pak bylo kulturní vyžití s průměrem 2,67. Úplně nejhůře byly hodnoceny dopravní služby, kde průměr dosahoval hodnoty 2,73. Nejvyšší rozptyl v hodnocených kategoriích byl u přírodních podmínek (1,19) a u možnosti sportovních aktivit (1,1). Nejmenší neshody se objevovaly u služeb stravovacích (0,81) a ubytovacích (0,85). Veškerý přehled odpovědí je zanesen v tabulce č. 34.

Tabulka 34 - Hodnocení jednotlivých kategorií na škále od 1 do 5

Odpověď	1	2	3	4	5	Celkem	Průměr	Rozptyl
Přírodní podmínky	53	35	8	6	5	107	1,83	1,19
Ubytovací služby	19	30	34	3	2	88	2,31	0,85
Stravovací služby	19	30	41	9	0	99	2,40	0,81
Dopravní služby	12	25	36	14	5	92	2,73	1,09
Kulturní vyžití	13	30	29	21	2	95	2,67	1,06
Možnost sportovních aktivit	33	38	16	8	3	98	2,08	1,1

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 17 – Jaká místa jste v mikroregionu Centrum Železných hor navštívil/a?

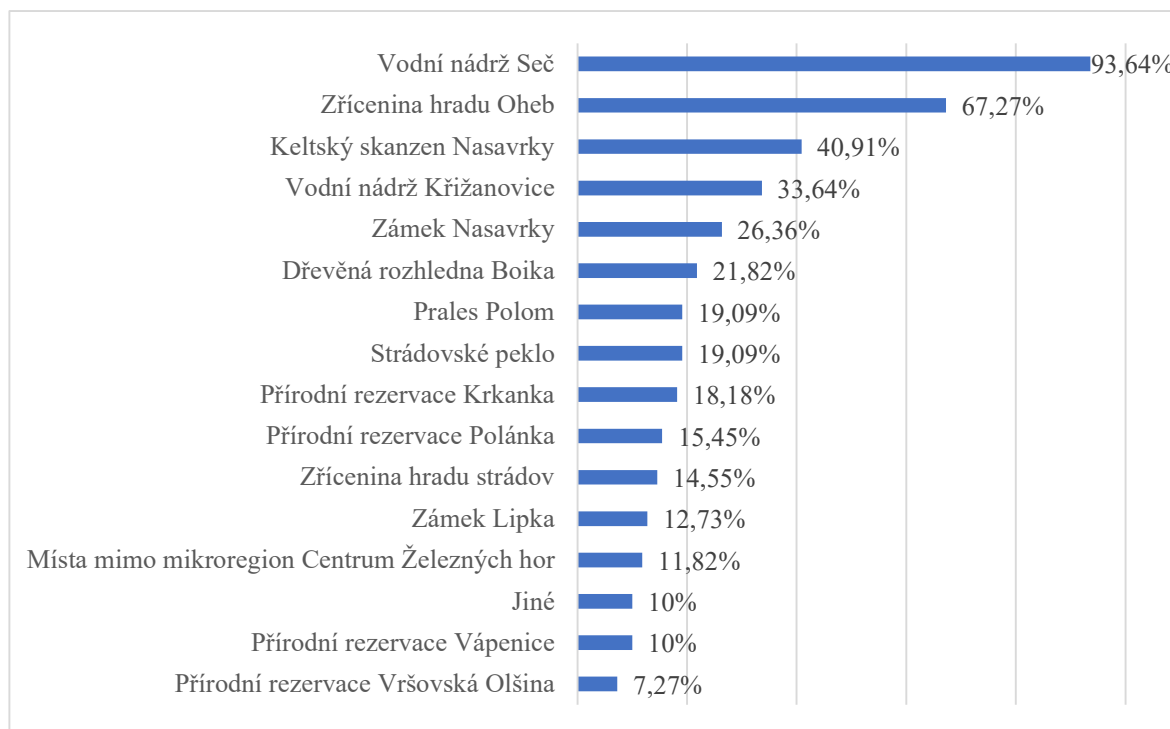
Polouzavřená otázka, kde bylo možné vybrat neomezené množství odpovědí a případně dopsat i svou vlastní, se týkala míst, která respondenti (n=110) navštívili ve sledované oblasti. Stejná otázka byla položena i místním obyvatelům, jejichž výsledky jsou vyhodnoceny v kapitole 4.3.1. Téměř všichni respondenti (93,64 %; 103) navštívili vodní nádrž Seč. Druhým nejnavštěvovanějším místem je zřícenina hradu Oheb, kterou označily přibližně dvě třetiny (67,27 %; 74) respondentů. Další místa pak navštívila méně než polovina dotázaných. Na třetím místě se tak umístil Keltský skanzen Nasavrky s celkovými 40,91 % (45) odpovědí. Ve 21,82 % (24) případech volili dotázaní možnost vlastní odpovědi, kde však 11,82 % (13) z nich označili místa mimo sledovaný mikroregion a pouze 10 % (11) dotázaných napsalo místo, které se v Centru Železných hor nachází. Rozložení jednotlivých odpovědí je více přiblíženo v tabulce č. 35 a v grafu č. 15.

Tabulka 35 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vodní nádrž Seč	103	93,64 %
Zřícenina hradu Oheb	74	67,27 %
Dřevěná rozhledna Boika	24	21,82 %
Keltský skanzen Nasavrky	45	40,91 %
Přírodní rezervace Krkanka	20	18,18 %
Strádovské peklo	21	19,09 %
Zámek Lipka	14	12,73 %
Přírodní rezervace Vršovská Olšina	8	7,27 %
Přírodní rezervace Polánka	17	15,45 %
Přírodní rezervace Vápenice	11	10 %
Vodní nádrž Křižanovice	37	33,64 %
Zámek Nasavrky	29	26,36 %
Zřícenina hradu Strádov	16	14,55 %
Prales Polom	21	19,09 %
Jiné	11	10 %
Místa mimo mikroregion Centrum Železných hor	13	11,82 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 15 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 18 – Jaké místo byste v tomto mikroregionu doporučil/a ostatním turistům navštívit?

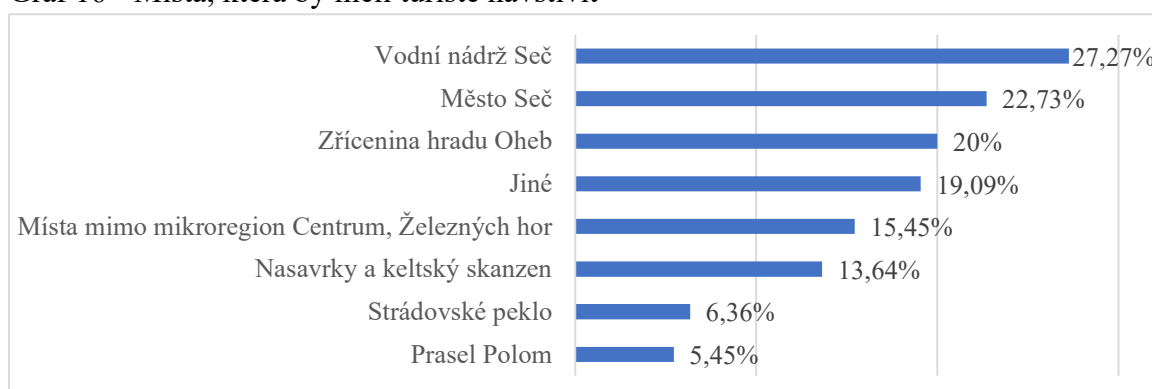
Otázka č. 18. navazovala na předchozí otázku, avšak respondenti měli svými slovy uvést, jaká místa by ostatním turistům v dané oblasti doporučili navštívit. Jednalo se o povinnou, otevřenou otázku, kde bylo zaznamenáno 143 odpovědí od 110 respondentů (n=110). Stejně jako v předchozí otázce, dotázaní nejčastěji uváděli vodní nádrž Seč, a to konkrétně ve 27,27 % (30) případech. S odstupem 5 odpovědí (22,73 %; 25) se na druhém místě umístilo celkově město Seč. Zřícenina hradu Oheb byla třetím (20 %; 22) nejčastěji zmiňovaným místem. V 15,45 % (17) případech respondenti uvedli místo mimo sledovaný mikroregion, což je ale o poznání méně, než uváděli místní obyvatelé (viz kapitola 4.3.1, otázka č. 5). Všechny odpovědi jsou uvedeny v tabulce č. 36 a následně jsou graficky znázorněny (graf č. 16).

Tabulka 36 - Místa, která by měli turisté navštívit

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vodní nádrž Seč	30	27,27 %
Město Seč	25	22,73 %
Zřícenina hradu Oheb	22	20 %
Nasavrky a keltský skanzen	15	13,64 %
Strádovské peklo	7	6,36 %
Prasel Polom	6	5,45 %
Jiné	21	19,09 %
Místa mimo mikroregion Centrum, Železných hor	17	15,45 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 16 - Místa, která by měli turisté navštívit

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 19 – Jaké místo byste naopak nedoporučil/a ostatním turistům navštívit?

Otevřená a zároveň nepovinná otázka byla určena pro všech 110 respondentů, avšak odpovědělo na ní pouze 8 dotázaných (n=8). Týkala se míst, která by naopak ostatním turistům nedoporučili navštívit. Polovina (50 %; 4) respondentů uvedla město Seč a její okolí. Jednotlivci (12,5 %; 1) pak uváděli město Nasavrky, hotel Jezerku, celé Železné hory a údolí řeky Chrudimky, které se nachází mezi přírodními rezervacemi Krkanka a Strádovské peklo.

Tabulka 37 - Místa, která by neměli turisté navštívit

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Seč a okolí	4	50 %
Nasavrky	1	12,5 %
Hotel Jezerka	1	12,5 %
Celé Železné hory	1	12,5 %
Údolí řeky Chrudimky	1	12,5 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 20 – Je podle Vás dostačující zastoupení hromadné veřejné dopravy v daném mikroregionu?

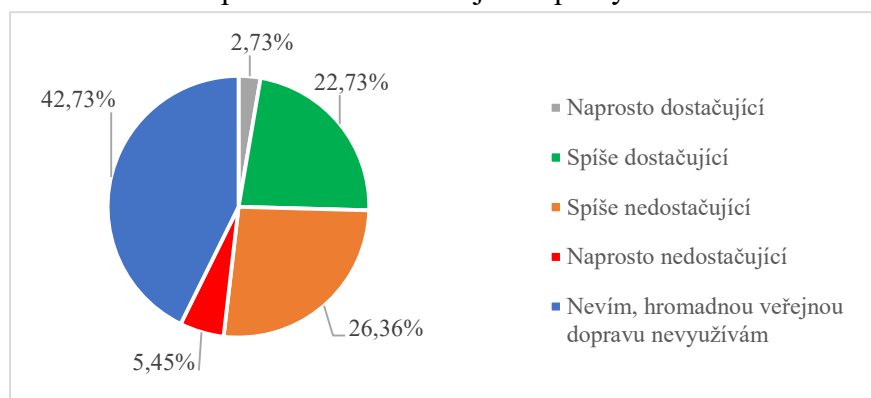
Stejně jako místním obyvatelům, byla i návštěvníkům (n=110) položena otázka ohledně kvality hromadné veřejné dopravy. I v tomto případě nejvíce (42,73 %; 47) dotázaných uvedlo, že hromadnou veřejnou dopravu nevyužívají, tudíž situaci nemohou posoudit. Spíše nedostačující zastoupení pak hodnotí celkem 26,36 % (29) respondentů, což je stejně jako u místních obyvatel, druhá nejčtenější odpověď. Pro 22,73 % (25) dotázaných je doprava v regionu spíše dostačující, čímž se tato odpověď dostala na třetí místo, stejně jako u místních obyvatel. Všechny odpovědi jsou znázorněny v tabulce č. 38 a v grafu č. 17.

Tabulka 38 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Naprosto dostačující	3	2,73 %
Spíše dostačující	25	22,73 %
Spíše nedostačující	29	26,36 %
Naprosto nedostačující	6	5,45 %
Nevím, hromadnou veřejnou dopravu nevyužívám	47	42,73 %
Celkem	110	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 17 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 21 – Doporučil/a byste navštívit destinaci svým známým?

V této otázce měli respondenti (n=110) uvést, zda by svým známým doporučili danou oblast navštívit. Více než polovina (55,45 %; 61) dotázaných volila odpověď rozhodně ano. Druhou nejčtenější odpovědí byla možnost spíše ano, a to konkrétně ve 42,73 % (47) případech. Pouze 2 dotázaní volili negativní odpověď, přičemž 1 (0,91 %) respondent uvedl že by ji spíše nedoporučil a taktéž 1 (0,91 %) účastník šetření uvedl, že by ji rozhodně nedoporučil. Přehled odpovědí je vyobrazen v tabulce níže (tabulka č. 39).

Tabulka 39 - Atraktivita sledované oblasti

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Rozhodně ano	61	55,45 %
Spíše ano	47	42,73 %
Spíše ne	1	0,91 %
Rozhodně ne	1	0,91 %
Celkem	110	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 22 – Vnímáte nějaké nedostatky v rámci mikroregionu Centrum Železných hor, které omezují cestovní ruch?

Poslední otevřená, nepovinná otázka, kde mělo všech 110 respondentů možnost vyjádřit svůj subjektivní názor, se týkala nedostatků sledované oblasti, které omezují cestovní ruch ve sledované oblasti. Odpovědělo na ni celkem 20 respondentů (n=20). Nejčastějšími odpověďmi bylo nedostatečná kvalita silnic (20 %; 4) a dopravní spojení (20 %; 4). Dále dotazovaní uváděli například znečištěnou přírodu (15 %; 3) nebo nedostatečnou propagaci (10 %; 2). Celý přehled odpovědí se nachází v tabulce č. 40.

Tabulka 40 - Nedostatky omezující cestovní ruch

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Dopravní spojení	4	20 %
Nedostatečná kvalita silnic	4	20 %
Znečištěná příroda	3	15 %
Kulturní vyžití	3	15 %
Kůrovcová kalamita a zničené lesy	2	10 %
Nedostatečná propagace	2	10 %
Jiné	2	10 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 23 – Jste:

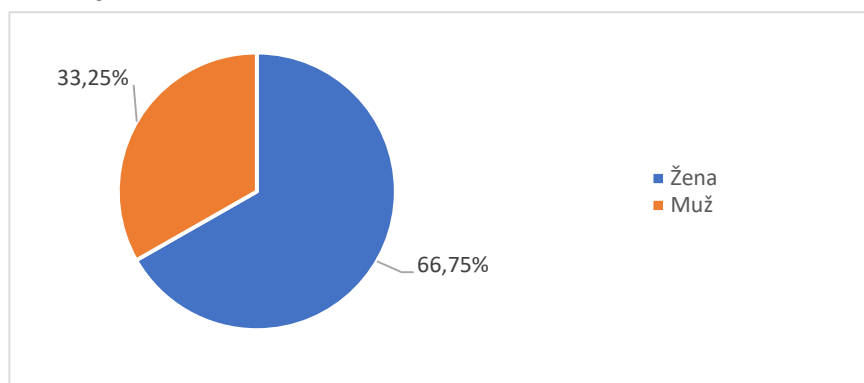
Šetření se účastnilo celkem 406 respondentů (n=406), z nichž bylo 66,75 % (271) žen a 33,25 % (135) mužů. Oproti verzi pro místní obyvatele není zastoupení obou pohlaví tak vyrovnané. Výsledky jsou pak zobrazeny jak v tabulce č. 41, tak v grafu č. 18.

Tabulka 41 - Pohlaví

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Žena	271	66,75 %
Muž	135	33,25 %
Celkem	406	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 18 - Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 24 – Jaký je Váš věk?

Otázka sociodemografického charakteru se týkala věkové rozložení respondentů (n=406) v rámci šetření. Nadpoloviční většina (55,42 %; 225) se pohybuje ve věku 21-30 let. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou (14,78 %; 60) jsou lidé ve věku 31-40 let. Nejméně respondentům (1,72 %; 7) je 61-70 let. Toto dotazníkové šetření probíhalo především online formou, a to konkrétně prostřednictvím sociálních sítí Facebook a Instagram. Tyto sociální sítě využívá především mladší generace, a proto je věkové rozložení odlišné oproti šetření, které probíhalo mezi místními obyvateli.

Tabulka 42 - Věk

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
15-20 let	40	9,85 %
21-30 let	225	55,42 %
31-40 let	60	14,78 %
41-50 let	35	8,62 %
51-60 let	30	7,39 %
61-70 let	7	1,72 %
71 let a více	9	2,22 %
Celkem	406	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 25 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Další otázka, která byla respondentům (n=406) položena, se týkala jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Šetření se účastnilo nejvíce respondentů s vysokoškolským vzděláním, kterých byla téměř polovina (44,83 %; 182). Více než třetinu (39,66 %; 161) tvoří lidé se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou. Celkový přehled respondentů a jejich nejvyšší dosažené vzdělání je vyobrazen v tabulce č. 43.

Tabulka 43 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nedokončené základní vzdělání	1	0,25 %
Základní	23	5,67 %
Středoškolské bez maturity	23	5,67 %
Středoškolské s maturitou	161	39,66 %
Vyšší odborné	16	3,94 %
Vysokoškolské	182	44,83 %
Celkem	406	100 % (100,02 %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 26 – Jste:

V otázce č. 26 měli respondenti (n=406) uvést jejich aktuální pracovní status. Více než třetina respondentů jsou zaměstnaní (42,61 %; 173) a studenti (36,7 %; 149). Nejméně dotázaných je v důchodu bez práce (3,45 %; 14) a lidí v důchodu, kteří stále pracují (0,74 %; 3). V tabulce č. 44 jsou zobrazeny všechny odpovědi.

Tabulka 44 - Pracovní status

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nezaměstnaný/á	15	3,69 %
Zaměstnaný/á	173	42,61 %
Podnikatel/ka	34	8,37 %
Student/ka	149	36,7 %
V důchodu bez práce	14	3,45 %
V důchodu a stále pracuji	3	0,74 %
Na mateřské/rodičovské dovolené	18	4,43 %
Celkem	406	100 % (99,99 %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Otázka č. 27 – V jakém kraji trvale žijete?

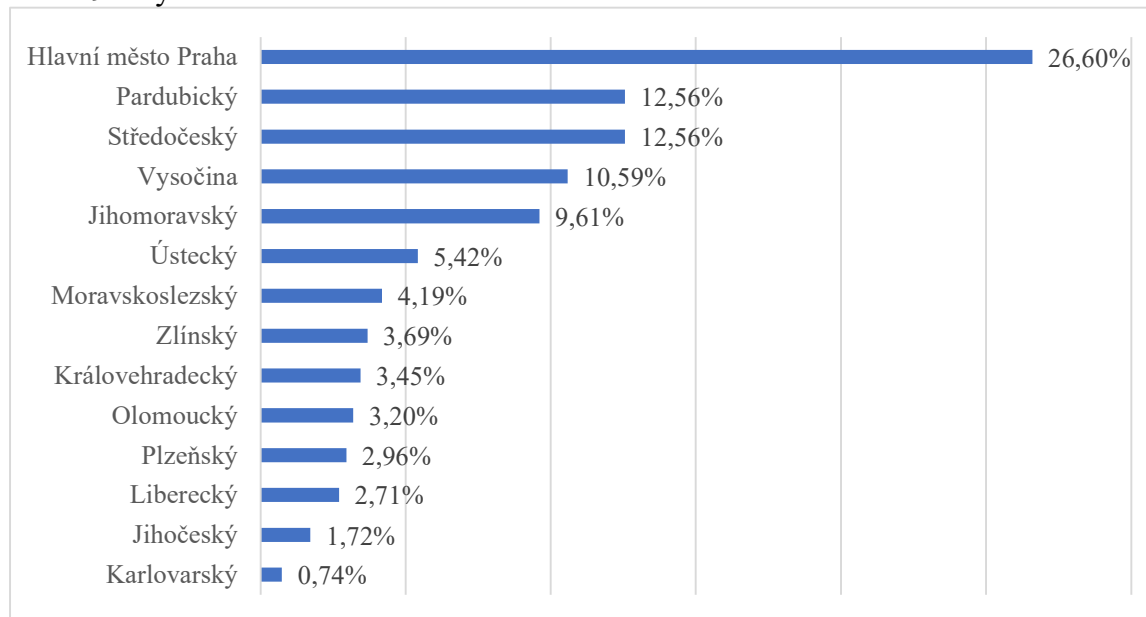
Na závěr bylo zjišťováno bydliště respondentů (n=406), přičemž se dotazníkového šetření účastnili zástupci ze všech krajů České republiky. Přibližně jedna čtvrtina (26,6 %; 108) dotázaných žije v hlavním městě, tedy v Praze. Jedna osmina dotázaných žije ve Středočeském (12,56 %; 51) a v Pardubickém kraji (12,56 %; 51). Nejméně dotázaných bydlí v kraji Jihočeském (1,72 %; 7) a v Karlovarském (0,74 %; 3) Všechny odpovědi jsou zaneseny do tabulky č. 45 a následně jsou i graficky znázorněny (graf č. 19).

Tabulka 45 - Bydliště

Odpoověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hlavní město Praha	108	26,6 %
Středočeský	51	12,56 %
Jihočeský	7	1,72 %
Plzeňský	12	2,96 %
Karlovarský	3	0,74 %
Ústecký	22	5,42 %
Liberecký	11	2,71 %
Královehradecký	14	3,45 %
Pardubický	51	12,56 %
Vysočina	43	10,59 %
Jihomoravský	39	9,61 %
Zlínský	15	3,69 %
Olomoucký	13	3,2 %
Moravskoslezský	17	4,19 %
Celkem	406	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Graf 19 - Bydliště

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu

Na základě zjištěných dat z Českého statistického úřadu jsou níže vypočítány hodnoty jednotlivých ukazatelů pro obec Seč, která je z mikroregionu Centrum Železných hor nejnavštěvovanější a nejčastěji hlavním či dokonce jediným cílem návštěvy sledované destinace. Tento předpoklad vychází jak z již zpracovaných dat dotazníkové šetření, tak

z empirického výzkumu autorky této práce. Výsledky u každého ukazatele jsou přehledně vyobrazeny v tabulce a následně jsou zaneseny do spojnicových grafů. Poslední dostupná data jsou za rok 2021, sledovaným obdobím jsou tedy roky 2014 až 2021.

Míra turistické penetrace (angl. Tourist Penetration rate – TPR)

První vybraný ukazatel „*poměřuje počet dní strávených za rok v destinaci turisty s počtem dní strávených v destinaci místními obyvateli*“ (Zelenka a Pásková, 2012). Po vypočtení daného vzorce je pak zjištěn průměrný počet turistů za den na 100 obyvatel sledované oblasti. Výsledky v tabulce č. 46 jsou vypočítány dle rovnice č. 1.

Rovnice 1 - Vzorec pro výpočet míry turistické penetrace

$$TPR = \frac{\text{průměrná délka poytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů obce} * \text{počet dní v roce}} * 100 \quad (1)$$

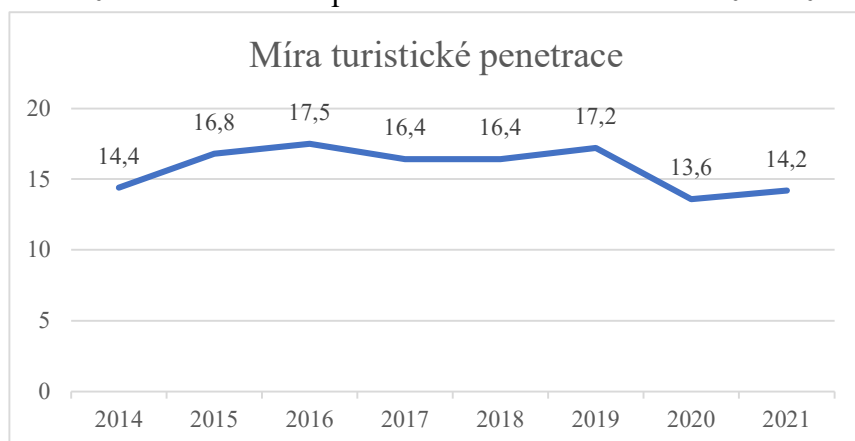
Tabulka 46 - Míra turistické penetrace v obci Seč v letech 2014-2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměrná délka pobytu turistů	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,5	2,4
Počet turistů	42 229	46 803	49 057	46 469	49 058	51 886	34 917	37 477
Počet rezidentů obce	1 684	1 680	1 684	1 708	1 720	1 737	1 753	1 738
Počet dní v roce	365	365	366	365	365	365	366	365
TPR	14,4	16,8	17,5	16,4	16,4	17,2	13,6	14,2

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Z tabulky výše je patrné, že míra turistické penetrace v obci Seč, ve sledovaných letech 2014 až 2021 nabývala hodnot od 13,6 do 17,5. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v roce 2020 (13,6) a v roce 2021 (14,2), což je zapříčiněno koronavirovou pandemií, kvůli které bylo výrazně omezeno cestování. Naopak nejvíce turistů na den bylo v obci Seč v roce 2016 (17,5) a v roce 2019 (17,2), tedy rok před již zmiňovanou pandemií. Za všech 8 sledovaných let se v obci Seč nachází každý den v průměru 16 turistů (po zaokrouhlení na celá čísla) na 100 obyvatel. Hodnoty za jednotlivé roky jsou vyneseny taktéž v grafu č. 20.

Graf 20 - Míra turistické penetrace v obci Seč v letech 2014-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Hustota výskytu turistů (angl. Tourist density ratio – TDR)

Na základě tohoto ukazatele se poměruje počet dní, které turisté strávili v destinaci za rok, s plochou dané destinace měřené v km². Výsledná hodnota se dále přepočítá na jeden den (Zelenka a Pásková, 2012). Z výsledků se dá pak tedy konkrétně vyčíst, kolik turistů se v průměru za den nachází ve sledované oblasti na 1 km². K výsledkům v tabulce č. 47 byla využita rovnice č. 2.

Rovnice 2 - Vzorec pro výpočet hustoty výskytu turistů

$$TDR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{celková plocha destinace v km}^2 * \text{počet dní v roce}} \quad (2)$$

Tabulka 47 - Hustota výskytu turistů v obci Seč v letech 2014-2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměrná délka pobytu turistů	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,5	2,4
Počet turistů	42 229	46 803	49 057	46 469	49 058	51 886	34 91	37 477
Celková rozloha v km ²	36,68							
Počet dní v roce	365	365	366	365	365	365	366	365
TDR	6,6	7,7	8	7,6	7,8	8,1	6,5	6,7

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

V letech 2015 až 2019 se jedná o celkem vyrovnané výsledky. Nejvíce vyskytujících se turistů (8,1) na 1 km² bylo v roce 2019, tedy rok před koronavirovou pandemií. Následující rok (2020) byl zaznamenán výrazný pokles, kdy se na 1 km² nacházelo ve sledované lokalitě 6,5 turistů. Pandemií byl ovlivněn i rok 2021, kdy byla stále určitá

omezení, co se cestování týče, avšak i přes tento fakt, byl o jednu desetinu horší výsledek v roce 2014 (6,6). Veškeré výsledky jsou zaneseny i do grafu č. 21.

Graf 21 - Hustota výskytu turistů v obci Seč v letech 2014-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Míra turistické intenzity (angl. Tourist intensity rate – TIR)

Pomocí tohoto ukazatele je poměřováno kolik turistů se v destinaci ročně nachází na 100 místních obyvatel. K výpočtu byla využita rovnice č. 3 (Zelenka a Pásková, 2012).

Rovnice 3 - Vzorec pro výpočet míry turistické intenzity

$$TIR = \frac{\text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů obce}} * 100 \quad (3)$$

Tabulka 48 - Míra turistické intenzity v obci Seč v letech 2014-2021

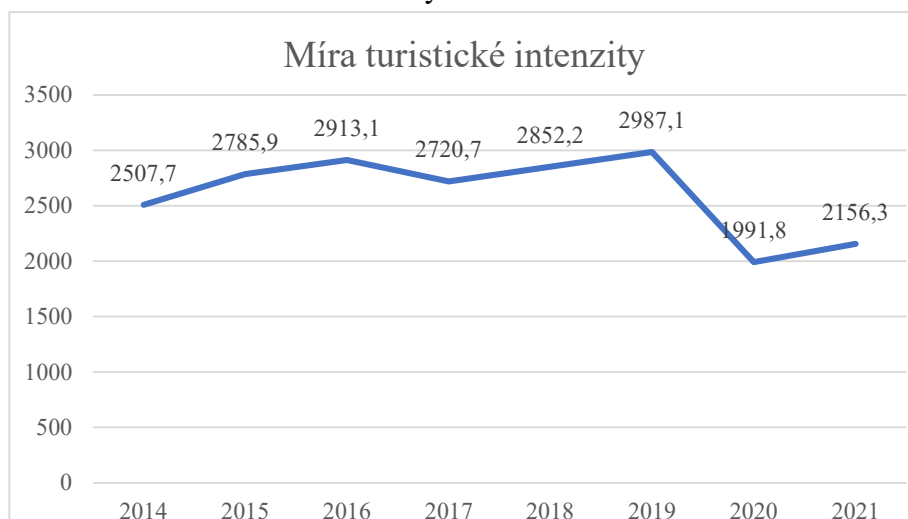
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet turistů	42 229	46 803	49 057	46 469	49 058	51 886	34 917	37 477
Počet rezidentů obce	1 684	1 680	1 684	1 708	1 720	1 737	1 753	1 738
TIR	2 507,7	2 785,9	2 913,1	2 720,7	2 852,2	2 987,1	1 991,8	2 156,3

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Ve sledovaných letech 2014 až 2021 se v obci Seč na 100 místních obyvatel nacházelo v průměru 2 345 (po zaokrouhlení na celá čísla) turistů ročně. Nejvýznamnějším rokem v oblasti cestovního ruchu byl pro sledovanou obec rok 2019, kdy se zde na 100 místních obyvatel nacházelo téměř 3 000 (přesně 2 987,1) návštěvníků. Naopak v roce 2020 navštívilo obec nejméně turistů za posledních 8 let. Jednalo se konkrétně o 33,3% pokles,

kdy návštěvnost nedosahovala ani 2 000 (přesně 1991,8) turistů na 100 rezidentů obce. Jak již bylo zmíněno výše příčinou byla koronavirová pandemie, která trvala i v roce 2021, což je patrné i z výsledků v grafu č. 22.

Graf 22 - Míra turistické intenzity v obci Seč v letech 2014-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Defertova turistická funkce (angl. Defert tourist function rate – TF)

Defertova funkce se obecně využívá k zjištění zatížení daného území, jejíž výsledkem je možný počet potenciálních návštěvníků destinace na 100 místních obyvatel. Musil a kolektiv (2008) uvádí i rozmezí hodnot, kterých může nabývat:

- TF < 4 téměř žádná turistická aktivita
- TF = 4–10 nevýrazná turistická aktivita
- TF = 10–40 destinace s významnou, ale ne převažující funkcí turismu
- TF = 40–100 převážně turistická destinace
- TF = 100–500 významná destinace cestovního ruchu
- TF > 500 hyperturistická destinace

Defertova funkce v obci Seč je vypočítána na základě rovnice č. 4 dle Zelenky a Páskové (2012).

Rovnice 4 - Vzorec pro výpočet Defertovy turistické funkce

$$TF = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{počet rezidentů obce}} * 100 \quad (4)$$

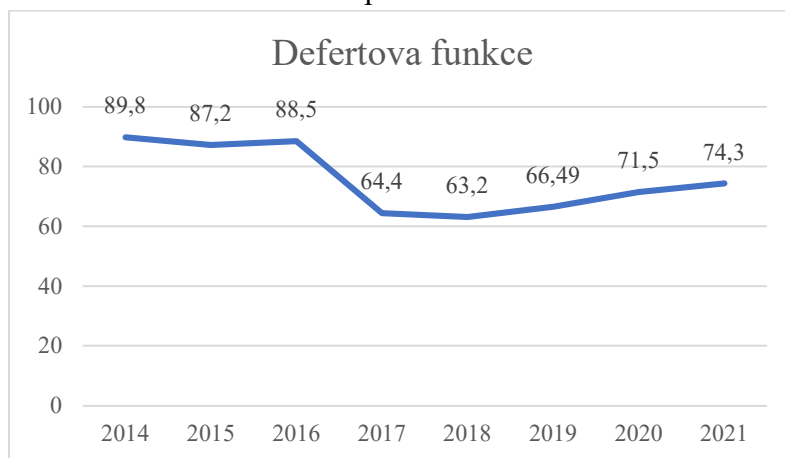
Tabulka 49 - Defertova funkce pro obec Seč za období 2014-2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet stálých lůžek HUZ	1 512	1 465	1 491	1 100	1 087	1 155	1 254	1 292
Počet rezidentů obce	1 684	1 680	1 684	1 708	1 720	1 737	1 753	1 738
TF	89,8	87,2	88,5	64,4	63,2	66,49	71,5	74,3

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

V tabulce č. 49 jsou vypočítány hodnoty Defertovy funkce za posledních 8 let, tedy za rok 2014 až 2021. V celém sledovaném období je obec považována za převážně turistickou destinaci, jelikož se hodnoty lokality pohybují v intervalu Defertovy funkce od 40 do 100 bodů, konkrétně nabývají hodnot 63,2 až 89,8. Z výsledků je patrné, že nejvyšší počet potenciálních návštěvníků na 100 obyvatel byl v letech 2014 až 2016. Od roku 2017 až 2019 došlo ve sledované obci k výraznějšímu propadu, což je patrné i z grafu č. 23. Od roku 2020 je opět zaznamenán nárůst.

Graf 23 - Defertova funkce pro obec Seč za období 2014-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Index turistického zatížení území (angl. Impact of tourism activities on the locality – TL)

Poslední zvolený ukazatel měří, kolik stálých lůžek připadá na 1 km² sledované destinace, a zároveň tedy vypovídá o tom, jak je území turisticky zatíženo. Výsledky v tabulce č. 50 jsou vypočteny pomocí rovnice č. 5 (Zelenka a Pásková, 2012).

Rovnice 5 - Vzorec pro výpočet indexu turistického zatížení území

$$TL = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{celková plocha destinace v km}^2} \quad (5)$$

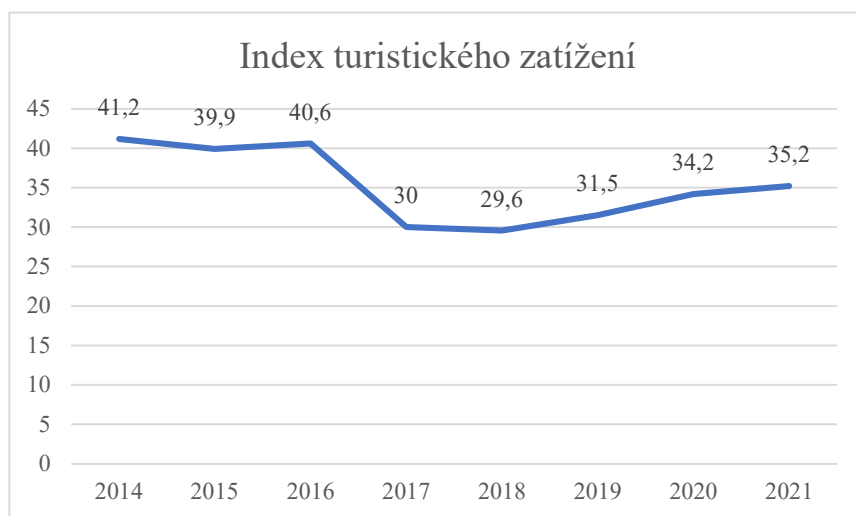
Tabulka 50 - Index turistického zatížení v obci Seč v letech 2014-2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet stálých lůžek HUZ	1 512	1 465	1 491	1 100	1 087	1 155	1 254	1 292
Celková rozloha v km ²	36,68							
TL	41,2	39,9	40,6	30	29,6	31,5	34,2	35,2

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

V obci Seč se v průměru za všech 8 let (2014-2021) nachází 35 lůžek (po zaokrouhlení na celá čísla) na 1 km² za rok. Nejvíce lůžek na km² bylo zaznamenáno mezi lety 2014 až 2016. Naopak v letech 2017 až 2019 bylo v obci Seč nejméně lůžek na km². Od roku 2020 se opět množství lůžek na 1 km² zvyšuje.

Graf 24 - Index turistického zatížení v obci Seč v letech 2014-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

V této části jsou nejprve zhodnoceny a diskutovány nejdůležitější poznatky z vlastní části práce a následně jsou zpracovány návrhy a doporučení vedoucí ke zlepšení situace ve sledovaném mikroregionu.

5.1 Zhodnocení výsledků a diskuze

Mikroregionu Centrum Železných hor se nachází v Pardubickém kraji, konkrétně v okrese Chrudim. Celou svou rozlohou se rozkládá na území CHKO Železných hor.

Pomocí charakteristiky lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) byl určen potenciál cestovního ruchu ve sledované destinaci. Nejprve byly charakterizovány jednotlivé oblasti potenciálu cestovního ruchu, následně jim byly přiřazeny body dle předem stanovených kritérií, a byly tak zařazeny do určité zóny. Na základě zjištěných informací získal mikroregion Centrum Železných hor celkem 175 bodů, a tím pádem spadá do zóny velmi vysokého potenciálu.

Dle vypracovaných informací o regionu se jedná o oblast, ve které dominují spíše pozoruhodnosti přírodního charakteru, což potvrzuje i Bína (2002), který ve své práci zobrazuje mapu celé České republiky a jednotlivé obce zařazuje do určitých typů, které mohou být přírodní, smíšené, kulturní nebo obce bez potenciálu. Co se týče obcí z hodnoceného mikroregionu, tak téměř všechny jsou typem přírodním a některé spadají do smíšeného typu. Žádná obec není pouze kulturním typem, ale také se zde nenachází žádná obec bez potenciálu.

Sledovaná oblast je bohatá především na přírodní rezervace, vodní plochy určené k rekreaci, turistické trasy a cyklotrasy. Dle Vystoupila, Šauera a Repíka (2017) se jedná o destinaci, která má velmi příznivé přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Taktéž uvedli, že se v této lokalitě nacházejí převážně plochy určené k vodní rekreaci. Oblast disponuje také 6 běžkařskými tratěmi a jejich provozovatelem je právě mikroregion Centrum Železných hor. Jedná se však o menší tratě, které lze využívat jen v případě přízných sněhových podmínek, kdy jsou i upravovány, avšak nejsou záměrně uměle zasněžovány a jelikož se nejedná o horskou oblast, tak zde není možné běžecké lyžování provozovat celou zimní sezónu. Výhodou je, že jsou tratě vzájemně propojeny, a tudíž je zde možnost tratě různě kombinovat.

Co se týče možnosti horolezectví, závěsného létání nebo sjezdového lyžování, tak tento typ sportovních aktivit není v oblasti možný vůbec. Taktéž oblast není vhodná k pozorování vodních ptáků, a stejně tak se zde nenacházejí žádná lázeňská střediska. Destinace se nenachází ani v bezprostřední blízkosti státních hranic, tudíž ani příhraniční specifika nemohla být ohodnocena žádnými body.

V mikroregionu je možné navštívit i některé kulturně historické památky, kterými jsou především zámek v Nasavrkách, zřícenina hradu Oheb, který je součástí stejnojmenné přírodní rezervace, zříceninu hradu Strádov či Keltský skanzen, který se taktéž nachází v Nasavrkách a ukazuje, jak se žilo v době železné. V destinaci se také konají kongresy a konference celostátního významu, a to konkrétně v hotelu Jezerka v obci Seč. Nejvýznamnější kulturní akcí tohoto regionu, která je taktéž celorepublikového charakteru, je akce Přehrady Fest. Jedná se o dvoudenní hudební festival, který se odehrává každoročně v srpnu u vodní nádrže Seč. Další akce mají spíše regionální význam a jedná se například o myslivecký dětský den v Libkově nebo o Nasavrcké hudební léto. Mezi sportovní akce se pak řadí orientační běh zvaný Železný Kelt, při kterém je možnost vyzkoušet si různé dnes již netradiční disciplíny nebo si osvojit nové dovednosti. Rally Železné hory je automobilový závod, který má v regionu mnoholetou tradici. Začíná ve městě Chrudim a jeho trasy vedou i skrze obce sledované destinace. Místní produkty zde mají také své zastoupení, a to především med z Nasavrck či Železnohorská medovina. Vyhledávaným místem je také pivovar Libora Hančara v Počátcích. Dlouholetou tradici zde má také ruční dřevorezba ze Seče.

Dotazníkové šetření probíhalo odděleně mezi dvěma hlavními cílovými skupinami. První dotazník byl určen pro místní obyvatele, který vyplnilo celkem 95 respondentů. Šetření bylo zaměřeno především na trávení volného času místních, jejich názory na turisty, dopravu či zastupitelstvo obce. Dále bylo zjišťováno, jaká místa v mikroregionu navštívili a jaké vnímají nedostatky v této oblasti.

První otázka byla zaměřena na to, jak místní obyvatele nejčastěji tráví čas v daném regionu. Více jak polovina respondentů tráví čas především prací v domě a na zahradě (58,95 %). Další odpovědi byly celkem rovnoměrně zastoupeny, avšak další nejvíce častou činností místních je rekreace u vody (42,11 %), trávení volného času doma s rodinou (41,05 %) a pěší turistika (38,95 %).

V další otázce mělo být zjištěno, zda se místní obyvatelé účastní některých sportovních a kulturně společenských akcí, kde více než polovina (58,95 %) dotázaných

uvedla, že se účastní sportovních akcí a téměř polovina (45,26 %) respondentů chodí na hudební koncerty. 42,11 % se účastní trhů a jarmarků. Vzhledem k poznatkům zjištěných během vypracování lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) se jedná spíše o akce regionálního charakteru. Pouhých 8,42 % uvedlo, že se neúčastní žádných akcí tohoto typu. Účastníci šetření měli dále uvést, jak se o těchto akcích nejčastěji dozvídají. V nadpoloviční (64,21 %) většině získávají informace od známých, přátel či rodiny a v 53,68 % případech využívají sociální sítě. Asi třetina dotázaných (35,79 %) se informuje pomocí internetových stránek. Naopak noviny a časopisy využívá pouze 5,26 %, stejně tak informační centrum není osvědčeným zdrojem informací, jelikož tuto možnost uvedli pouze 3,16 % respondentů

V otázce, kde měli dotázaní uvést, které místo již ve sledované mikroregionu navštívili, všichni s výjimkou jednoho respondenta (98,95 %) uvedli, že navštívili vodní nádrž Seč a téměř všichni (96,84 %) uvedli i zříceninu hradu Oheb, která se tyčí právě nad přehradní nádrží Seč. Další otázka navazovala na tu předchozí a dotázaní měli svými slovy napsat, jaké místo by doporučili ostatním navštívit. V této otázce třetina (32,63 %) dotázaných uvedla místa, která leží mimo sledovaný mikroregion a při jejich součtu šlo tak o nejčtenější odpovědi. Všechna tato místa leží v Železných horách, avšak jedná se již o jiný mikroregion. Je patrné, že místní obyvatelé nejsou zcela obeznámeni s polohou mikroregionu, i přesto, že všechny obce byly na začátku dotazníku vyjmenovány a byla přiložena i jeho mapa. Celkově je spíše propagován celý MAS Železnohorský region nebo CHKO Železných hor, samostatné mikroregiony jsou opomíjeny anebo se samy velmi neangažují do propagace regionu, což může být důvodem, proč místní označovali převážně místa mimo sledovaný region. Následovala otázka, kde měli respondenti naopak uvést, které místo by nedoporučili navštívit. Z celkových 95 respondentů tuto možnost využilo pouhých 17 dotázaných (n=17). Z nich téměř čtvrtina (23,53 %) uvedla místo mimo mikroregion. Nejčtenější odpovědí ve sledovaném mikroregionu bylo město Seč, a to ve 23,53 % případech. Druhou nejčtenější odpovědí byl zámek Lipka (17,65 %).

Přínos rozvoje cestovního ruchu shledávají místní především ve zlepšení občanské vybavenosti, kdy tuto odpověď uvedla více než polovina (57,89 %) dotázaných. Téměř polovina uvedla shodně dvě odpovědi, jimiž je lepší kulturní život (45,26 %) a zlepšení infrastruktury obce (45,26 %). Pozitivní je, že pouhých 10,53 % uvedlo, že žádný přínos nevidí. Navazující byla otázka, ve které se zjišťovalo, jak vnímají přítomnost turistů právě místní obyvatelé. Více než polovina (58,95 %) hodnotí přítomnost turistů spíše pozitivně. Ostatní je hodnotí naprosto pozitivně nebo jejich přítomnost nevnímají. Pouhých

7 respondentů hodnotí turisty spíše nebo naprosto negativně, kdy důvodem je to, že jsou hluční, znečišťují a poškozují přírodu. Touto otázkou se již zabývala CHKO Železné hory, v Konceptu práce s návštěvnickou veřejností (2019-2020), kde byly zároveň navrženy opatření, která by znečištění přírody eliminovala. Jedná se například o zajištění toalet a odpadkových košů na tříděný odpad u oficiálních parkovišť, komunikace s návštěvníky pomocí výstražných tabulí nebo nepodporování umístování odpadkových košů ve volné přírodě, kde je složité odpadky dále likvidovat. Sama autorka práce vnímá zlepšení znečištěné přírody, a to především kolem Sečské přehrady, kde často tráví letní sezónu. Každoročně se konají srazy dobrovolníků, kteří kolem Sečské přehrady sbírají odpadky, a snaží se tak situaci ohledně znečištěné přírody zlepšit, což potvrzuje i článek z Chrudimského deníku (2021).

Zájem zastupitelstva o rozvoj cestovního ruchu je místními obyvateli vnímán téměř z poloviny (44,21 %) spíše pozitivně. Přibližně třetina (28,42 %) vnímá zájem zastupitelstva obce spíše negativně a 16,84 % má k této otázce neutrální postoj. Z vlastní zkušenosti autorky práce se potvrzuje spíše to, že obce o rozvoj turismu nejeví velký zájem. Při snaze kontaktovat jednotlivé obce prostřednictvím facebookových stránek, jí přišla odpověď pouze od jedné obce. Autorka práce se snažila kontaktovat i předsedu mikroregionu skrze emailovou adresu, kterou mají uvedenou na jejich stránkách, avšak i v tomto případě se odpovědi nedočkala.

V otázce, která se týkala zastoupení hromadné veřejné dopravy, nejčastěji respondenti uvedli, že ji nevyužívají. Jedná se tak o více než třetinu (40 %). Ti, co hromadnou veřejnou dopravu využívají, uvedli, že je spíše nedostačující (31,58 %). Naprosto spokojeni jsou pouze 4,21 % dotázaných. I v otázce, která se týkala nedostatku v mikroregionu, se nejčastěji objevovalo právě dopravní spojení, a to v 18,37 % případech. Dalšími častými odpověďmi byla kůrovcová kalamita (12,24 %) a nedostatečná kvalita silnic (12,24 %). Další nedostatky místní spatřují v nedostatečné kvalitě cyklostezek či minimální kulturní vyžití.

Nevhodné propojení cyklistických tras je problémem, se kterým se destinace potýká již delší dobu, důvodem je především velké množství soukromých pozemků, přes které není možné stezku vést, jelikož se o tom nejednalo s vlastníky (Konceptu práce s návštěvnickou veřejností, 2019-2020).

Druhého dotazníkové šetření se účastnili ostatní občané České republiky, kteří jsou návštěvníky či potenciálními návštěvníky destinace. Těchto respondentů bylo celkem 406.

V tomto dotazníku měly být taktéž zjištěny preference a názory o dané lokalitě, ale také jakých služeb a v jakém rozsahu je využili a u potenciálních návštěvníků mělo být zjištěno, jak by dovolenou v dané lokalitě trávili. Některé otázky byly položeny jak místním obyvatelům, tak návštěvníkům, aby bylo možné porovnat jejich preference a mínění o oblasti.

Účastníkům druhého šetření byla položena podobná otázka, jako místním a týkala se získávání informací o destinacích a inspirace při výběru dovolené. Pořadí prvních třech odpovědí bylo totožné. Téměř tři čtvrtiny (74,63 %) dotázaných čerpá informace od známých, přátel a rodiny. Více než polovina (52,43 %) se inspiruje na sociálních sítích a asi polovina (50,25 %) vyhledává informace na internetových stránkách. MAS Železnohorský region (2016) provedla dotazníkové šetření, které primárně sloužilo k další analýze pro Strategii komunitně vedeného místního rozvoje MAS Železnohorský region 2014-2020. V dotazníku byla respondentům položena obdobná otázka, a i v tomto případě se nejvíce lidí o lokalitách dozvídá od známých (33 %), z blíže nespecifikovaných propagačních materiálů (23 %) a z internetu (22 %).

Další otázka selektovala respondenty do 3 různých skupin podle toho, zda již oblast navštívili či nikoli a případně zda v budoucnu návštěvu plánují. Z celkových 406 respondentů oblast navštívila pouhá necelá třetina (27,09 %) dotázaných. Nejvíce (33,74 %) respondentů pak uvedlo, že sice oblast neznají, ale v budoucnu by ji rádi navštívili. Společně s nimi byli do skupiny zařazeni dotázaní, kteří uvedli že oblast sice znají, avšak nikdy zde nebyli, ale návštěvu taktéž plánují. Celkově se jedná o 14, 53 % respondentů. Poslední skupinou byli ti, co oblast sice znají, ale návštěvu neplánují (6,9 %) a ti, co oblast neznají a zároveň, taktéž neplánují v oblasti trávit dovolenou (17,73 %). Tito respondenti měli následně uvést, proč o danou lokalitu nemají zájem, kde nejčastěji uváděli, že je pro ně destinace málo atraktivní, a to ve 42 % případech. Necelá třetina dotázaných uvedla, že je oblast velmi vzdálená (29 %), ale podobné procento uvedlo že nemá zájem o domácí cestovní ruch (28 %). Ve vlastních odpovědích se pak často objevovalo, že o této lokalitě nikdy neslyšeli, a proto neví, proč by ji měli navštívit. Z této odpovědi je zřejmé, že oblast není dostatečně propagována. Po této otázce byli respondenti odkázáni na otázky sociodemografického charakteru a tím pro ně dotazník končil.

Respondentů, kteří sice oblast nenavštívili, ale v budoucnu návštěvu plánují bylo celkem 196 a jednalo se tak o nejčtenější skupinu. Na začátek bylo zjišťováno, proč by danou oblast navštívili, kdy více než tři čtvrtiny (82, 65 %) uvedlo, že by do mikroregionu jelo za

pěší turistikou, což je s ohledem na turistické trasy a přírodní pozoruhodnosti určitě vhodnou volbou. Více než polovina (61,73 %) by navštěvovala města či památky. Rekreační u vody by využila necelá polovina (48,47 %) dotázaných. Téměř polovina (45,92 %) respondentů by v destinaci trávilo 1 až 2 noci. Méně než desetina (3,57 %) by se zde zdrželo více než týden. Nejpreferovanějším ubytováním mezi potenciálními návštěvníky jsou pak penziony, které označila více než polovina (58,16 %) dotázaných. Druhou nejčastější odpovědí je pak ubytování v chatě či chalupě (40,31 %), což je vzhledem k množství ubytovacích kapacit ta reálnější varianta. Nikdo z dotázaných by naopak nepreferoval ubytování v motelu. Více než polovina potenciálních návštěvníků by mikroregion navštívila nejspíše s rodinou (60,2 %), s partnerkou či partnerem (57,14 %) nebo s přáteli (54,59 %). Více než tři čtvrtiny (82,14 %) respondentů by pro cestu do destinace využily automobil. Preferovaným ročním obdobím by bylo léto, které zvolily také přibližně tři čtvrtiny dotázaných (77,04 %), naopak v zimě by do destinace cestovalo pouhých 13,27 % respondentů.

Dále byl již dotazník směřován k těm, kteří sledovaný mikroregion navštívili (n=110). Do mikroregionu nejvíce lidí cestuje za pěší turistikou (62 %) a za rekreací u vody (61 %). Tuto možnost označilo i poměrně velká část potenciálních návštěvníků tohoto šetření. Již zmiňovaná MAS Železnohorský region (2016) v rámci analýzy provedla též dotazníkové šetření, kde nejčastější odpovědí bylo poznání přírody a kulturních památek (31 %). Druhou nejčastější odpovědí byla relaxace (22 %). Ve 20 % uváděli pěší turistiku, která je v této práci na prvním místě, avšak pěší turistika, případně i cykloturistika, úzce souvisí právě s poznáním přírody a kulturních památek.

Návštěvníci do destinace cestují převážně v letní sezóně, a to v 88,18 %. Jedná se o poměrně vysoké procento, stejně jako u potenciálních návštěvníků. Více než třetina (34,55 %) jezdí do mikroregionu i v zimním období, což je naopak oproti potenciálním návštěvníkům o dost více. Nikdo z těchto respondentů však nejede do destinace za běžeckým lyžováním, a to i přes to, že bylo zjištěno, že se zde nachází 6 běžeckých tratí, které jsou v případě příznivých podmínek upravovány. Je dost možné, že turisté o této možnosti ani nevědí, a proto by byla vhodná propagace ze strany mikroregionu Centrum Železných hor, který se o trasy stará.

Více než polovina (65,45 %) dotázaných oblast navštěvuje s rodinou. S přáteli (43,64 %) a s partnerkou či partnerem (36,36 %) navštěvuje oblast více než třetina respondentů. Zde jsou určité neshody s šetřením MAS Železnohorského regionu (2016), kde

byly rodiny zastoupeny pouhými 22 %. V 61 % případech se jednalo o návštěvu s partnerem či partnerkou nebo s přáteli.

Překvapivé odpovědi byly i u otázky, která se týkala délky pobytu, kdy nejčastěji návštěvníci uváděli shodně 3-6 nocí (27,27 %) a 6 nocí a více (27,27 %). Naopak nejméně (20,91 %) turistů se zde zdržuje 1-2 noc, vcelku se však jedná o celkem vyrovnané výsledky. Potenciální návštěvníci u této otázky volili spíše 1 až 2 noci a nejméně zastoupeno bylo 6 nocí a více. Stejně tak je v rozporu i dotazník MAS Železnohorského regionu (2016), kdy nejvíce návštěvníků jezdí do destinace na jednodenní výlet (40 %). Na déle, než týden do destinace cestují lidé především z pracovních důvodů, a to ve 20 %.

Asi třetina dotázaných se nejčastěji ubytovává v soukromém ubytování, tj. u rodiny či přátel (31,82 %) nebo v chatě či chalupě (30 %). Naopak penzion, který potenciální návštěvníci uváděli jako nejčastější, je v tomto případě jednou z méně označovaných odpovědí, kdy se jedná konkrétně o 6,36% zastoupení. Důvodem je jistě nabídka ubytovacích služeb, kdy se kolem Sečské přehrady nacházejí především chatové oblasti, kde soukromníci často nabízejí své ubytovací jednotky ke krátkodobému pronájmu.

Naprostá většina se do destinace dopravuje automobilem (93,64 %), kdy jedním faktorem je samozřejmě určitý komfort a rychlost přepravy. Druhým faktorem pak může být nedostatečné zastoupení veřejné hromadné dopravy, přibližně čtvrtina (26,36 %) dotázaných ohodnotilo jako spíše nedostačující a pouze 2,73 % uvedlo, že jsou s veřejnou hromadnou dopravou naprosto spokojeni. Otázka týkající se dopravy byla nejhůře ohodnocena i v případě hodnocení na škále (1 - nejlepší, 5 - nejhorší) v 5 různých kategoriích, kterými byly právě zmiňované dopravní služby (2,73), dále se hodnotily přírodní podmínky (1,83), které naopak získaly nejlepší hodnocení. Dalšími hodnocenými kategoriemi byly ubytovací (2,31) a stravovací služby (2,40), kulturní vyžití (2,67) a možnost sportovních aktivit (2,08). Na dopravní spojení a na nedostatečnou kvalitu silnic si dále nejvíce respondenti stěžovali i v otázce, kde měli uvést nedostatky hodnocené destinace. Tento fakt se taktéž potvrdil v dotazníkovém šetření MAS Železnohorského regionu (2016), kde byly též nejhůře hodnoceny dopravní služby a nejlépe byly ohodnoceny právě přírodní pozoruhodnosti.

Mezi nejnavštěvovanější místa v destinaci patří vodní nádrž Seč (93,64 %) a zřícenina hradu Oheb (67,27 %). Tyto výsledky se více méně shodují i s výsledky šetření mezi místními obyvateli. Tyto fakta potvrzuje šetření MAS Železnohorského regionu (2016), kde byla Sečská přehrada taktéž velmi často označována. Dále o Sečské přehradě a jeho okolí, kde se nachází právě zmíněná zřícenina hradu Oheb hovoří i Koncepce práce

s návštěvnickou veřejností (2019-2020), kde je uvedeno, že se jedná o jedno z nejnavštěvovanějších míst celého CHKO Železných hor, tedy ne pouze sledovaného mikroregionu. V otázce, kde měli návštěvníci napsat místo, které by ostatním lidem doporučili navštívit se taktéž ve většině případech vyskytovalo město Seč a jeho okolí. V opačném případě, tedy místa, která by nedoporučili, bylo zaznamenáno pouze 8 odpovědí (n=8), kde polovina (50 %) z nich označili Seč a okolí. Při 110 respondentech se jedná o méně než desetinu (7,3 %) negativních odpovědí.

Na závěr bylo zjištěno, že více než polovina (55,45 %) by destinaci rozhodně doporučilo navštívit, dalších 42,73 % by ji spíše doporučilo a pouze dva (1,81 %) respondenti uvedli, že by oblast nedoporučili. Jedná se tak o velice příznivé výsledky, které potvrzují, že je sledovaný mikroregion z pohledu turistů atraktivní.

Za pomoci ukazatelů intenzity cestovního ruchu bylo zjištěno celkové zatížení obce Seč, která je z hodnocené destinace nejnavštěvovanější a často i hlavním nebo dokonce jediným cílem návštěvy tohoto mikroregionu. Což vyplývá nejen ze zpracovaných dat dotazníkové šetření, z četnosti ubytovacích kapacit, ale také ze zkušeností autorky této práce. Sledovaným obdobím jsou roky 2014 až 2021 a k výpočtům jsou využita data, která poskytl Český statistický úřad. Celkem bylo provedeno 5 různých výpočtů.

Pomocí Defertovy turistické funkce bylo vypočteno, že hodnoty se pohybují v rozmezí 63,2 až 89,8 bodů a obec se tak řadí mezi převážně turistickou destinaci, jak uvádí Musil a kolektiv (2008). Nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v roce 2014, kdy se ve sledované lokalitě nacházelo nejvíce stálých lůžek hromadných ubytovacích zařízení. Následující roky docházelo k jejich snižování, avšak počet rezidentů obce byl téměř neměnný. Od roku 2019 se opět začal počet lůžek zvyšovat, a to i přes koronavirovou pandemii, avšak i v roce 2021 nedosahují tak vysokých čísel jako v roce 2014.

Dle Českého statistického úřadu (2016) se v celorepublikovém srovnání v Pardubickém kraji nachází podprůměrný počet lůžek a jejich počtem jsou až na 10. místě z celkového počtu 14 krajů. Během následujících let se celkově v Pardubickém kraji počet lůžek sice zvyšoval, ale stále se řadí mezi kraje s nízkým počtem stálých lůžek hromadných ubytovacích zařízení. Nejvíce stálých lůžek se nachází v okrese Ústí nad Orlicí, což je především díky možnosti zimní rekreace (Český statistický úřad, 2016-2022).

Hodnoty ostatních ukazatelů jsou ve všech sledovaných letech celkem vyrovnané, ve většině případech s mírně rostoucí tendencí. Pouze v roce 2020 jsou značnější propady, které jsou zapříčiněny koronavirovou pandemií. V roce 2021 mají hodnoty opět rostoucí tendenci,

avšak stále ne v takové míře, jelikož i v tomto roce byla určitá omezení týkající se cestování. Pro rok 2022 zatím bohužel nebyly Českým statistickým úřadem zveřejněny hodnoty, tudíž nemohly být ani vypočteny jednotlivé ukazatele.

Vzhledem k podhodnocení statistických dat jsou výsledky ukazatelů spíše orientační, jelikož disponují určitými nedostatky. Statistiky totiž nepočítají s jednodenními návštěvníky nebo s turisty, kteří jsou ubytováni v individuálních zařízeních u rodiny či přátel, avšak pro meziměstské či mezinárodní srovnání jsou ukazatele dostačující (Pachrová, Doležalová a Šíp, 2014).

5.2 Doporučení

Na základě všech získaných dat během práce jsou zpracována následující doporučení vedoucí ke zviditelnění mikroregionu Centrum Železných hor.

Propagace běžkařských tratí a zvýšení návštěvnosti během zimní sezóny

Pomocí lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) bylo zjištěno, že se na území sledovaného mikroregionu nachází 6 běžkařských tratí, které jsou v provozu již od roku 2007. Trasy jsou v provozu v případě příznivých sněhových podmínek. Nejedná se o horskou oblast, tudíž lokalita není významně navštěvována v zimním období, což bylo potvrzeno i za pomoci dotazníkové šetření, tudíž by se pravděpodobně ani nevyplatilo trasy uměle zasněžovat. V rámci šetření bylo zároveň zjištěno, že běžkařské tratě nejsou využívány místními obyvateli, ani návštěvníky, a to jsou v provozu již šestnáctým rokem, což je pravděpodobně zapříčiněno i nedostatečnou propagací. Na internetových stránkách mikroregionu Centrum Železných hor jsou jednotlivé trasy včetně map uvedeny, přičemž sledovaný mikroregion je zároveň jejich provozovatelem. Bohužel se jedná o jediné oficiální online prostředí, které Centrum Železných hor spravuje. Mikroregion tak není k nalezení na Facebooku ani Instagram, přičemž tyto sociální sítě jsou dnes využívány i staršími generacemi, což vyplývá i z dotazníkové šetření. Pomocí tzv. „hashtagů“ je možné na sociálních sítích získat široký dosah, a to zcela bezplatně. V případě placené propagace je pak samozřejmě možné dostat běžkařské tratě do povědomí i širšímu okolí. Základem je komunikace a sdílení příspěvků prostřednictvím těchto sítí. Jak již bylo zmíněno výše, nejedná se o horskou oblast, tudíž není oblast zasněžovaná celoročně, a tím pádem by do oblasti s největší pravděpodobností nepříjížděli lidé ze vzdálenějších míst, a proto je vhodné zacílit

na přilehlé lokality, jimiž jsou především města Pardubice, Chrudim, Heřmanův Městec, Chotěboř nebo například Čáslav.

Obnova webových stránek, zřízení sociálních sítí a propagace destinace

Jak již bylo zmíněno v předchozím doporučení, tak mikroregion Centrum Železných hor spravuje pouze internetové stránky, které jsou zároveň spíše informační a jsou zde uvedeny převážně povinné údaje, kterými jsou kontakty, zápisy ze sněmů, obce spadající do mikroregionu a odkaz na jejich webové stránky. Dále se zde nachází pár fotografií či webkamery. Na první pohled vypadají webové stránky moderně, přehledně a je zde také možnost přepnout stránky do anglického jazyka. Při bližším studování se však na stránkách nenacházejí žádné zajímavé či výjimečné informace. Vhodná by byla určitě větší spolupráce s obcemi, kdy by na těchto webových stránkách mohly být zveřejňovány různé akce, které se v obcích tohoto mikroregionu konají. Dále by na stránkách měly být určitě atraktivita, které mikroregion nabízí a různé typy na výlety. V případě zřízení Facebooku a Instagramu by bylo vhodné vložit na stránky odkaz, který by čtenáře přivedl na tyto sociální sítě. Naopak i na sociálních sítích by měl být odkaz, přes který by se sledující dostali na webové stránky. Z dotazníkové šetření vyplynulo, že větší procento vyhledává informace na sociálních sítích než na internetových stránkách, tudíž by určitě měla být zřízena minimálně facebooková stránka a instagramový profil.

Dále byly blíže zkoumány webové stránky jednotlivých obcí. Všechny obce poskytují základní informace a většina z nich je využívá k propagaci jednotlivých akcí. Některé obce zde poskytují i informace o historii a atraktivitách nacházející se na jejich území a v blízkém okolí. Co se týče přepnutí módu do cizího jazyku, tak tuto možnost nabízí pouze webové stránky města Seč, kdy je možné stránky zobrazit v angličtině či němčině. Internetové stránky Nasavrku a Horního Bradla pak nabízejí možnost přeložit webové stránky pomocí Google překladače do různých jazyků, který nabízejí přímo na jejich stránkách, avšak nevýhodou je nepřesnost překladu.

Co se týče sociálních sítí, tak nejaktivnější je určitě město Seč, které je aktivní jak na Facebooku, tak na Instagramu, kde přidává příspěvky několikrát do měsíce a snaží se tak o kontakt především s místními obyvateli. Ostatních 11 obcí tohoto mikroregionu nemá zřízené instagramové profily a jen málo které z nich jsou aktivní na Facebooku. Jednou z aktivních stránek je obec Bojanov, kde jsou pravidelně přidávány příspěvky pověřenou

osobou obce. Jedná se především o propagaci různých akcí v obci, vánoční či novoroční přání, ale i různé aktuální fotografie.

Obce Lukavice, Ctětín a Horní Bradlo mají sice vytvořenou Facebookovou stránku, avšak zatím zde nebyl přidán žádný příspěvek. Ostatní obce mají zřízené spíše neoficiální stránky, kde lidé přidávají příspěvky, ale jedná se většinou o jejich osobní či rodinné fotografie nikoli o informace o dění v obci.

V případě vytvoření či obnovení facebookových stránek a instagramových profilů všech obcí a mikroregionu Centrum Železných hor, by pak mohla vzniknout spolupráce, při které by se jednotlivé subjekty vzájemně podporovaly a propagovaly, a to za pomoci předání příspěvků, vzájemného sledování a označování v příspěvcích. Pomocí tzv. „hashtagů“, přidávání častých příspěvků či využití placené reklamy je pak možné zacílit i na širší okolí.

Dopravní infrastruktura

Z výsledků dotazníkového šetření této práce, které potvrzuje i šetření, které bylo provedeno MAS Železnohorského regionu (2016), je patrné, že dopravní infrastruktura není zcela uspokojivá ze strany místních obyvatel a návštěvníků destinace. Jedná se však o složitější a komplexnější problém. Oprava silnic a zajištění lepšího spojení veřejné hromadné dopravy je finančně velice nákladný proces, který vyžaduje především expertní analýzu v tomto odvětví. V případě zajištění lepší veřejné hromadné dopravy musí být především zajištěny dopravní prostředky, řidiči, kteří by je obsluhovali, ale také kvalitní a bezpečná vozovka. V případě výstavby železniční tratě je pak proces ještě náročnější. V rámci této práce je možné maximálně na tento problém upozornit a doporučit tak provést výzkum zaměřený přímo na dopravní infrastrukturu v tomto mikroregionu, který by následně vedl k zajištění lepších dopravních služeb.

6 Závěr

Mikroregion Centrum Železných hor je uskupení celkem 12 obcí, nacházejících se v Pardubickém kraji, konkrétně v okrese Chrudim. Celou svou rozlohou je součástí CHKO Železných hor, která je bohatá především na přírodní atraktivitu. Destinace je tvořena spoustou přírodních rezervací, turistickými trasami, cyklotrasami a vodními plochami určenými k rekreaci či rybolovu. Sečská přehrada, která se nachází ve sledované oblasti, je největší vodní nádrž Pardubického kraje. Zároveň je rekreačním střediskem, a patří tak k nejnavštěvovanějším místům v celém kraji.

Na základě vyhodnocení lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) byl mikroregion zařazen do zóny velmi vysokého potenciálu, kde byly nejlépe hodnoceny právě kategorie vztahující se k přírodním atraktivitám.

Za pomoci dotazníkové šetření bylo zjišťováno, jaké přínosy shledávají místní obyvatelé při rozvoji cestovního ruchu a jak vnímají vyskytující se turisty v destinaci. Největší přínos místní spatřují ve zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury obce a dále předpokládají lepší kulturní život. Pouhých 10, 53 % uvedlo, že žádný přínos neshledávají. Turisty většina místních vnímá spíše pozitivně, anebo jejich přítomnost nevnímají vůbec. Negativně se k této otázce vyjádřilo pouze 7,37 %. Z výsledků je patrné, že místní obyvatelé jsou spíše pozitivně nakloněny v otázce týkající se rozvoje cestovního ruchu. Mezi návštěvníky a potenciálními návštěvníky bylo zjištěno, že méně než třetina (27,09 %) dotázaných již sledovanou oblast navštívila. Téměř polovina (48,27 %) respondentů v oblasti sice nebyla, ale v budoucnu by ji rádi navštívili. Nejméně (24,63 %) dotázaných pak v oblasti nikdy nebyli a ani návštěvu neplánují. Celkem 98,18 % uvedlo, že by destinaci (spíše nebo rozhodně) doporučili ostatním navštívit. Pouhé 1,82 % uvedlo, opačný názor, tudíž by destinaci (spíše nebo rozhodně) nedoporučili. Což je velice příznivý výsledek, který potvrzuje, že rozvoj cestovního ruchu má v této lokalitě smysl.

Nedostatky v regionu spatřují místní obyvatel i návštěvníci především v dopravní infrastruktuře. Vzhledem k nízké návštěvnosti destinace je nedostatkem určitě i propagace oblasti, což méně častěji uváděli i místní obyvatelé a návštěvníci. Lze vycházet i z faktu, že ti, co nemají zájem oblast navštívit, často uváděli, že vůbec neví, co se v mikroregionu nachází, a proto o místo nejeví zájem.

Doporučení se týkala především propagace destinace, a to za pomoci internetových stránek, Facebooku a Instagramu, jelikož v rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že se

jedná o nejčastější zdroj informací. Vzhledem k aktuálnosti či vůbec existenci sociálních sítí jednotlivých obcí a mikroregionu Centrum Železných hor, bylo nejprve doporučeno jejich zřízení, aktivita a propojení mezi jednotlivými obcemi. Další doporučení se týkalo propagace běžkařských tratí, kterých je ve sledované oblasti celkem 6, avšak ani místní obyvatelé, ani návštěvníci možnost těchto sportovních aktivit nevyužívají. Do mikroregionu taktéž přijíždí nejméně turistů právě v zimním období, přičemž propagace běžeckého lyžování by mohla zvýšit návštěvnost destinace. Doporučení týkající se dopravní infrastruktury je spíše informativního rázu, jelikož se jedná o složitý a komplexní problém, který potřebuje hlubší analýzu a je především velmi finančně nákladný.

7 Seznam použitých zdrojů

Asociace regionálních značek: ŽELEZNÉ HORY regionální produkt [online], 2023. [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.regionalni-znacky.cz/zelezne-hory/>

Autokemp Seč Pláž: Plánované akce 2022 [online], 2022. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.autokempsec.cz/planovane-akce-2022/d-1118/p1=1184>

BERÁNEK, Jaromír a kolektiv, 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Mag Consulting. ISBN 978-80-86724-46-1.

BERÁNEK, Jaromír, 2016. *Moderní řízení hotelového provozu*. 5., zcela přepracované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-86724-45-4.

Betarena: Rally Železné hory 2022: program, výsledky, trasa [online], 2022. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: https://www.betarena.cz/rubriky/sportovni-clanky/rally-zelezne-hory-program-vysledky-trasa_6356.html#Trasa-RZ

BÍNA, Jan, 2002. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. Urbanismus a územní rozvoj*. V(1), 2-11. ISSN 1212-0855.

BOTANY.cz: Železné hory, Vršovská olšina – přírodní památka [online], 2011 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://botany.cz/cs/vrsovska-olsina/>

Centrum Železných hor: O mikroregionu [online], 2023. [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.czh.cz/tema/tema.phtml?id=11644>

Centrum Železných hor: Zimní běžkařské trasy [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.czh.cz/tema/tema.phtml?id=11660>

CzechTourism: Základní informace o agentuře CzechTourism [online], 2022. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/O-nas/Zakladni-informace/Zakladni-informace-o-agenture-CzechTourism>

Česká chirurgická společnost: XXI. Dny mladých chirurgů [online], 2022. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.chirurgie.cz/akce-spolecnosti/xxi-dny-mladych-chirurgu-2022/>

Česká společnost ornitologická: Ptáci oblasti v České republice [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/o-ptacich/ptaci-oblasti-v-ceske-republice/>

Český horolezecký svaz: Databáze skály ČR [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.horosvaz.cz/databaze-skaly-cr/>

Český rybářský svaz [online], 2019. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/>

Český statistický úřad: *Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Pardubickém kraji v roce 2016* [online], 2016. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kapacita-a-navstevnost-hromadnych-ubytovacich-zarizeni-v-pardubickem-kraji-v-roce-2016>

Český statistický úřad: *Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Pardubickém kraji v roce 2018* [online], 2019. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kapacita-a-navstevnost-hromadnych-ubytovacich-zarizeni-v-pardubickem-kraji-v-roce-2018>

Český statistický úřad: *Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Pardubickém kraji v roce 2020* [online], 2021. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kapacita-a-navstevnost-hromadnych-ubytovacich-zarizeni-cestovniho-ruchu-v-pardubickem-kraji-v-roce-2020>

Český statistický úřad: *Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Pardubickém kraji v roce 2021* [online], 2022. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kapacita-a-navstevnost-hromadnych-ubytovacich-zarizeni-cestovniho-ruchu-v-pardubickem-kraji-v-roce-2021>

Český statistický úřad: *Specifikace regionů* [online], 2012. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/specifikace_regionu

Český statistický úřad: *Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)* [online], 2021. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek-cz-nuts>

Dnesvyletujeme.cz: *Zřícenina hradu Oheb* [online], 2023. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.dnesvyletujeme.cz/zricenina-hradu-oheb>

Egeon: *Rybník Dolní peklo* [online], 2021. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://egeon.cz/cile/2871/rybnik-dolni-peklo?c=6303>

Evropská stezka hradů a zámků: *zámek Nasavrky* [online], 2020. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://stezkahraduazamku.eu/cs/hrady-a-zamky/zamek-nasavrky>

Fajnvylety.cz: *Sečská přehrada je místem přírodního koupání i výletů* [online], 2022. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://fajnvylety.cz/secska-prehrada-je-mistem-prirodnihokoupani-i-vyletu>

FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ, 2001. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0207-X.

GALVASOVÁ, Iva a kolektiv, 2008. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-87147-06-1.

GOELDNER, Charles R. a J.R. Brent RITCHIE, 2014. *Cestovní ruch: Principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-251-2595-3.

HAMARNEH, Iveta, 2012. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4430-8.

HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

HESKOVÁ, Marie a kolektiv, 2006. *Cestovní ruch: Pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-948-3.

HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5847-7.

Horní Bradlo: Lipa na Lipce - památný strom [online], 2020. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.hornibradlo.cz/lipa-na-lipce-pamatny-strom/d-2458>

Horní Bradlo: Lipka [online], 2020. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hornibradlo.cz/lipka/d-2652>

Horní Bradlo: Vršovská Olšina [online], 2020. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.hornibradlo.cz/vrsovska-olsina/d-2459>

Hotel Jezerka: Kongresy a konference [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.jezerka.cz/kongresy-a-konference>

Hotel Kraskov: Konference [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.hotelkraskov.cz/cz/ea-hotel-kraskov/konference>

Hrady.cz: Hoješín [online], 2016. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-hojesin-chrudim>

Hrady.cz: kostel sv. Štěpána [online], 2021. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/kostel-sv-stepana-sec/texty?tid=53586&pos=300>

Hrady.cz: Seč [online], 2004. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-sec-chrudim>

Hrady.cz: Vildštejn [online], 2010. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/hrad-vildstejn>

HRALA, Václav, 2005. *Geografie cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0858-3.

CHKO Železné hory: Fakta o Železných horách [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://zeleznehory.nature.cz/charakteristika-oblasti/>

Chrudimsko-Hlinecko: Naučná geologická cyklostezka MAGMA [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.navstevnik.cz/902_1045399_naucna-geologicka-cyklostezka-magma/

Chrudimsko-Hlinecko: Šibenička Na Šibenici [online], 2021. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.navstevnik.cz/13_76531_sibenicka-na-sibenici-sec

Chrudimský deník: Na mysliveckém dětském dni v Libkově panovala dobrá nálada [online], 2022. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://chrudimsky.denik.cz/ctenar-reporter/namysliveckem-detskem-dni-v-libkove-panovala-dobra-nalada-20220720.html>

Chrudimský deník: Svinčik u Sečské přehrady vyčistilo 40 dobrovolníků Zdroj: https://chrudimsky.denik.cz/zpravy_region/svincik-u-secske-prehrady-vycistilo-40-dobrovolniku-20210510.html [online], 2021. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://chrudimsky.denik.cz/zpravy_region/svincik-u-secske-prehrady-vycistilo-40-dobrovolniku-20210510.html

Informační web územního plánování: Mapa správního uspořádání České republiky [online], 2019. [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/images/spravni-usporadani-cr/04-mapa-cr-obce-2019.jpg>

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, 2009. *Marketing v cestovním ruchu*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3247-3.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, 2012. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4209-0.

JURIGOVA, Zuzana, 2016. Tourism industry analysis with the Czech Republic as the focal point. *Procedia Economics and Finance*. (39): 305–312. DOI:10.1016/S2212-5671(16)30328-8. ISSN 2212-5671.

KASPAR, Claude, 1995. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela. ISBN 80-901166-5-5.

KOCOURKOVÁ, Gabriela a Lucie VAŇKOVÁ, 2018. Financing the development of technical infrastructure in municipalities and micro-regionsroman. *International Multidisciplinary Scientific GeoConference-SGEM*. Sofia, 18(1.5), 299-306. DOI:10.5593/sgem2018V/1.5/S02.037. ISSN 1314-2704.

Kolo pro život: Cardion [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.kolopro.cz/zavody/manitou-zelezne-hory-cardion-1/trasy>

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností (Plán interpretace a řízení návštěvnosti): CHKO Železné hory [online], 2019-2020. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://brdy.nature.cz/documents/916590/2349689/KPNV+Final_sl.pdf/363a2a0d-9eba-d0e1-f365-7601d040c1c3?t=1660840336843

KOTÍKOVÁ, Sylvie a Karolína PAVLŮ. Evaluation of the Setting of the Global Promotion of the Czech Republic Destination. *SHS Web of Conferences*. 2020, 74. DOI: 10.1051/shsconf/20207401016. ISSN 2261-2424.

KOTÍKOVÁ, Halina, 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4603-6.

KOZEL, Roman, Lenka MYNÁŘOVÁ a Hana SVOBODOVÁ, 2011. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3527-6.

KŘÍŽEK, Felix a Josef NEUFUS, 2014. *Moderní hotelový management*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4835-1.

Kudy z nudy: Hrad Oheb nad přehradou Seč [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/hrad-oheb>

Kudy z nudy: Jarní Chrudimka 2022 [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/jarni-chrudimka>

Kudy z nudy: Markova skála u Seče [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/markova-skala-u-sece>

Kudy z nudy: Přehrada Seč u Chrudimi [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/koupani-v-seci-u-chrudimi>

Kudy z nudy: Přírodní rezervace Krkanka a Strádovské peklo v údolí Chrudimky [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/prirodni-rezervace-krkanka-a-stradovske-peklo-udol>

Kudy z nudy: Přírodní rezervace Polom na Chrudimsku [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/prirodni-rezervace-polom>

Kudy z nudy: Židovský hřbitov Hoješín [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/zidovsky-hrbitov-hojesin>

Letiště Podhořany [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.letistepodhorany.cz/>

LINDEROVÁ, Ivica, 2015. *Cestovní ruch: Základy a právní úprava*. 1. vyd. Jihlava: Idea Servis. ISBN 978-80-85970-86-9.

MAS Železnohorský region: 2) Dotazníková šetření [online], 2016 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://zeleznohorsky-region.cz/tema/tema.phtml?id=10602&menu=9491>

Město Seč: Muzea a galerie [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.mestosec.cz/muzea-a-galerie/d-2833>

Město Seč: Vycházkové trasy kolem přehrady [online], 2016. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.mestosec.cz/vychazkove-trasy-kolem-prehrady/d-2755/p1=2947>

MUSIL, Martin a kolektiv, 2008. *Potenciál a zatížení oblasti cestovním ruchem v souvislosti s ochranou životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1430-7.

Nasavrky: Nasavrcká paleta [online], 2020. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/nasavrcka-paleta/d-2212>

Nasavrky: Nasavrcké hudební léto [online], 2015. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/nasavrcke-hudebni-leto/d-2247/p1=56>

Nasavrky: Přírodní památka Kaštanka [online], 2015. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/prirodni-pamatka-kastanka/d-2122>

Nasavrky: Přírodní památka V Koutech [online], 2015. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/prirodni-pamatka-v-koutech/d-2175>

Nasavrky: Turistické trasy [online], 2015. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/turisticke-trasy/d-2226/p1=1022>

Nasavrky: Zámek [online], 2015. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/zamek/d-1149>

Nasavrky: Zřícenina hradu Strádova [online], 2015. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.nasavrky.cz/zricenina-hradu-stradova/d-2251>

Navylet.cz: Kaštanka - sad jedlých kaštanů [online], 2023. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.navylet.cz/cs/cil/kastanka-sad-jedlych-kastanu>

NSMAS České republiky: MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY [online], 2022. [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.mistniakcniskupiny.cz/>

Obec Svidnice: Seč – zřícenina hradu Vildštejn nad Sečskou přehradou [online], 2023. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.obecsvidnice.cz/turistika-v-regionu?id=72365&action=detail>

OCHRANA, František, 2019. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-4200-0.

ORIEŠKA, Ján, 1999. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: IDEA SERVIS. ISBN 80-85970-27-9.

ORIEŠKA, Ján, 2010. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: IDEA SERVIS. ISBN 978-80-85970-68-5.

PAGE, Stephen J., 2019. *Tourism management*. 6. vyd. New York: Routledge. ISBN 978-1-138-39116-1.

PACHROVÁ, Stanislava, Martina DOLEŽALOVÁ a Jiří ŠÍP, 2014. *Aktuální problémy cestovního ruchu: Cestovní ruch a jeho dopady na společnost* [online]. Jihlava: Jihlava polytechnická škola [cit. 2023-03-12]. ISBN 0-87-87035-80-9. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/soubory/download/id/3154>

PALATKOVÁ, Monika, 2011. *Mezinárodní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3750-8.

PALATKOVÁ, Monika, 2013. *Mezinárodní turismus*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4862-7.

PALATKOVÁ, Monika, Eva MRÁČKOVÁ, Milan KITTNER, Ondřej KAŠŤÁK a Josef ŠESTÁK, 2013. *Management cestovních kanceláří a agentur*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3751-5.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3643-3.

PETRŮ, Zdenka a Jaromíra HOLUBOVÁ, 1994. *Ekonomika cestovního ruchu*. 3. uprav. vyd. Praha: Idea servis. ISBN 80-901462-5-2.

Pivovar Libor Hančar Počátky [online], 2023. [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://pivovar-libor-hancar-pocatky.webnode.cz/>
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj [online], 2022. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=4409>

Přehradý Fest: PŘEHRADY FEST SEČ 2023 [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://prehradyfest.cz/prakticke-sec-2023/>

PŮTOVÁ, Barbora, 2019. *Antropologie turismu*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-4354-0.

Regionální informační servis: Euroregiony [online], 2021. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/regionalni-informace/euroregiony>

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch: podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4039-3.

RYGLOVÁ, Kateřina, Ida VAJČNEROVÁ a Jakub ŠÁCHA. Destination Quality Perception in the Context of Different Behavioural Characteristics of Visitors. *Czech Journal of Tourism*. 2016. 5(1), 5-20. DOI: 10.1515/cjot-2016-0001. ISSN 1805-3580.

SEIFERTO VÁ, Věra a kolektiv, 2013. *Průvodcovské činnosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4807-8.

Svaz měst a obcí České republiky: Aktuální ročník [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/akce/pravni-konference/aktualni-rocnik>

Svět běhu: O lukavický kahan [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.svetbehu.cz/terminovka/o-lukavicky-kahan/>

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL, Andrea HOLEŠINSKÁ a kolektiv, 2015. *Cestovní ruch: učební text*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.

ŠIMKOVÁ, Eva, 2008. *Manažerské a marketingové přístupy ve venkovské turistice*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7041-586-3.

Turistik: Oheb (přírodní rezervace) [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.turistik.cz/cz/kraje/pardubicky-kraj/okres-chrudim/sec-okres-chrudim/oheb-prirodni-rezervace/>

Turistika.cz: Rybníky Horní a Dolní Peklo [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/rybniky-horni-a-dolni-peklo/detail>

Turistika.cz: Seč - socha sv. Jana Nepomuckého [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/sec-socha-sv-jana-nepomuckeho/detail>

TYSLOVÁ, Irena, Josef ABRHÁM, Zuzana HORVÁTHOVÁ a Filip RUBÁČEK, 2020. Economic benefits of tourism: Cultural identity and tourism destinations in the Czech Republic. *Terra Economicus*, 18(2), 139–154. DOI: 10.18522/2073-6606-2020-18-2-139-154. ISSN 2073-6606

UNWTO: GLOSSARY OF TOURISM TERMS [online]. Madrid [cit. 2022-08-20]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

Východní Čechy: Horní rybník - mimopstruhový rybářský revír rybářského svazu - vodní nádrž, přírodní koupání - Nasavrky [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.vychodni-cechy.info/nasavrky/10_5890_horni-rybnik/

Východní Čechy: Polánka - přírodní památka - Krásné [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.vychodni-cechy.info/krasne/13_8012_polanka-prirodni-pamatka/

Východní Čechy: Vápenice - přírodní rezervace - Bojanov [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.vychodni-cechy.info/bojanov/13_8054_vapenice-prirodni-rezervace/

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER, 2006. *Základy cestovního ruchu*. Brno. Distanční studijní opora. Masarykova univerzita.

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Andrea HOLEŠINSKÁ, 2009. *Geografie cestovního ruchu*. Brno. Distanční studijní opora. Masarykova univerzita.

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Ondřej REPÍK, 2017. Quantitative Analysis of Tourism Potential in the Czech Republic. *Acta Univ. Agric. Silvic. Mendelianae Brun.* 65(3), 1085–1098. DOI:10.11118/actaun201765031085. ISSN 1211-8516.

Zámek Hoješín [online], 2023. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <http://hojesin.signaly.cz/hojesin/>

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ, 2012. *Cestovní ruch: Výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-880-2.

Země Keltů [online], 2023. [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://zemekeltu.cz/>

Země Keltů: Železný Kelt 2023 [online], 2023. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://zemekeltu.cz/zelezny-kelt-2023/>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Cestovní ruch dle místa realizace	21
Obrázek 2 - Systém cestovního ruchu	23
Obrázek 3 - Struktura služeb v cestovním ruchu	29
Obrázek 4 - Turistické regiony v České republice	39
Obrázek 5 - Jednotlivé obce tvořící mikroregion Centrum Železných hor	51
Obrázek 6 - Vymezení celého mikroregionu v rámci části České republiky	51
Obrázek 7 - Vymezení celého mikroregionu v rámci České republiky	127
Obrázek 8 - Vyhlídka na Sečskou přehradu z přírodní rezervace Oheb	128
Obrázek 9 - Přírodní rezervace Vršovská Olšina	128
Obrázek 10 - Přírodní památka Kaštanka	129
Obrázek 11 - rybník Dolní Peklo	129
Obrázek 12 - lípa v Lipce	130
Obrázek 13 - Sečská přehrada	130
Obrázek 14 - zřícenina hradu Vildštejn	131
Obrázek 15 - zámek Nasavrky	131

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1- Hodnocení lokalizačních podmínek cestovního ruchu	44
Tabulka 2 - Vyhodnocení lokalizačních podmínek mikroregionu Centrum Železných hor	63
Tabulka 3 - Volný čas	65
Tabulka 4 - Účast na sportovních a kulturně-společenských akcích	66
Tabulka 5 - Získávání informací o sportovních a kulturně-společenských akcích	66
Tabulka 6 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci	67
Tabulka 7 - Místa, která by měli turisté navštívit	68
Tabulka 8 - Místa, která by neměli turisté navštívit	69
Tabulka 9 - Přínos rozvoje cestovního ruchu	70
Tabulka 10 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy	71
Tabulka 11 - Vnímání přítomnosti turistů	72
Tabulka 12 - Negativní vnímání přítomnosti turistů	72
Tabulka 13 - Zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu	73
Tabulka 14 - Nedostatky omezující cestovní ruch	74
Tabulka 15 - Pohlaví	74
Tabulka 16 - Věk	75
Tabulka 17 - Nejvyšší dosažené vzdělání	75
Tabulka 18 - Pracovní status	76
Tabulka 19 - Inspirace při výběru destinace	77
Tabulka 20 - Povědomí o mikroregionu Centrum Železných hor	78
Tabulka 21 - Důvody nezájmu o destinaci	79
Tabulka 22 - Potenciální účel návštěvy	79
Tabulka 23 - Potenciální délka pobytu	80

Tabulka 24 - Potenciální preferovaný typ ubytování.....	81
Tabulka 25 - Potenciální doprovod při cestování do destinace	81
Tabulka 26 - Potenciální způsob dopravy do destinace.....	82
Tabulka 27 - Potenciální preferované roční období návštěvy.....	82
Tabulka 28 - Účel návštěvy	83
Tabulka 29 - Preferované roční období návštěvy	84
Tabulka 30 - Doprovod při cestování do destinace.....	84
Tabulka 31 - Délka pobytu.....	85
Tabulka 32 - Typ ubytování.....	85
Tabulka 33 - Způsob dopravy do destinace	86
Tabulka 34 - Hodnocení jednotlivých kategorií na škále od 1 do 5	87
Tabulka 35 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci.....	87
Tabulka 36 - Místa, která by měli turisté navštívit	89
Tabulka 37 - Místa, která by neměli turisté navštívit	89
Tabulka 38 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy.....	90
Tabulka 39 - Atraktivita sledované oblasti	91
Tabulka 40 - Nedostatky omezující cestovní ruch.....	91
Tabulka 41 - Pohlaví.....	91
Tabulka 42 - Věk.....	92
Tabulka 43 - Nejvyšší dosažené vzdělání	93
Tabulka 44 - Pracovní status	93
Tabulka 45 - Bydliště.....	94
Tabulka 46 - Míra turistické penetrace v obci Seč v letech 2014-2021	95
Tabulka 47 - Hustota výskytu turistů v obci Seč v letech 2014-2021	96
Tabulka 48 - Míra turistické intenzity v obci Seč v letech 2014-2021	97
Tabulka 49 - Defertova funkce pro obec Seč za období 2014-2021.....	99
Tabulka 50 - Index turistického zatížení v obci Seč v letech 2014-2021	100

8.3 Seznam grafů

Graf 1 - Volný čas.....	65
Graf 2 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci	68
Graf 3 - Místa, která by měli turisté navštívit.....	69
Graf 4 - Přínos rozvoje cestovního ruchu	70
Graf 5 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy	71
Graf 6 - Vnímání přítomnosti turistů	72
Graf 7 - Zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu.....	73
Graf 8 - Pohlaví.....	74
Graf 9 - Povědomí o mikroregionu Centrum Železných hor	78
Graf 10 - Důvody nezájmu o destinaci	79
Graf 11 - Potenciální účel návštěvy	80
Graf 12 - Potenciální způsob dopravy do destinace.....	82
Graf 13 - Účel návštěvy	83
Graf 14 - Způsob dopravy do destinace	86
Graf 15 - Návštěvnost míst ve sledované destinaci	88
Graf 16 - Místa, která by měli turisté navštívit.....	89
Graf 17 - Zastoupení hromadné veřejné dopravy	90

Graf 18 - Pohlaví.....	92
Graf 19 - Bydliště	94
Graf 20 - Míra turistické penetrace v obci Seč v letech 2014-2021	96
Graf 21 - Hustota výskytu turistů v obci Seč v letech 2014-2021	97
Graf 22 - Míra turistické intenzity v obci Seč v letech 2014-2021.....	98
Graf 23 - Defertova funkce pro obec Seč za období 2014-2021	99
Graf 24 - Index turistického zatížení v obci Seč v letech 2014-2021	100

8.4 Seznam rovnic

Rovnice 1 - Vzorec pro výpočet míry turistické penetrace	95
Rovnice 2 - Vzorec pro výpočet hustoty výskytu turistů.....	96
Rovnice 3 - Vzorec pro výpočet míry turistické intenzity	97
Rovnice 4 - Vzorec pro výpočet Defertovy turistické funkce	98
Rovnice 5 - Vzorec pro výpočet indexu turistického zatížení území	100

8.5 Seznam použitých zkratk

angl. - anglicky

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

HDP – hrubý domácí produkt

HUZ – hromadné ubytovací zařízení

CHKO – Chráněná krajinná oblast

MAS – Místní akční skupina

NUTS – Nomenclature des Unites Territoriales Statistique

TDR – Tourist Density Ratio

TF – Defert tourist function rate

TIR – Tourist Intensity Rate

TL – Impact of tourism activities on the locality

TPR – Tourist Penetration Rate

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNWTO – United Nations World Tourism Organization

Přílohy

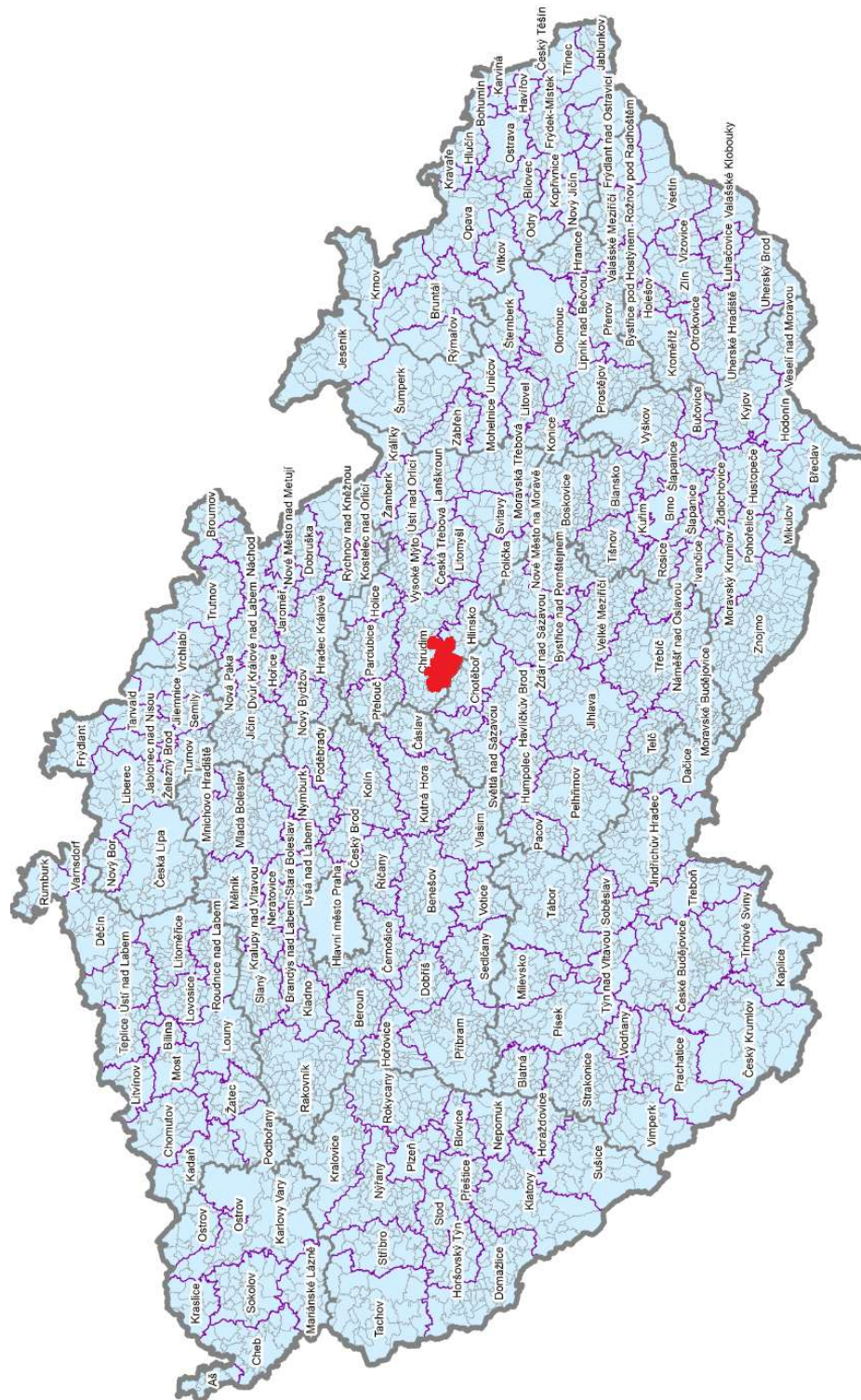
Příloha 1 Mapa České republiky s vyznačeným mikroregionem Centrum Železných hor

Příloha 2 Fotoarchiv mikroregionu Centrum Železných hor

Příloha 3 Dotazníkové šetření

Příloha 1 Mapa České republiky s vyznačeným mikroregionem Centrum Železných hor

Obrázek 7 - Vymezení celého mikroregionu v rámci České republiky

Zdroj: vlastní zpracování dle Informačního webu územního plánování, 2019

Příloha 2 Fotoarchiv mikroregionu Centrum Železných hor

Obrázek 8 - Vyhlídka na Sečskou přehradu z přírodní rezervace Oheb

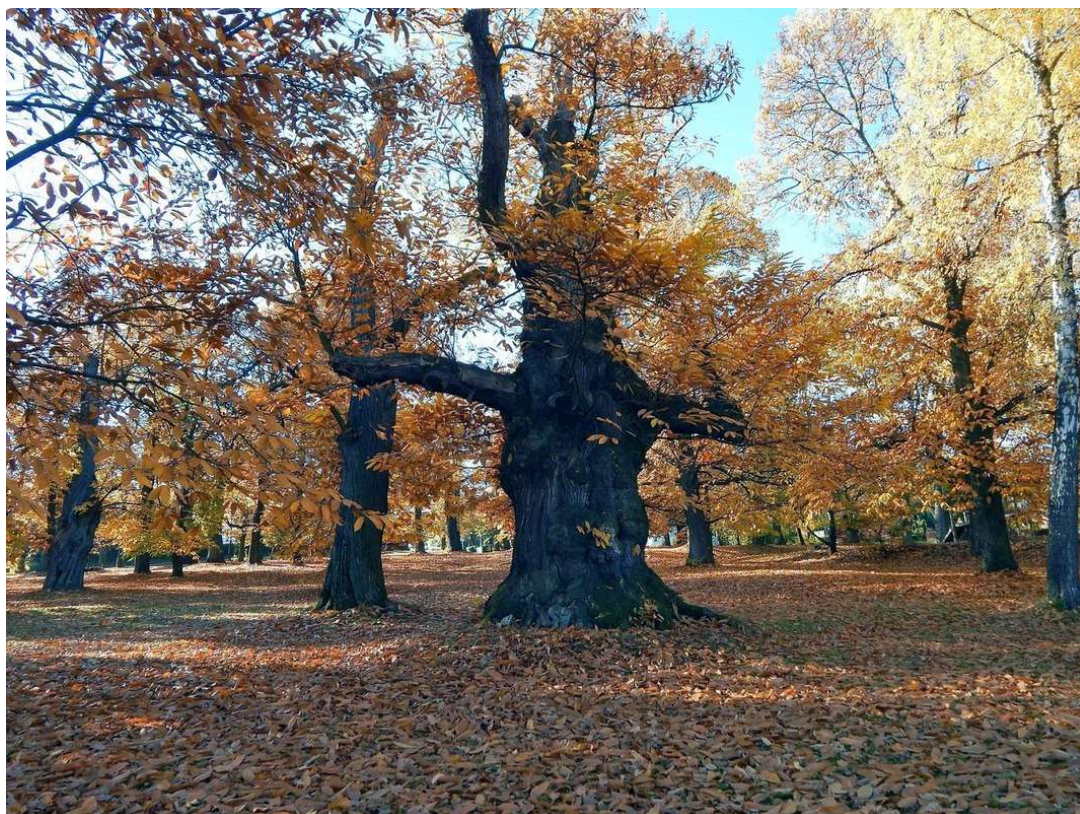
Zdroj: dnesvyletujeme.cz, 2023

Obrázek 9 - Přírodní rezervace Vršovská Olšina

Zdroj: Horní Bradlo, 2020

Obrázek 10 - Přírodní památka Kaštanka

Zdroj: navylet.cz, 2023

Obrázek 11 - rybník Dolní Peklo

Zdroj: Egeon, 2021

Obrázek 12 - lípa v Lipce

Zdroj: Horní Bradlo, 2020

Obrázek 13 - Sečská přehrada

Zdroj: fajnvylety.cz, 2022

Obrázek 14 - zřícenina hradu Vildštejn

Zdroj: Obec Svídnice, 2023

Obrázek 15 - zámek Nasavrky

Zdroj: Evropská stezka hradů a zámků, 2020

Příloha 3 Dotazníkové šetření

Dotazník pro místní obyvatele mikroregionu Centrum Železných hor

Dobrý den,

jmenuji se Terezie Vyskočilová, jsem studentkou České zemědělské univerzity a ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto anonymního dotazníku skládajícího se ze 16 otázek. Výsledky dotazníkového šetření budou dále zpracovány a vyhodnoceny v mé diplomové práci, která se zaměřuje na problematiku cestovního ruchu v mikroregionu Centrum Železných hor, kam patří obce Seč, Bojanov, Liboměřice, Krásné, Horní Bradlo, Libkov, Hodonín, České Lhotice, Nasavrky, Ctětín, Lukavice a Křižanovice. Dotazník je určen pro osoby starší 15 let, které v mikroregionu Centrum Železných hor trvale bydlí.

Děkuji Vám za čas strávený u vyplnění tohoto dotazníku.

1. Jak nejčastěji trávíte volný čas v této oblasti? Označte prosím 1 až 5 odpovědí.

- doma s rodinou
- pěší turistikou
- houbařením
- sportem
- prací v domě, na zahradě
- navštěvuji přírodní a kulturní památky
- navštěvuji restaurační zařízení
- rekreací u vody
- jiné: _____ (dopíše prosím jaké)

2. Jakých sportovních a kulturně – společenských akcí se v tomto mikroregionu účastníte? Označte prosím 1 až 4 odpovědi.

- sportovních akcí
- hudebních koncertů

- divadelních představení
- promítání kina
- trhů a jarmarků
- tanečních zábav a plesů
- žádných
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

3. Jak se o sportovních a kulturně – společenských akcích v daném mikroregionu nejčastěji dozvídáte? Označte prosím 1 až 5 odpovědí.

- z novin, časopisů
- z internetových stránek
- ze sociálních sítí (Facebook, Instagram, ...)
- z místního rozhlasu
- z vývěsky
- z letáků
- od známých, přátel, rodiny
- v informačním centru
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

4. Jaká místa jste v mikroregionu Centrum Železných hor navštívil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- Vodní nádrž Seč
- Zřícenina hradu Oheb
- Dřevěná rozhledna Boika
- Keltský skanzen Nasavrky
- Přírodní rezervace Krkanka
- Strádovské peklo
- Zámek Lipka
- Přírodní rezervace Vršovská olšina
- Přírodní rezervace Polánka
- Přírodní rezervace Vápenice
- Vodní nádrž Křižanovice
- Zámek Nasavrky
- Zřícenina hradu Strádov
- Prales Polom
- Jiné: _____ (dopište prosím jaké)

5. Jaké místo byste v tomto mikroregionu doporučil/a turistům navštívit? Tato otázka je povinná.

6. Jaké místo byste naopak nedoporučil/a turistům navštívit? Tato otázka je nepovinná.

7. Jaký přínos má podle Vás rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci? Označte prosím 1 až 4 odpovědi.

- nové podnikatelské příležitosti
- nová pracovní místa
- zlepšení občanské vybavenosti obce (restaurace, obchody, lékařská zařízení, bankomaty, ...)
- zlepšení infrastruktury obce (parkoviště, veřejné WC, oprava silnic, ...)
- lepší kulturní život
- žádný přínos nevidím
- jiné: _____ (dopíše prosím jaké)

8. Je podle Vás dostačující zastoupení hromadné veřejné dopravy v daném mikroregionu? Zvolte prosím jednu odpověď.

- naprosto dostačující
- spíše dostačující
- spíše nedostačující
- naprosto nedostačující
- nevím, hromadnou veřejnou dopravu nevyužívám

9. Jak vnímáte přítomnost turistů ve Vaší obci? Zvolte prosím jednu odpověď.

- naprosto pozitivně (pokračujte prosím až na otázku č. 11)
- spíše pozitivně (pokračujte prosím až na otázku č. 11)
- spíše negativně (pokračujte prosím na otázku č. 10)
- naprosto negativně (pokračujte prosím na otázku č. 10)
- nevím, přítomnost turistů nevnímám (pokračujte prosím až na otázku č. 11)

10. Proč vnímáte přítomnost turistů spíše nebo naprosto negativně? Tato otázka je povinná v závislosti na odpovědi u předchozí otázky.

11. Jak byste ohodnotil/a zájem zastupitelstva obce o rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci? Zvolte prosím jednu odpověď.

- naprosto pozitivně
- spíše pozitivně
- spíše negativně
- naprosto negativně
- nevím, je mi to jedno

12. Vnímáte nějaké nedostatky v rámci mikroregionu Centrum Železných, které omezují cestovní ruch? Tato otázka je nepovinná.

13. Jste: *Zvolte prosím jednu odpověď.*

- žena
- muž

14. Jaký je Váš věk? *Zvolte prosím jednu odpověď.*

- 15-20 let
- 21-30 let
- 31-40 let
- 41-50 let
- 51-60 let
- 61-70 let
- 71 let a více

15. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *Zvolte prosím jednu odpověď.*

- nedokončené základní vzdělání
- základní
- středoškolské bez maturity
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

16. Jste: *Zvolte prosím jednu odpověď.*

- nezaměstnaný/á
- zaměstnaný/á
- podnikatel/ka
- student/ka
- v důchodu bez práce
- v důchodu a stále pracuji
- na mateřské/rodičovské dovolené
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

Dotazník pro návštěvníky a potenciální návštěvníky mikroregionu Centrum Železných hor

Dobrý den,

jmenuji se Terezie Vyskočilová, jsem studentkou České zemědělské univerzity a ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto anonymního dotazníku. Výsledky dotazníkového šetření budou dále zpracovány a vyhodnoceny v mé diplomové práci, která se zaměřuje na problematiku cestovního ruchu v mikroregionu Centrum Železných hor, kam patří obce Seč, Bojanov, Liboměřice, Krásné, Horní Bradlo, Libkov, Hodonín, České Lhotice, Nasavrky, Ctětín, Lukavice a Křižanovice. Dotazník je určen pro osoby starší 15 let.

Děkuji Vám za čas strávený u vyplnění tohoto dotazníku.

1. Pokud se chystáte na dovolenou, kde se inspirujete při výběru destinace? Označte prosím 1 až 4 odpovědi.

- doporučení od známých, přátel a rodiny
- sociální sítě (Facebook, Instagram, ...)
- internetové stránky
- cestovní kanceláře a agentury
- propagační materiály (brožury, letáky, plakáty, ...)
- turistické informační portály (CzechTourism, VisitBohemia, Kudy z Nudy, ...)
- noviny a časopisy
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

2. Mikroregion Centrum Železných hor leží v CHKO Železné hory, jehož součástí jsou obce Seč, Bojanov, Liboměřice, Krásné, Horní Bradlo, Libkov, Hodonín, České Lhotice, Nasavrky, Ctětín, Lukavice a Křižanovice. Znáte tento mikroregion? Zvolte prosím jednu odpověď.

- ano, oblast znám a trávil/a jsem se zde dovolenou (pokračujte prosím na otázku č. 10 až 27)

- ano, oblast znám, nebyl/a jsem zde, ale rád/a bych oblast navštívil/a (pokračujte prosím na otázku č. 4 až 9 a dále na otázku č. 23 až 27)
- ano, oblast znám, nebyl/a jsem zde a návštěvu neplánuji (pokračujte prosím na otázku č. 3 a dále na otázku č. 23 až 27)
- ne, oblast neznám, ale rád/a bych oblast navštívil/a (pokračujte prosím na otázku č. 4 až 9 a dále na otázku č. 23 až 27)
- ne, oblast neznám a návštěvu neplánuji (pokračujte prosím na otázku č. 3 a dále na otázku č. 23 až 27)

3. Z jakého důvodu nechcete oblast navštívit? Označte prosím 1 až 3 odpovědi.

- nízká atraktivita
- velká vzdálenost
- nedostatek finančních prostředků
- nezáměr o domácí cestovní ruch
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

4. Jaký by byl účel návštěvy tohoto mikroregionu? Označte prosím 1 až 5 odpovědi.

- pěší turistika
- cykloturistika
- návštěva památek, měst
- běžecké lyžování
- pracovní cesta, školení
- festival, koncert
- rekreace u vody
- návštěva rodiny a přátel
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

5. Kolik nocí byste v dané oblasti strávil/a? Zvolte prosím jednu odpověď.

- bez přespání (otázku č. 6 prosím přeskočte)
- 1-2 noci
- 3-6 nocí
- Více než 6 nocí

6. Jaký typ ubytování byste preferoval/a v dané destinaci? Označte prosím 1 až 4 odpovědi.

- hotel
- penzion
- apartmán
- chata, chalupa
- motel

- stan
- karavan/obytný vůz
- v soukromém ubytování (přátelé, rodina)
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

7. S kým byste oblast navštívil/a? Označte prosím 1 až 3 odpovědi.

- s rodinou
- s přáteli
- sám/sama
- s partnerkou/partnerem
- s kolegy
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

8. Jaký dopravní prostředek byste využil/a pro cestu do destinace? Označte prosím 1 až 3 odpovědi.

- vlak
- autobus
- automobil
- kolo
- motocykl
- karavan/obytný vůz

9. V jaké ročním období byste oblast navštívil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- jaro
- léto
- podzim
- zima

10. Jaký byl účel návštěvy tohoto mikroregionu? Označte prosím 1 až 5 odpovědí.

- pěší turistika
- cykloturistika
- návštěva památek, měst
- běžecké lyžování
- pracovní cesta, školení
- festival, koncert
- rekreace u vody
- návštěva rodiny a přátel
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

11. V jakém ročním období jste oblast navštívil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- jaro
- léto
- podzim
- zima

12. S kým jste daný mikroregion navštívil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- s rodinou
- s přáteli
- sám/sama
- s partnerkou/partnerem
- s kolegy
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

13. Kolik nocí jste v dané oblasti strávil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- bez přespání
- 1-2 noci
- 3-6 nocí
- více než 6 nocí

14. V jakém typu ubytování jste byl/a ubytován/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- hotel
- penzion
- apartmán
- chata, chalupa
- motel
- stan
- karavan/obytný vůz
- v soukromém ubytování (přátelé, rodina)
- netrávil/a jsem zde noc
- jiné: _____ (dopište prosím jaké)

15. Jaký dopravní prostředek jste využil/a pro cestu do destinace? Můžete zvolit více odpovědí.

- vlak
- autobus
- automobil
- kolo
- motocykl
- karavan/obytný vůz

16. Jak byste danou oblast ohodnotil/a na škále od 1 do 5? (1 – nejlepší, 5 – nejhorší)
Vyplňte prosím jen kategorie, které můžete posoudit

	1	2	3	4	5
přírodní podmínky					
ubytovací služby					
stravovací služby					
dopravní služby					
kulturní vyžití					
možnost sportovních aktivit					

17. Jaká místa jste v mikroregionu Centrum Železných hor navštívil/a? Můžete zvolit více odpovědí.

- Vodní nádrž Seč
- Zřícenina hradu Oheb
- Dřevěná rozhledna Boika
- Keltský skanzen Nasavrky
- Přírodní rezervace Krkanka
- Strádovské peklo
- Zámek Lipka
- Přírodní rezervace Vršovská olšina
- Přírodní rezervace Polánka
- Přírodní rezervace Vápenice
- Vodní nádrž Křižanovice
- Zámek Nasavrky
- Zřícenina hradu Strádov
- Prales Polom
- Jiné: _____ (dopište prosím jaké)

18. Jaké místo byste v tomto mikroregionu doporučil/a ostatním turistům navštívit?
Tato otázka je povinná.

19. Jaké místo byste naopak nedoporučil/a ostatním turistům navštívit? Tato otázka je nepovinná.

20. Je podle Vás dostačující zastoupení hromadné veřejné dopravy v daném mikroregionu? Zvolte prosím jednu odpověď.

- naprosto dostačující
- spíše dostačující
- spíše nedostačující

- naprosto nedostačující
- nevím, hromadnou veřejnou dopravu nevyužívám

21. Doporučil/a byste navštívit destinaci svým známým? Zvolte prosím jednu odpověď.

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne

22. Vnímáte nějaké nedostatky v rámci mikroregionu Centrum Železných hor, které omezují cestovní ruch? Tato otázka je nepovinná.

23. Jste: Zvolte prosím jednu odpověď.

- žena
- muž

24. Jaký je Váš věk? Zvolte prosím jednu odpověď.

- 15-20 let
- 21-30 let
- 31-40 let
- 41-50 let
- 51-60 let
- 61-70 let
- 71 let a více

25. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Zvolte prosím jednu odpověď.

- nedokončené základní vzdělání
- základní
- středoškolské bez maturity
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

26. Jste: Zvolte prosím jednu odpověď.

- nezaměstnaný/á
- zaměstnaný/á
- podnikatel/ka
- student/ka

- v důchodu bez práce
- v důchodu a stále pracuji
- na mateřské/rodičovské dovolené
- jiné: _____ (dopíšte prosím jaké)

27. V jakém kraji trvale žijete? Zvolte prosím jednu odpověď.

- Hlavní město Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Královehradecký
- Pardubický
- Vysočina
- Jihomoravský
- Zlínský
- Olomoucký
- Moravskoslezský